

Μακεδονικά

Vol 2

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1941-1952

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
1953

Ιστορικά τινές πληροφορίες περί της ενταύθα Ορθοδόξου Ελληνικής κοινότητας από της εμφανίσεως του βουλγαρικού ζητήματος και εντεύθεν

Θεοδωρήτου Νευροκοπίου, Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.9265](https://doi.org/10.12681/makedonika.9265)

Copyright © 2016, Θεοδωρήτου Νευροκοπίου, Στίλπων Π. Κυριακίδης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Νευροκοπίου Θ., & Κυριακίδης Σ. Π. (2017). Ιστορικά τινές πληροφορίες περί της ενταύθα Ορθοδόξου Ελληνικής κοινότητας από της εμφανίσεως του βουλγαρικού ζητήματος και εντεύθεν. *Μακεδονικά*, 2, 414-460.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.9265>

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΤΙΝΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝΤΑΥΘΑ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙ- ΣΕΩΣ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΕΥΘΕΝ

Οἱ ἐν Νευροκόπῳ Ἕλληνες καὶ Βούλγαροι μέχρι τοῦ ἔτους 1862 κυρίως ἀπετέλουν μίαν Κοινότητα Ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν, χωρὶς τέως νὰ ὑπάρχη ζήτημα περὶ ἐθνικότητος καὶ γλώσσης, εἴτε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, εἴτε ἐν τῇ Σχολῇ. Μετὰ τὴν ἐμφάνισιν ὁμως τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος οἱ τοῦτο ἰθύνοντες κατώρθωσαν νὰ κερδήσωσιν ὑπὲρ τῆς Βουλγαρικῆς ἰδέας ἐν Γαϊτανίᾳ τὸ πρῶτον, τετράωρον ἀπεχούση ἐντεῦθεν καὶ Ν.Δ. τοῦ Νευροκόπου κειμένη, πρόκριτόν τινα αὐτῆς ὀνόματι Κωνσταντῇ Τσιορμπατζῆ καὶ τὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου δομώμενον καὶ τὸν Ἑλληνοδιδάσκαλον ἐπαγγελλόμενον Πέτρον Σαράφωφ, πατέρα τοῦ διαβοήτου ἀρχηγοῦ τοῦ δολοφονικοῦ Κομιτάτου Μπορίς Σαράφωφ, ἐφεξῆς δὲ τὸν Παπᾶ Χαρίτωνα ἐκ Λιμπάχοβας πενθερὸν τοῦ Π. Σαράφωφ, καὶ αἴτιον τῆς πυρκαϊᾶς τῆς Ι. Μονῆς τῶν Ἰβήρων, εἰς ἣν εἶχε μεταβῆ, ὡς προσκυνητῆς, καὶ τὸν Παπᾶ Ἀθανάσιον ἐκ Σταρτίστης. Ὁ Παπᾶ Χαρίτων προσηλύτισε τοὺς συνεχωρούς του Γεώργιον Στοῖδην καὶ Γεώργιον Ἀθανασίου, Ἑλληνοδιδασκάλους ἀτυχῶς χρηματίσαντας, τὸν μὲν α' ἐν Δράμα καὶ Τσατάλτζα, ἐν Νευροκόπῳ δὲ καὶ Σέρραις τὸν δεύτερον.

Ἡ ἀνωτέρω σπεῖρα ἐλθοῦσα ἐνταῦθα, καὶ μετὰ μεγίστης μυστικότητος ἐργασθεῖσα, ἐπέτυχε τὸν εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἰδέαν προσηλυτισμὸν τῶν ἐκ τῶν προκρίτων Ἠλία Δούκα, τῶν τριῶν ἀδελφῶν Ἀσταρτζήδων, ἐξ ὧν ὁ νεώτερος Ἰωάννης, μεγάλως προστατευθεὶς καὶ ὑποστηρικθεὶς, ἅτε ἄπορος τότε, ὑπὸ τε τοῦ μακαρίτου Ν. Βαΐδου καὶ δι' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα Κοινότητος, ὑποβοηθησάσης τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἐνωρὶς ἀπεκέρυξε τὸν βουλγαρισμὸν, καὶ ἤδη μετὰ τῶν τριῶν λαμπρῶν υἱῶν του ἀποτελεῖ ἐπιλεκτὸν αὐτῆς μέλος, πρὸς τοῦτοις τοῦ Ἀποστόλου Σμηλιὰν ἀμπατζῆ, α' ἐξαδέλφου τῶν ἡμετέρων Ἀποστολιδῶν ἀδελφῶν, ἀκολούθως τῶν ἀδελφῶν Ἀγγελᾶκη καὶ τοῦ Γιοβάν ἀμπατζῆ.

Ἡ νέα σπεῖρα τοῦ Νευροκόπου μετὰ τῆς αὐτῆς αὐστηροτάτης μυστικότητος ἐργαζομένη, κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ καὶ αὐτὸν τὸν ἐκ τῶν

Ἀποστολιδῶν ἀδελφῶν Μιχαήλ, ἄνδρα εὐφυῆ μὲν καὶ λόγιον καὶ ἱκανόν, ἀλλ' ἀτυχῶς ἄνευ θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν πεποιθήσεων, ὅστις, καίπερ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἦλ. Δούκα ὁμόσας τὸν βουλγαρικὸν ὄρκον, οὐχ ἦτιον ἐν τῷ φανερῷ ἀπειτέλει μέλος τῆς Ἑλλην. Κοινότητος δι' οἰκογενειακοὺς πάντως λόγους. Ἡ αὐτὴ σπεῖρα, βλέπουσα, ὅτι ἐδεσμεύετο σπουδαίως ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτῆς τόσον ἐνὶ τοῦ Νευροκόπου, ὅσον καὶ ἐν τοῖς χωρίοις τῆς Ἐπαρχίας ὑπὸ τοῦ αὐστηροῦ ἦθους καὶ τῆς ἀγρύπνου δραστηριότητος τοῦ, τότε ἀρχιερ. Ἐπιτρόπου τοῦ ἐπαράτου μνήμης Ἀπόδρουμας Μελετίου, Παπαῦ Γεωργίου, ἔπεισε καὶ ἄλλους μὴ μεμνημένους εἰσέτι, ὅπως συντάξωσι κατηγορητήριον κατ' αὐτοῦ ἀναφορὰν πρὸς τὸν κυρίαρχον Μητροπολίτην, παρ' οὗ ἐξητοῦντο τὴν ἀνάκλησιν αὐτοῦ λόγῳ κακῆς δῆθεν διαγωγῆς.

Ὁ ἀτυχὴς Παπαῦ Γεώργιος, πληροφορηθεὶς τὴν σύνταξιν τῆς τοιαύτης ἀναφορᾶς, χωρὶς ὅμως νὰ ἐννοήσῃ τὸ πραγματικὸν ἐλατήριον αὐτῆς, τόσον ἐξωργίσθη, ὥστε ἐν τῇ παραφορᾷ του συντυχῶν τῷ πρωταίτιῳ Ἦλ. Δούκῃ ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐξυλοκόπησεν αὐτόν, μὴ ἄρκεσθεις δὲ εἰς τοῦτο, μετέβη πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ παρὰ τῷ Μιχ. Ἀποστολίδῃ, καθ' οὗ ὅμως μὴ τολμήσας, ἢ μὴ δυνηθεὶς, νὰ ἐπιτεθῇ, ἠρκέσθη εἰς λογομαχίαν μόνον, καθ' ἣν λέγεται, ὅτι ὁ μὲν Παπαῦ Γεώργιος εἶπε : «βρὲ σκύλε, τί ζητεῖς νὰ με βγάλῃς; δὲν θὰ τὸ ἐπιτύχῃς ὅμως, διότι ἐγὼ ἐπὶ δέκα φλουρί, ὅπου ἐκέρδησα εἰς τὸν Νευροκόπον, ὄλον θὰ τὸ ἐξοδεύσω, καὶ δὲν θὰ σᾶς ἀφήσω νὰ κάμητε ἐκεῖνο, ὅπου θέλετε»· ὁ δὲ Μιχ. Ἀποστολίδης ἀπήντησεν «ὄχι ἐπὶ ἀλλὰ καὶ δέκα ἐπὶ δέκα εἰς ἐξοδεύσης, ἐγὼ θὰ σε βγάλω, καὶ μάλιστα σε ἔχω βγαλμένον». Καὶ τῷ ὄντι μετ' ὀλίγον ἐπαύθη μὲν ὁ Παπαῦ Γεώργιος, ἀντικατεστάθη δέ, ὡς ἀρχ. Ἐπίτροπος, ὑπὸ τοῦ ἱερομ. Σιλβέστρου, ἐφ' οὗ οἱ Βουλγαρισταί, εἰ καὶ ἐτήρουν τὴν προτέραν μυστικότητα, οὐχ ἦτιον ἐγένοντο ὀρηκτικώτεροι ἐν ταῖς ἐνεργείαις αὐτῶν. Παρουσίασαν λοιπὸν ἐν πρώτοις τὴν ἀξίωσιν, ὅπως ἐν τῇ Σχολῇ πρὸς τῇ Ἑλληνικῇ διδάσκηται καὶ ἡ Βουλγαρικῇ ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπέτυχον τούτου, ἀπέστειλλον μὲν τὰ τέκνα των εἰς τὴν Σχολὴν, νύκτωρ ὅμως ἰδιαιτέρος βουλγαροδιδάσκαλος ἐδίδασκεν αὐτὰ τὴν βουλγαρικὴν ἐντὸς τοῦ χορτοβολῶνος ὁμόφρονός τινος αὐτοῖς Πολυζῶη. Ταῦτα συνέβαινον μέχρι τῆς ἐκ Σβαρνικίου εἰς Δράμαν μεταθέσεως τοῦ ἀοιδίμου Ἀγαθαγγέλου, τοῦ μετὰ ταῦτα Ἐφέσου. Οὗτος περὶ τὰ μέσα Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1862 ἐπισκεφθεὶς καὶ τὸν Νευροκόπον τὸ πρῶτον, ἠξίωσε κατὰ τὴν τότε ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν διπλὴν τὴν ἐκ 35.000 γροσίων ἀποτελουμένην Ἀρχ. ἐπιχορήγησιν τοῦ τμήματος Νευροκόπου. Ὅτε λοιπὸν οἱ Βουλγαρισταὶ ἐμφανισθέντες πρὸ αὐτοῦ παρεπονέθησαν κατὰ τῶν Ἑλλήνων, μὴ ἐπιτρεπόντων τὴν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκαλίαν τῆς Βουλγαρικῆς καὶ ἀναγκάζοντων τοὺς βουλγαροπαιδας, ἵνα συναγελάζωνται ἐντὸς τοῦ γνωστοῦ χορτοβολῶνος, ὁ εὐλογημένος Ἀγαθαγγελοσ, εἶτε διότι ἠγνόει τὰ βυρσοδομούμενα

καὶ συνεπῶς ἐθεώρει ἀθῶαν τὴν ἀξίωσιν ἐκείνων, εἴτε διῶτι ἐφοβεῖτο, μὴ ἡ ἀπόρριψις τῆς προτάσεως καὶ ἀξιώσεως αὐτῶν θὰ συνεπήγετο τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἰδικῆς του ἀξιώσεως, οὐ μόνον αὐτὸς ἐνέδωκεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἡμετέρους ὑπεχρέωσε νὰ ἐνδώσωσιν. Ἄλλ' οἱ Βουλγαρισταί, ἀποθρασυνθέντες ἐκ τῆς πρώτης αὐτῶν ἐπιτυχίας, διετύπωσαν καὶ δευτέραν ἀξίωσιν, ὅπως δηλ. καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ ἀριστερὸς χορὸς ψάλλη βουλγαριστί, τοῦθ' ὅπερ ἐπίσης ἀπεδέξατο ὁ Ἀγαθάγγελος, καταπεισας περὶ τούτου καὶ τοὺς ἡμετέρους, μήπω βλέποντας τὰ πράγματα σοβαρά. Καὶ δὲν εἶνε μὲν γνωστόν, ἐὰν εἰσεπράχθη ἡ ἑβδομηκοντακισχιλιόγραστος ἐπιχορήγησις, τὰ ἑλληνικὰ ὅμως δίκαια ὑπέστησαν ἤδη τὴν πρώτην ἐπίθεσιν ὑπὸ τῆς Σκυθικῆς βαρβαρότητος ἐνταῦθα.

Ἄλλ' οὐδὲν κακὸν ἄμικτόν γε κηλοῦ λέγει γνωμικόν τι ἀρχαῖον. Αἱ πρώται αὗται ἐπιτυχίαι καὶ ἡ ἐκ τούτων ἐπίτασις τῆς θρασυτητος τῶν βουλγαριστῶν ἀφύπνισαν ἐκ τοῦ ληθάργου τοὺς ἡμετέρους, οἵτινες κατανοήσαντες πλέον τοὺς καταχθονίους πόθους καὶ σκοποὺς ἐκείνων, συνησίσθησαν καὶ ἀπεφάσιον ν' ἀντιμετωπίσωσι διὰ πάσης θυσίας τὸν ἐμφανισθέντα κίνδυνον.

Τὴν ἀρχηγίαν τῶν ἡμετέρων αὐτοδικαίως ἀνέλαβεν ὁ πρεσβύτερος κατὰ τε τὴν ἡλικίαν καὶ τὸν νοῦν, ὁ ἀοίδιμος Ἀθανάσιος Κωνσταντίνου (ὁ πατὴρ τῶν ἀδελφῶν Ἀθανασιαδῶν), ἀνὴρ ἀγράμματος μὲν καὶ ἀπλοῦκός, αἰσθηματίας ὅμως εἰς μέγαν βαθμόν, καίπερ δὲ βουλγαρόφωνος ἐκ βουλγαροφώνων καὶ χωρικῶν γονέων γεννηθεὶς, αἶτε τοῦ μὲν πατρὸς του ὀρμωμένου ἐκ τοῦ χωρίου Δόλιαν, τῆς δὲ μητρὸς του ἐκ τοῦ χωρίου Λιάσκη, οὐχ ἤττον μετὰ τόσον ἐνθέου ζήλου ἐργάσθη διὰ λόγων τε καὶ ἔργων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδοξίας, ὥστε δικαίως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ, ὡς ὁ πατὴρ τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος Νευροκόπου, ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ πρὸς διάσωσιν αὐτῆς ἐκ τῆς Σκυθικῆς πλημμύρας. Ὁ μακαριστῆς μνήμης ἀνὴρ οὗτος, διακρινόμενος ἐπὶ βαθυνοίᾳ καὶ πρακτικῇ συνέσει, ἐπὶ ἀρχοντικῇ εὐγενείᾳ καὶ σοβαρότητι, ἀμα δὲ καὶ περιεσκεμμένη ἐλευθεριότητι, ἐπεβάλλετο, οὐ μόνον παρὰ τοῖς ἡμετέροις, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς Ὀθωμανοῖς, καὶ πολλῶ μᾶλλον παρὰ τῷ βουλγαροφώνῳ πληθυσμῷ οὕτως ὥστε οἱ τε ἡμέτεροι, οἵτινες προσηγόρευον αὐτὸν Κύρ Ἀθανάσην, καὶ οἱ ἄλλογενεῖς, παρ' οἷς προσωνομεῖτο Ἀτανὰς Τσιορμπατζῆ, οὐδαμῶς ἐτόλμων, ἢ ἤθελον, ν' ἀντίπωσιν αὐτῷ.

Τὸ ἐπιτελεῖον, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ Κυρ Ἀθανάση ἐν τῇ Κοινοτικῇ δράσει καὶ τῷ ἐθνικῷ ἀγῶνι ἀπετέλουν ἔνθεν μὲν οἱ ἐπίσης βουλγαρόφωνοι, ὃ τε πρεσβύτερος αὐτάδελφος αὐτοῦ Κύρ Θεολόγης, οἱ Ἀποστολίδαι Ἀδελφοὶ Χ' Γεώργιος καὶ Κωνσταντίνος (Δίνας), ἔνθεν δὲ οἱ βλαχόφωνοι (σίσκο) Γιάντσιοι Ἀθανασίου, Τάντσιοι Ἀθανασίου, Γεώργιος Ἀθανασίου ψιλτης, μαθητῆς τοῦ ἐν Σέρροις περιφήμου ψάλτου Σταμούλη, διακεκριμένος

καὶ αὐτὸς ψάλτης καὶ καθ' ὄλον τὸν βίον αὐτοῦ δωρεὰν κοσμήσας τὸν δεξιὸν χορὸν τοῦ Ἱ. Μητροπολ. Ναοῦ τῆς Παναγίας καὶ παθὼν ἐν αὐτῷ, ὡς εἰρήσεια ἐφεξῆς, οἱ ἀδελφοὶ Στέργιος καὶ Γεώργιος Ζωγράφοι, Τέγος Σούφρας, Σίσκο-Τέγος καὶ Ρίζος, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις καὶ οἱ ἑλληνόφωνοι Ἀδελφοὶ Γιώτη Παναγιώτης καὶ Γεώργιος, Μιχαὴλ Ἀπ. Σεκερτζῆς, ἐκ Παπίγκου τῆς Ἡλείρου καταγόμενοι, Στογιάννης Νικολάου, εὐεργέτης τῆς Κοινότητος καὶ Κώτσιος Δημητρίου, ἀμφότεροι ἐκ Μελενίκου καὶ ὁ Γρηγόριος Κουντουρᾶς.

Πάντες λοιπὸν οἱ προμνησθέντες, συνεννοηθέντες πρὸς ἀλλήλους καὶ βαρέως φέροντες τὰς πρὸ τῶν Βουλγαριστῶν ὑποχωρήσεις καὶ τὸ ὡς ἐκ τούτων ἐπιταθὲν θρόσος αὐτῶν, ἐξηγέρθησαν ἀπροκλύπτως κατὰ τῆς προηγουμένης τοῦ Μητροπολίτου Ἀγαθαγγέλου ἀποφάσεως, καθ' ἧς συντάξαντες ἔγγραφον διαμαρτυρίαν, δι' ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς ἐξ αὐτῶν ἀπέστειλαν αὐτὴν εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν, πρωτεύουσαν τότε ἔδραν τοῦ Μητροπολίτου, μετὰ τῆς ἐντολῆς, ὅπως πείσῃ τὸν Ἀρχιερέα, ἵνα ἀνακαλέσῃ τὴν ὑπὲρ τῶν βουλγαριστῶν προηγουμένην ἀπόφασιν αὐτοῦ. Ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ πληροφορηθεῖσα καθ' ὁδόν, ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς περιοδεύων εὗρίσκετο ἐν τῷ χωρίῳ Καλαπότι, μετέβη ἐκεῖσε καὶ καθυπέβαλεν αὐτῷ τὴν ἐντολὴν αὐτῆς.

Ὁ Ἀγαθὸς ἄγγελος, δεξιὸς διπλωμάτης, ἀπεκοίμισε τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τοὺς ἐντολεῖς αὐτῆς, εἰπὼν, ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ ἤρχετο αὐτοπροσώπως εἰς Νευροκόπον καὶ τότε θὰ ἐθεώρει ἐκ νέου τὴν ὑπόθεσιν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ἀγαθὸς ἄγγελος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προσεκλήθη εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὡς Συνοδικός, ἡ δὲ ἐνταῦθα κατάστασις κατ' ἀνάγκην παρειάθη ἐπὶ ἐν ὄλον ἔτος, μεθ' ὃ ἀφίκετο ἐνταῦθα, ὡς ἔκτακτος Ἀρχ. Ἐπίτροπος, ὁ τότε μὲν τιτουλάριος καὶ βοηθὸς τοῦ Ἁγίου Δράμας Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως, τὰ νῦν δὲ Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως Ταράσιος, μετ' ὀλίγον δὲ ἔφθασε καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τότε Ἐλευθερουπόλεως, κατόπιν δὲ Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, Ἀδριανουπόλεως, Πελαγονείας, Νικοπόλεως καὶ Προβέξης καὶ τέλος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύρ Νεόφυτος. Ἀμφότεροι οἱ Ἐπίσκοποι, παραμείναντες ἐνταῦθα ἐπὶ ἐν ὄλον ἔτος, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου, τότε μὲν Ἀρχ. Ἐπιτρόπου ἐνταῦθα, βραδύτερον δὲ Ἐπισκόπου Ἐλευθερουπόλεως, κατέβαλον πολλὰς καὶ ἀξιαγάστους προσπαθείας ὑπὲρ εἰρηνεύσεως τῶν διαμαχομένων καὶ καταπάσεως τοῦ φυλετικοῦ ἀγῶνος. Μάτην ὅμως, διότι οἱ βουλγαρόφωνοι ἐνθουσιῶντες πλέον ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἰδέας, κατ' οὐδένα τρόπον ἐνόουν νὰ ἡσυχάσωσιν, ἐπέμενον δὲ ἀνενδότως ἐν ταῖς σκληροτραχήλοις αὐτῶν ἀξιώσεσι περὶ Ἐκκλησίας καὶ Σχολείου. Ἐπὶ τέλους ἐνεκρίθη, ὅπως τὸ μὲν ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς Σχολῆς, τὸ καὶ στερεώτερον, κρατήσωσιν οἱ ἡμέτεροι, οἷτινες παραπλευρῶς ἔκτισαν καὶ ἰδιαίτερον Παρθεναγωγεῖον, τὸ δὲ δυτικὸν τμῆμα, χρησιμεῦον τέως ὡς ἀλληλοδιδασκικόν, καταλάβωσιν οἱ βουλγαρί-

ζοντες. Καὶ ἡ μὲν κοινὴ αὕτη κατοχὴ τῆς Σχολῆς διήρκεσε μέχρι Μαρτίου τοῦ 1891, ὅτε καὶ ἐξεβλήθησαν· τέλεον οἱ βουλγαρόφρονες ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, ὡς λεχθήσεται κατωτέρω.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν Ἐκκλησίαν ἐνεκρίθη κατ' ἀρχάς, ὅπως ἀνὰ μίαν ἐβδομάδα λειτουργῇ αὕτη ἐκ περιτροπῆς Ἑλληνιστί καὶ βουλγαριστί. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ Πάσχα τοῦ ἔτους ἐκείνου συνέπεσεν εἰς τὴν ἐβδομάδα τῶν ἡμετέρων, οἱ ὑπεναντίοι βαρῶς φέροντες τοῦτο, ἔσπευσαν μὲν καὶ κατέλαβον πρῶτοι τὸν Ἰ Ναόν, ἀλλ' εἶτα ἐπελθόντων τῶν ἡμετέρων μετὰ ροπαλῶν καὶ ξύλων, κακοὶ κακῶς ἐξεδιώχθησαν ὑπ' αὐτῶν, ἡ δὲ λειτουργία ἐτελέσθη ὡς ἦτο δίκαιον νὰ τελεσθῇ.

Συνεπεία τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ἐφηροδόθη καὶ αὖθις τὸ ἀρχαιότερον καθεστῶς, καθ' ὃ ὁ μὲν δεξιὸς χορὸς ἔψαλλεν ἑλληνιστί, ὁ δὲ ἀριστερὸς σλαβωνιστί, ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἔτυχε τῆς ἀμοιβαίας εὐαρεσκείας ἀμφοτέρων τῶν μερίδων, καὶ ἐξηκολούθουν αἱ ταραχαὶ καὶ οἱ διαπληκτισμοὶ μέχρι τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1871, ὅτε συνέβη ἀληθῆς ροπαλομαχία ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, ὃν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ καὶ πανηγύρει τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἠθέλησαν μὲν νὰ καθέξωσι μόνοι οἱ βουλγαρόφρονες, ἀγελθὸν εἰσελάσαντες ροπαλοφόροι εἰς αὐτόν, κακοὶ κακῶς ὅμως ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, ἐνισχυομένων καὶ ὑπὸ τῶν χάριν τῆς ἐμπορικῆς πανηγύρεως παρεπιδημούντων ἐνταῦθα ὁμογενῶν ἐμπόρων ἐκ Σερρῶν καὶ ἰδίᾳ Μελενίκου. Τότε δὲ ἐπλήγη σοβαρῶς κατὰ τὴν κεφαλὴν ὁ μακαρίτης Γεώργιος Ἄθ. Ψάλτης ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, ὡς καὶ ὁ Σίσκο-Τέγος πρὸ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ δὴ ὁ μὲν α' διὰ ροπαλοῦ, ὁ δὲ β' διὰ μαχαίρας εἰς τὰς χεῖρας, καὶ συνεπεία τῶν πληγῶν τούτων ὁ μὲν α' μέχρι θανάτου κατετρώχετο, ὡς ἔλεγεν, ὑπὸ ἐγκεφαλικῆς ζάλης καὶ μελαγχολίας τινός, ὁ δὲ β' ἔφερε δακτύλους τινὰς ἀναπήρους.

Συνεπεία τῆς αἱματηρᾶς ταύτης σκηνῆς ἐπεμβᾶσα ἡ ἐπιτόπιος Ἀρχή, ἔκλεισε προσωρινῶς τὸν Ναόν, Καϊμμακάμη ὄντος τοῦ Ἀλῆ Ριζᾶ Βέη, ἀνδρὸς ἀσυνειδήτου καὶ αἰσχροκερδοῦς, ὅστις ἀμφοτέρας τὰς μερίδας φορολογῶν, ἔπαιζεν ἐπαίσχυντον διπλοῦν πρόσωπον. Τὸ κλείσιμον τοῦ Ναοῦ παρετάθη ὑπὲρ τὸ ἔτος, οὕτως ὥστε κατὰ 7)βριον τοῦ 1872, ὅτε ἀνεκηρύχθη τὸ βουλγαρικὸν σχίσμα, ὁ Ναὸς ἦν κλειστός. Οἱ ἡμέτεροι ἐν τοῖς βαρῦτατα φέροντες τὴν ἀξιοθρήνητον ταύτην κατάστασιν, προέβησαν εἰς διάφορα παρὰ τῇ Σ. Κυβερνήσει διαβήματα, ὑποστηριζόμενοι καὶ ὑπὸ τῶν ἐγκρίτων ἐνταῦθα Ὁθωμανῶν, καὶ ἰδίᾳ τοῦ γηραιοῦ Χουσεῖν ἀγᾶ, ἀνδρὸς ἀγαθωτάτου, φιλανθρωποτάτου, συνετιωτάτου καὶ μεγάλου ἠθικοῦ κύρους, εἰς ἐπίμετρον δὲ καὶ εὐπορωτάτου, ὅστις οὐ μόνον τοὺς ἡμετέρους ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς χωρίοις καὶ ἰδίᾳ τοῖς ἐν Σταρτίστη σπουδαίως ἠννόει καὶ ἐκθύμως ὑπεστήριζεν. Οὕτως κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συνεβούλευσε τοὺς ἐν Σταρτίστη ἡμετέρους, ὅπως μὴ μά-

την ἐπιμένωσιν, ἀξιοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸν Ναὸν τοῦ χωρίου των, ἀλλὰ κίσωσιν ἰδιαίτερον ἑαυτοῖς καὶ Ναὸν καὶ Σχολεῖον, τοῦθ' ὅπερ ἐκείνοι φρονίμως ποιοῦντες ἔθεσαν ἐν ἐφαρμογῇ, τῇ ἰσχυρᾷ αὐτοῦ προστασίᾳ, τὰ μέγιστα συντελέσαντος πρὸς σύνταξιν τε τοῦ ἀναγκαιοῦντος μαζβατᾶ ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Ἰδαρὲ μιτζλισίου καὶ πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ὑψηλοῦ φερμανίου. Διὸ καὶ αἰδῖος ὀφείλεται τῇ σεβαστῇ αὐτοῦ μνήμῃ εὐγνωμοσύνη ἐκ μέρους τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἡμετέρων. Ἐνταῦθα ἐν παρόδῳ σημειωτέον, ὅτι ἀντίπαλος τοῦ μακαρίτου Χουσεῖν ἀγᾶ ἦτο ὁ ἕτερος πρόκριτος Ὀθωμανὸς Τεφρῆκ Βέης, εὐφυῆς μὲν καὶ οὗτος καὶ ἱκανώτατος, εἰς ἐπίμετρον φέρων καὶ τὸ χρῆσμα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ ψευδοπολιτισμοῦ, αἶτε διαμείνας ἐπὶ τινα χρόνον ἐν Παρισίοις, βίαιος ὅμως καὶ αὐθαίρετος φευδάρχης, ἐκ προσωπικῆς δὲ πρὸς ἐκείνον ἀντιζηλίας φίλος καὶ προστάτης τῶν βουλγαριστῶν, καίτοι ἔφ' ὅσον ἔζη ἀδύνατον ἐστάθη νὰ ἐπιτρέψῃ τοῖς βουλγαροφώνοις δουλοπαροίκους τοῦ τσιφλικίου αὐτοῦ Κουμανίτς ν' ἀποσκιρτήσωσιν εἰς τὸ σλίσμα, ἐπὶ τέλους δὲ κατὰ μοιραίαν σύμπτωσιν μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἐπώλησαν τὴν ἐν τῇ συνοικίᾳ Μέγα Βαρόσιον ἐνταῦθα νέαν καὶ μεγαλοπρεπῆ οἰκίαν αὐτοῦ, ἔχουσαν ἔμπροσθεν μὲν μέγα δενδρόφυτον προαύλιον, ὅπισθεν δὲ ἀπέραντον κῆπον, ἠγόρασε δὲ σχετικῶς ἐν εὐτελεστάτῃ τιμῇ ὁ ἐνταῦθα βιούλαρος ψευδεπίσκοπος καὶ ἔχει αὐτὴν ὡς ψευδομητρόπολιν αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς κεκλεισμένης Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τέλους λοιπὸν οἱ ἡμέτεροι διὰ τῆς προστασίας τοῦ μέγα τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει σημαίνοντος Χρηστάκη Ἐφέντη Ζωγράφου ἐπέτυχον τὴν ἔκδοσιν Βεζυρικῆς διαταγῆς, καθ' ἣν ἔδει ν' ἀριθμηθῶσιν οἱ τε Ἑλληνας καὶ οἱ βουλγαρόφρονες, εἰς δὲ τοὺς πολυαριθμοτέρους νὰ δοθῇ ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῆς Παναγίας, ὁ καὶ κεκλεισμένος διατελών. Ἐνταῦθα παρατηρητέον, ὅτι ὁ ἀγὼν ἐπρόκειτο κυρίως περὶ τοῦ Ναοῦ τούτου, καθόσον ὁ ἕτερος Ναὸς τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν ἐν τῇ συνοικίᾳ Κουμαάλ, καὶ παλαιότερος καὶ μικρότερος ὢν, δὲν ἐλαμβάνετο πολὺ πολὺ ὑπ' ὄψιν, ἐπὶ πολλὰ δὲ ἔτη ἐλειτούργει οὗτος ποτὲ μὲν Ἑλληνιστί, ποτὲ δὲ βουλγαριστί.

Ἐνεργηθείσης οὕτω τῆς ἀπαριθμήσεως, εὐρέθησαν πλειοψηφοῦντες οἱ ἡμέτεροι, διὸ καὶ συμφυᾶ τῇ προμνησθείσῃ Βεζυρικῇ διαταγῇ παρέλαβον ἐν μέσῳ ἀκρατήτου χαρμοσύνου ἐνθουσιασμοῦ ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατοχὴν ἐπισήμως τὸν κεκλεισμένον Μητροπολιτικὸν Ναὸν, οἱ δὲ βουλγαρίζοντες κατ' ἀνάγκην παρέλαβον καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴν αὐτῶν κατοχὴν τὸν ἐν Κοιμαάλ Ναὸν τῶν Π. Ταξιαρχῶν. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦτο ἐκανονίσθη ὀριστικῶς διὰ τῆς ἀνωτέρω λύσεως, τὸ δὲ καθεστῶς τοῦτο ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον ἀναλλοιώτως.

Ἄλλ' οἱ ἡμέτεροι δυσθύμως ἔβλεπον τὸν συναγελασμόν τῶν τέκνων αὐτῶν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ Σχολῇ μετὰ τῶν βουλγαροπαιδῶν, οἷτινες ὑπο-

κινήσει τῶν κακούργων διδασκάλων αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἤρχοντο εἰς ἔριδας καὶ διαπληκτισμοὺς μετὰ τῶν ἡμετέρων μαθητῶν, ὡς ἐκ τῆς μιᾶς εἰσόδου καὶ αὐλῆς. Ἐν τούτοις ἔξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ἔστεργον κατ' ἀνάγκην τὰ παρόντα, καὶ πάντως θὰ ἐξηκολούθουν στέργοντες αὐτὰ ἐν τῇ διακρινούσῃ τὴν ἡμετέραν φυλὴν ἀνεξικακίᾳ, ἐὰν μὴ ᾖ θεία Πρόνοια, ἀναντιρρήτως προλαμβάνουσα νέας καὶ μᾶλλον ἐπικινδύνους τῇ ἡμετέρᾳ Κοινότητι ταραχάς, αἵτινες ἀφεύκτως θὰ ἐπισυνέβαινον συνεπείᾳ τῆς φοβεῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἐνισχύσεως τῶν θεομισήτων σχισματικῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῶν αἰμοχαρῶν δολοφόνων καὶ ληστανταρτῶν τοῦ ἀπαισίου βουλγαρικοῦ Κομιτάτου, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ διορισμοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1892-93 σχισματικοῦ ψευδεπισκόπου Νευροκοπίου, ἐξφωνόμει τὰ πράγματα, ὡς ἑξῆς :

Τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου τοῦ 1891, Ἑορτῇ τῶν Τριῶν τῆς Οἰκουμένης Φωστήρων, Διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν καὶ χαρμοσύνῳ Πανηγύρει τῶν ἑλληνικῶν Σχολειῶν, καὶ ἡ ἡμετέρα ἐνταῦθα Σχολή, ὡς κατὰ τὰ προηγουμένα ἔτη, οὕτω καὶ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, προσηκόντως ἐώρταζε τὴν Σχολικὴν ταύτην ἑορτὴν διὰ πανδήμου συναθροίσεως ἐν τῷ ἰδίῳ Σχολικῷ αὐτῆς διαμερίσματι. Οἱ βουλγαροδιδάσκαλοι ὁμοῦς ἐν τῷ ἀδιελάτῳ φανατισμῷ καὶ τῇ φυλετικῇ αὐτῶν λύσῃ οὐ μόνον εἰργάζοντο κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ἐπίτηδες ἔδιδον ἀφορμὰς καὶ ἐπέτρεπον εἰς τοὺς ἐχιδνογενεῖς μαθητὰς αὐτῶν ἐπὶ τὸ δαιμονιωδέστερον πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως νὰ θορυβῶσι καὶ ἀτακῶσι πρὸς παρενόχλησιν καὶ ἐπισκιάσιν τῆς ἡμετέρας τελετῆς. Ὡς ἐκ τούτου οἱ ἡμέτεροι κατηγανακτημένοι, καὶ δὴ τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον τὸ αὐτὸ σκάνδαλον συνέβαινε συχνάκις καὶ κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ ἧς ἄλλως τε πάντοτε ἀνησυχουν ὡς ἐκ τῆς παρουσίας τῶν βουλγάρων ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτῆς, ἐζήτησαν κατάλληλον εὐκαιρίαν, ἵνα ἐξώσωσιν αὐτοὺς ἀντὶ πάσης θυσίας καὶ ἐκ τῆς Σχολῆς, ὡς εἶπον ἐξωθήσει ἄλλοτε ἐκ τοῦ Μητροπ. Ναοῦ.

Ἡ εὐκαιρία λοιπὸν αὕτη παρουσιάσθη ἐν τῇ περιστάσει ἐκείνῃ, καθ' ἣν θείᾳ πάντως εὐδοκίᾳ καὶ οἰκονομίᾳ Καϊμμακάμης ἐνταῦθα ἐξηκολούθησεν ὁ ἀλήστου μνήμης Νουρῆ Βέης, ὅστις πρόσφυξ ὢν ἐκ Βουλγαρίας καὶ δυσμενέστατα τοῖς βουλγάροις διακείμενος, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἠτύνησε καὶ ἐπροστάτευσε τοὺς ἡμετέρους, καὶ δὴ ὅλως ἀφιλοκερδῶς, διὸ καὶ ἐγένετο ἀληθῆς εὐεργέτης τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα Κοινότητος, αἰδίδιον τῆ προσφιλεῖ αὐτοῦ μνήμῃ ὀφειλοῦσης εὐγνωμοσύνην διὰ τε τὰς ἄλλας αὐτοῦ πρὸς αὐτὴν σπουδαίας χάριτας καὶ εὐεργεσίας καὶ διὰ τὴν μεγίστην τούτων, οἷα τυγχάνει ἡ πολύτιμος αὐτοῦ προστασία καὶ ὑποστήριξις πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Σχολῆς. Διότι, ὅτε οἱ ἡμέτεροι κατ' ἰδίαν ὑπέβαλον αὐτῷ παράπονα διὰ τὴν σχολικὴν κατὰστασιν, οὗτος ὑπὸ πᾶσαν ἐχεμυθίαν συνέστησεν αὐτοῖς, ὅπως ἐκδιώξωσιν ἐκ τῆς σχολῆς βουλγαροδιδασκάλους

τε καὶ βουλγαρομαθητῆς, ἐν τέλει δὲ δεχθῶσι τὴν χρηματικὴν τῶν βουλγάρων ἀποζημίωσιν διὰ τὸ ἤμισυ ἐπὶ τῆς σχολικῆς οἰκοδομῆς δικαίωμα αὐτῶν· κατ' ἀγαθὴν σύμπτωσιν καὶ ὁ τότε στρατιωτικὸς διοικητὴς Νευροκόπου Καϊμμακάμ Νουσερέτ Βέης ἔτυχε φίλα τοῖς ἡμετέροις φρονῶν, καὶ τὸ γ' ἐπ' αὐτῷ ὑπεστήριξεν αὐτούς. Οὕτω λοιπὸν οἱ ἡμέτεροι ἠθικῶς ἐνισχυμένοι καὶ ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς σπουδαιότερους ἐκ τῶν ἡμετέρων Προκρίτων καὶ ἰδίᾳ τοὺς ὑπὸ πατριωτικὴν καὶ ἐκπαιδευτικὴν ἔποψιν ἀξιολόγους διδασκάλους Ἀνδρέαν Τοζίδην καὶ Μιχαὴλ Χρονίδην εἰσελθόντες τῇ 26ῃ Μαρτίου 1891 εἰς τὴν Σχολήν, ἐξεδίωξαν ἐξ αὐτῆς τοὺς τε βουλγαροδιδασκάλους καὶ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν, κλείσαντες δὲ τὴν ἔξω θύραν τῆς Ἐκκλησίας, ἀνέμενον τὸ ἀποβησόμενον. Οἱ βούλγαροι μόνις ἐπληροφορήθησαν τὸ γεγονός, ἔξαλλοι ὑπὸ τῆς ὀργῆς, πάραυτα κατήγγειλαν τὸ γεγονός εἰς τὴν Ἀρχήν, συνηθροίσθησαν δὲ καὶ αὐτοὶ σωρηδὸν ἐν τῇ μεγάλῃ ὁδῷ παρὰ τὸν φοῦρον τοῦ Ν. Γκάμπη.

Ὁ Καϊμμακάμης Νουρεῖ Βέης, καίπερ ἐνδομύχως εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς τοιαύτης ἐνεργείας τῶν ἡμετέρων, οὐχ ἤτιον ἐπιδέξιος ὢν διπλωμάτης, προσεποιήθη ὀργὴν κατὰ τῶν δῆθεν ταραξιῶν, ἀπέσειλε δὲ ἀμέσως τὸν Ἀρχιαστυνόμον μετὰ τινων χωροφυλάκων μετὰ τῆς διαταγῆς, ὅπως ἀποκαταστήσωσι τὴν τάξιν. Ἀλλ' οἱ ἡμέτεροι γινώσκοντες, ὅτι ὁ Ἀρχιαστυνόμος ἦν δωροδοκημένος ὑπὸ τῶν βουλγάρων καὶ ἦν εὐτελες ὄργανον αὐτῶν, ἀπήντησαν αὐτῷ, ὅτι τότε μόνον θὰ ἤνοιγον τὴν θύραν, εἴταν αὐτὸς ὁ Καϊμμακάμης ἀφ' ἐνὸς καὶ ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἀφ' ἑτέρου προσήρχοντο, καθόσον μόνον εἰς αὐτούς εἶχον ἐμπιστοσύνην. Τοῦτο καὶ ἐγένετο.

Ἐντὸς ὀλίγου ὁ τε Καϊμμακάμης καὶ ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἀφίκοντο πρὸ τῆς κεκλεισμένης θύρας, ἧτις ἠνοίγη πάραυτα πρὸς αὐτούς. Ὁ Νουρεῖ Βέης ἤρξατο ἐπιτιμῶν δῆθεν τοῖς ἡμετέροις διὰ τὸ αὐθαίρετον αὐτῶν διάβημα, καὶ διέταξεν αὐτούς νὰ διαλυθῶσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπέμενον οἱ ἡμέτεροι, ἵνα ἀσφαλισθῶσι τὰ δίκαια αὐτῶν καὶ μηδαμῶς ἐπιτραπῆ ἢ περαιτέρω φροῖτησις τῶν βουλγαροπαίδων εἰς τὴν Σχολήν, ὁ Καϊμμακάμης διέταξεν, ὅπως ἐν τῷ μεταξὺ κλεισθῆ αὕτη καὶ σφραγισθῆ μέχρις οὗ ζητηθῶσι καὶ ληφθῶσι σχετικαὶ ὁδηγίαι παρὰ τοῦ Μουτεσαρίφου Σερρών. Τῶν δὲ ἡμετέρων ἀποδεξαμένων τοῦτο καὶ ἐκκενωσάντων τὴν Σχολήν, ἐσφραγίσθη αὕτη, ἀφ' οὗ ὁμοῦς προηγουμένως ὑπὸ τὰς εἰδρας καὶ τὰ θρανία διενηργήθη ἔρευνά τις πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ὄπλων καὶ τῶν πολεμοφοδίων, ἅτινα ἦσαν δῆθεν κεκρυμμένα ἐκεῖ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, ὡς ἐρραδιούργησαν οἱ βούλγαροι παρὰ τῷ στρατιωτικῷ διοικητῇ, ὅστις ἐξήτησεν, ὅπως ἐξ ἐκατέρως μερίδος ὀρισθῆ ἐν πρόσωπον, ὅπως παρίστανται κατὰ τὴν ἔρευναν, ὡς καὶ ἐγένετο, τῶν βουλγάρων ὀρισάντων τὸν Γ. Τσαρικτσῆν, τῶν δ' ἡμετέρων τὸν κ. Ἰ. Ἀθανασιάδην, ἐπὶ τῶν ἀφηγήσεων τοῦ ὁποίου ὡς τὰ πολλὰ γράφονται καὶ τὰ παρόντα χρονολογήματα· περιττὸν νὰ σημειωθῆ,

ὅτι ἡ ἔρευνα ἀπέβη πρὸς καταισχύνην τῶν ἀχρείων συκοφαντῶν, καθόσον οὐδὲν ἐπιλήψιμον ἀνεκαλύφθη.

Ἐπὶ ἓνα μῆνα παρετάθη τὸ κλείσιμον τῆς Σχολῆς, ὅτε πρὸς μεγίστην θλίψιν τῶν ἡμετέρων ἀνεκλήθη ὁ πολύτιμος προστάτης αὐτῶν Νουρῆ Βέης, διορισθεὶς κατόπιν Μουτσαρλίφης Λήμνου, ἐνθα λέγεται, ὅτι καὶ ἀπέθανεν, ἐνταῦθα δέ, ὡς Καϊμμακάμ Βεκιλὶ ἀπεστάλη ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Διοικήσεως Σερρών (Ταχιράτ Μουδιρῆ), Ζιᾶ Ἐφέντης, ὅστις εὐτυχῶς προδιατεθεὶς εὐμενῶς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ὑπὸ τῶν ἐκεῖ ἡμετέρων, ὁμολογουμένως συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὸν θρίαμβον τῶν ἡμετέρων, τούτους μὲν ὑποχρεώσας νὰ μετρήσωσιν ἑβδομήκοντα λίρας, ὡς ἀποζημιώσιν, τοῖς βουλγάροις, τούτους δὲ καὶ τὸν θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τῶν Πρεδседάτελον δυστροποῦντας καὶ μὴ στέργοντας πειθαναγκάσας διὰ τε νοουθεσιῶν καὶ ἀπειλῶν νὰ δεχθῶσιν αὐτὰς ἐπ' ὀνόματι τῆς κοινότητος αὐτῶν καὶ δώσωσιν ἐξόφλησιν πρὸς τὴν ἡμετέραν Κοινότητα, ἣτις καὶ ἔσπεισεν εὐθὺς καὶ ἐνήργησε τὰ δέοντα παρὰ τῷ Κτηματολογικῷ Γραφείῳ (Ταποῦ Καλεμῆ) πρὸς ἔκδοσιν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς καὶ μόνης τῶν σχετικῶν τίτλων.

Οὕτω κατὰ θεῖαν πάντως οἰκονομίαν ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τοῦ περιβόλου τοῦ Ἱ. Μητροπολ. ἡμῶν Ναοῦ τέλεον πλέον οἱ Βούλγαροι, οἷς ὁ μετὰ τριετίαν περίπτω κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἀφικόμενος ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ Βλαδίκας αὐτῶν αὐτοκαλούμενος ὠνείδισε δριμύτητα, εἰπὼν, ὅτι ὄφειλον νὰ μὴ δεχθῶσιν οὐχὶ 70 μόνον, ἀλλὰ καὶ τρεῖς 70 ἀκόμη, ἐὰν τοῖς ἐδίδοντο, καθόσον ὑπῆρχε πάντοτε ἡ βεβαία κατ' αὐτὸν ἔλπις, ὅτι ἐν δεδομένη εὐκαιρίᾳ θὰ κατέσχον καὶ αὐτὸν τὸν Μητρο. Ναόν, μὴ λαμβάνων ὑπ' ὄψιν ὁ γεννάδας καὶ τὸν ξενοδόχον, τὸ δὴ λεγόμενον, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἐποίει τοὺς ὑπολογισμούς του.

Καὶ ταῦτα μὲν φιλοτίμως πάνυ καὶ φιλογενῶς διεπράξαντο οἱ ἡμέτεροι ἐνταῦθα ὁμογενεῖς· τί δὲ οἱ κατὰ καιροὺς πνευματικοὶ αὐτῶν κυβερῆται;

Ἐντόνως ἀποκρούοντες πᾶσαν περὶ μισαδελφίας καὶ φιλοκατηγορίας μομφὴν καθ' ἡμῶν, εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης καὶ μόνης φωνὴν ὑπέικοντες, μετὰ πόνου ἐθνικοῦ παραιτηροῦμεν, ὅτι ἡ ἀτυχὴς αὕτη Ἐπαρχία δὲν ἠῤῥμοίωρε πάντοτε τῶν καταλλήλων πνευματικῶν ἰθυντόρων, καὶ ἰδίᾳ ἔξ οὗ ἀποχωρισθεῖσα τῆς Ἐπαρχίας Δράμας ἀνεκρῆύχθη ἀνεξάρτητος Ἀρχιεπισκοπὴ τὸ πρῶτον καὶ εἶτα Μητρόπολις.

Ἡ ἀνακῆρυξις αὕτη ἐγένετο ἀρχομένου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1883 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ', πατριαρχεύοντος τὸ α', ὅτε διὰ λόγους ἐκκλησιαστικούς τε καὶ ἐθνικοὺς ἔδοξε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἐνώσαι τὴν ὑποδιοίκησιν (τότε ναχιὲν εἰσέτι) Ραζλοκίου, τέως ἀποτελοῦσαν τμήμα τῆς Μητροπόλεως Σαμοκοβίου, καὶ τὴν ὑποδιοίκησιν Νευροκόπου εἰς μίαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπαρχίαν, ἣτις περιλαμβάνουσα ὑπὲρ τὰς 60 χριστιανικὰς Κοι-

νότητας, ἄριστα ἠδύνατο νὰ διατηρήσῃ, καὶ δὴ ἀξιοπρεπῶς, ἴδιον Ἀρχιερέα, ἐὰν μὴ αἱ ἐν λόγῳ Κοινότητες ἀλληλοδιαδόχως σὺν τῷ χρόνῳ εἴτε ἐκ πνεύματος φυλειστικοῦ, εἴτε ἐξαναγκαζόμεναι ὑπὸ τῶν ἀθεοφόβων, ἀσυνειδήτων, αἰμοχαρῶν καὶ ἀνθρωπομόρφων τεράτων, αἱ καλοῦνται Κομιτατζήδες, ἀπεσκίρτων εἰς τὸ ἐπάρατον σχίσμα.

Πρῶτος Ἀρχιεπίσκοπος Νευροκοπίου, ὡς δι' ἀγνώστους λόγους ἐκλήθη ἡ Ἐπαρχία, ἐψηφίσθη ψήφοις κανονικαῖς τῆς Ἐκκλησίας ὁ τοῦ Γέροντος Ἀγίου Νικομηδείας Φιλοθέου τοῦ Βρυεννίου Πρωτοσύγκελλος Ἰγνάτιος, Ρόδιος τὴν πατρίδα, ἀνὴρ σεβάσμιος καὶ πεπειραμένος, εἰ καὶ μὴ πολὺ πεπαιδευμένος. Κατὰ τινος πληροφορίας ὁ Ἰγνάτιος ἦν πρότερον ἔγγαμος ἱερεὺς καὶ πατὴρ μιᾶς θυγατρὸς ἐν Ρόδῳ. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῆς πρεσβυτέρας αὐτοῦ ὑπανδρεύσας τὴν θυγατέρα αὐτοῦ, μὴ δυνηθεὶς δὲ νὰ συζήσῃ, ὡς ἤθελε καὶ ἤλπιζεν, ἐν ἀρμονίᾳ μετὰ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ, κατέλιπε τὴν γενέτειραν καὶ γενόμενος ἱερομόναχος, εἰσηλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Γέροντος Ἀγίου Νικομηδείας, ἔτι ὄντος Σερρῶν, ὅφ' οὐ καὶ προήχθη. Ἦν δὲ καὶ ἀρκοῦντως εὐπυρρος, ἀφοῦ 400 λίρας εἶχε δεδανεισμένας μόνον ἐν Νικομηδείᾳ, εἰσπραχθεῖσας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Πότε ἀκριβῶς ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Νευροκοπίου, δὲν εἶνε ἐξηκριβωμένον· πιθανώτατα ὁμως ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1883, ἐνταῦθα δὲ ἀφίκετο αἰφνιδίως, χωρὶς προηγουμένως νὰ προαναγγείλῃ τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ, τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου τοῦ ἔτους ἐκείνου. Κατὰ τὸν ἔξω ἀνθρώπον ἦν μέτριος τὸ ἀνάστημα μὲ μακρὰν καὶ μέλαιναν γενειάδα παρὰ τὸ προβεβηκὸς ὁπωσοῦν τῆς ἡλικίας, διότι ἦτο ἐβδομηκοντούτης περιῖπου. Περὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ, ὡς Ποιμενάρχου, οὐδὲν δυστυχῶς εἶναι γνωστόν, καθόσον οὐδεμίᾳ πράξει αὐτοῦ εὐφρῆται ἐν τοῖς Κώδιξιν, οὐδ' ἀληθῆ ὑπογραφή αὐτοῦ, ἧς ὁ τύπος διὰ τοῦτο καὶ μένει ἀγνωστος. Ἴσως ἡ ἔλλειψις αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ βραχὺ διάστημα τῆς ποιμαντορίας αὐτοῦ, διότι ἀκριβῶς μετὰ ἐν ἔτος περιπεσῶν βραχεία μὲν, ἀλλὰ θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ, ἐξεμέτησε τὸ ζῆν ἐνταῦθα ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῶν Βαῖων. Ἄμα τῷ θανάτῳ αὐτοῦ ἡ ἡμετέρα ἐνταῦθα Κοινότης ἀνήγγειλε τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τηλεγραφικῶς εἰς τε τὰ Πατριαρχεῖα καὶ εἰς τοὺς γείτονας Μητροπολίτας Σερρῶν, Δράμας καὶ Μελενίκου ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θὰ προσήκειτό τις ἐξ αὐτῶν, ὅπως προστῆ τῆς κηδείας αὐτοῦ. Ἐν τῷ μεταῦν ἡ Κοινότης τελεταρχοῦντος πάντοτε καὶ εἰσηγουμένου τὰ προσήκοντα τῇ περιστάσει τοῦ κ. Ι. Ἀθανασιάδου, ἐμπείρου περὶ τὰ τοιαῦτα ὡς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ ἄλλοιτε παρὰ τῷ ἀοιδίῳ Μητροπολίτῃ Μογλενῶν Μελετίῳ, ἐνεθρόνισε τὸν σεπτὸν νεκρὸν ἐπὶ πολυθρόνας καὶ ἀνεπισήμως μετεκόμισεν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ, ἐνθα μετὰ παννύχιον ἀγρουπνίαν καὶ ἐπιμνημόσυνον ἱερατικὸν συλλεῖτουργον τὴν πρωΐαν τῆς γ' ἡμέρας ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, καθ' ὃ διάστημα Ὁρθόδοξοί τε καὶ Σχισματικοὶ

πανδημει προσερχόμενοι ἠσπάζοντο τὸ σεβαστὸν λείψανον, εἶτα ἐκήδευσεν αὐτὸ μεγαλοπρεπέστατα καὶ κατὰ τρόπον πρωτοφανῆ βεβαίως ἐνταῦθα, καθόσον εἰ καὶ οὐδεὶς Ἀρχιερεὺς προΐστατο τῆς κηδείας, οὐχ ἦττον πλὴν τῶν ἡμετέρων δύο ἑφημερίων ἐπετρόπη ἐξ ἀμαθείας βεβαίως νὰ συμμετάσχωσι καὶ πλῆθος σχισματικῶν ψευδοϊερέων ἐντεῦθεν τε καὶ ἐκ τῶν περιχώρων, παρέστησαν αὐτοπροσώπως ὁ ἀείμνηστος Καϊμμακάμης Νευροκόπου Νουρῆ Βέης, ὁ ἀξιόλογος στρατιωτικὸς διοικητὴς Νετζήπ Βέης ὁ Αἰθίοψ, ὁ καὶ διὰ τοῦτο Ἀράπ Μπίμπαση κοινῶς λεγόμενος, πρὸς ὃν ἀείποτε εὐμενῶς διακείμενον τοῖς ἡμετέροις πολλὰ ἐπίσης ὀφείλει ἢ ἡμετέρα ἐνταῦθα Κοινότης, ὁ φιλοβουλόγαρος Τεφφῆκ Βέης, Δήμαρχος ὦν, ἐπεικῶς δεχθέντες νὰ προσδεθῆ μέλαινα ταινία ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος, πολλοὶ ἄλλοι πρόκριτοι Ὄθωμανοί, Σχισματικοί, Ἰουδαῖοι καὶ ἅπανα ἢ ἡμετέρα Κοινότης, λόχος δὲ στρατιωτῶν καὶ χωροφυλάκων μὲ ἀνεστραμμένα τὰ ὄπλα σεβασμοῦ χάριν ἠγεῖτο τῆς ὅλης ἐπικηδείου πομπῆς. Μετὰ τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν ὁ σεπτὸς νεκρὸς εἰάφη ἐν τῷ ἐντὸς τοῦ Νάρθηκος πρὸ τῆς μεγάλης θύρας τοῦ Ναοῦ ἀνοιγέντι τάφῳ, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ εἶχε ληφθῆ ἀπαντητικῶς ἐκ Φαναρίου τηλεγράφημα τοῦ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Ἰωακείμ τοῦ Γ' Τοποτηρητοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐκλεγέντος ἀοιδίμου Γέροντος Ἀγίου Ἐφέσου Ἀγαθαγγέλου τοῦ Μάγνητος, τὸ μὲν συλλυπημένου ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῇ Ἐπαρχίᾳ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῆς, τὸ δὲ ἐντελλομένου τὴν ἀρχιερεοπρεπῆ κήδευσιν αὐτοῦ ἀφ' ἐνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν σφράγισιν τῆς περιουσίας αὐτοῦ, τοῦθ' ὄπερ ὁ κ. Ι. Ἀθανασιάδης ἐκ προσώπου τῆς Δημογεροντίας ἅμα τῇ ἐκπονή τοῦ ἀσθενοῦς Ἀρχιερέως οἰκοθεν ἔπραξεν. Βραδύτερον δυνάμει νεωτέρας διαταγῆς τῆς Ἐκκλησίας ἢ Κοινότης ἐξετοίγησε μὲν τὰ διάφορα ἔλιπλα καὶ σκευὴ ἐνταῦθα, πλὴν ἐνός στενοῦ καὶ ἐπιμήκους οἰονεὶ Περσικοῦ τάπητος (σετζιαδέ), ὃν ἐκράτησε καὶ ἔστρωσεν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρον (μεντέρ) τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου, ἀπέστειλε δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ ἀντίτιμον τῶν ἐκπονηθέντων καὶ τὰ Ἀρχιερατικὰ ἄμφια, ἔξ ὧν ἐκράτησεν ἐν ἐπιτραχήλιον καὶ ἐν μικρὸν ὠμόφορον, σφζόμενα μέχρι σήμερον ἐν τῷ ἡμέτερῳ Ναῷ εἰς μνημόσυνον τοῦ ἀοιδίμου κατόχου αὐτῶν, μὴ ὄντα ὁμῶς πολλῆς ἀξίας, τοῦ ἐπιτραχηλίου μάλιστα ἱκανῶς φθαρόντος, ἡμεῖς ἀντικατεστήσαμεν αὐτὸ δι' ἑτέρου, ἐπίσης μικρᾶς ἀξίας, προσενεχθέντος δ' ἡμῖν, ὡς δῶρον, ὑπότινος Ἰερέως, περιοδεύσαντος τὸ Ἅγιον Ὅρος δι' ἡμετέρας συστάσεως πρὸς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα αὐτοῦ.

Ἐπὶ δεκαετίαν ὄλην οὐδενὸς σκεφθέντος, ἢ θελήσαντος, νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ ἀειμνήστου Ἰγνατίου, ὁ ἐκ τῶν Πανιερωτάτων Προκατόχων ἡμῶν Κύρ Νικηφόρος ἐκ φιλαδελφίας πάντως κινούμενος ἐξετέλεσε μὲν ταύτην κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1894, εὐρῶν δὲ ἄλυτον τὸ λείψανον, ἐπανέθαψεν αὐτὸ ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ διαπαντός, καλύψας τὸν τάφον δι'

ἐπιτυμβίας πλακόσ, ἐφ' ἧς πλὴν τῶν Ἀρχιερατικῶν συμβόλων ἐχαράχθη καὶ τὸ ἐξῆς ἐπίγραμμα, ποιηθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἄνευ πολλῆς ἐπιτυχίας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς ὕψος ἐν πολλοῖς ἀκατάληπτον :

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο ἔχει ᾧδε :

Ρόδῳ ἀμφιρῦτιο ἀπο γείνατο τύμβος
 ὃν ἐκάλυψε φερώνυμον ὄντα
 Θειοφόρῳ ἀνέρος περικλύτῳ Ἰγνάτιον ἔνθα
 οἱ φύσιος δῶκε πατέρος νόμος καλέεσθαι
 Οὐνόματ' ἀριγνώτῳ Παιονέων δὲ
 κρέσσονα κλέα χώρῃ Νευροκοπίῃ
 Γέγηθεν αὐθις ἀρχὸν ψυχῶν ἰδοῖσα
 ἠδὲ Πατέρα χάριτι Παρακλήτου
 Ἦγήτορά τε φωτῶν σοφίης ὀρθῆς τάξιος ἠδὲ
 εὐφρόνης· αὐτὰρ ἐπεὶ γήραος οὐδῶ βῆ
 Πόλῳ Οὐρανοῖο, εὐτραφέην ποίμνην λιπὼν
 ἀπέπτυ· οὕτως ἰσχυρὰ καὶ νόον πρὶν
 φρεσὶν εἴοισιν ἐνὶ βαλῶν, ἀφῆκε γεγηρὸν σκῆνος
 εὐχολῆς ἱερέης οὐνεκα νομῆς ἐνιαυσίου ἀγχοῦ
 Πρωτὰ τ' ὕστατα τηλόθι πάτρης ἔης
 φίλοις γόνυις τοῖσδ' ἐνταυθοῖ σῆμα
 ἀπολαύσασι τόδ' ἰδρῦσασιν οὕτω.

Ἐπὶ τὸ ἀνωτέρω ἐπίγραμμα ἔχει χαραχθῆ καὶ ἡ ἐξῆς σημείωσις :

Ὁ μὲν θάνατος ἐγένετο τῇ 21ῃ Μαρτίου 1884

ἡ δ' ἰδρυσις τοῦ τύμβου τῇ 9ῃ Ἰανουαρίου 1894

Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ἀνωτέρω ἐπιγράμματος ἐποιήσαμεν καὶ ἡμεῖς ὅμοιον, ἀλλὰ συντομώτερον, ὅπερ καὶ εἰς ἀνάμνησιν καταχωρίζομεν καὶ ἡμεῖς ἐνταῦθα :

Ἀμφιρῦτιο Ρόδου μὲν ὄδ' ἐπλετο υἱὸς ἀριστος
 νεκρός, ὃν ὀκρυόεις ᾧδε κάλυψε τάφος,
 Τοῦνομα Ἰγνάτιος, τὴν κλῆσιν ὀμώνυμον αὐχῶν
 Ἀντιόχου πόλιος Ποιμένι Θειοφόρῳ,
 Τῆς δ' ἐν Νευροκόπου χώρῃ Ποίμνης Σαοτήρος
 Ποιμὴν ἠγάθεος, σῶμα φρένας τε γέρων,
 Ἀλλὰ μόνον λυκάβανθ' ἓνα πῶν φίλον γε νομεύσας,
 βῆ Πόλον ἀστερόενθ', ἧς ἀρετῆς τὸ γέρας
 ληψόμενος χερὸς ἐκ Ζαθέφει Δικαιοκρίταο,
 εὐτ' ἂν ἄπασι βροτοῖς εἰκότα πάντ' ἀποδῶ.

Ἀπὸ τῆς κα' Μαρτίου 1884, ὅτε ἐπισυνέβη ὁ θάνατος τοῦ ἀοιδίμου

Ἰγνατίου μέχρι ἕως τοῦ Ἀπριλίου 1885, ὅτε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐξελέγη νέος Ἀρχιεπίσκοπος Νευροκοπίου ὁ τῶς τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Ἀβύδου Κύρ Χρῦσανθος, ἡ ἡμετέρα Ἀρχιεπισκοπὴ διετέλεσεν ἐν χρείᾳ, κυβερνωμένη ὑπὸ τοῦ ἐγχωρίου Ἀρχιμ. Κωνσταντίνου Προσκυνητοῦ, κοινῶς λεγομένου Χατζῆ Παπᾶ Κωνσταντῆ, ἡ καὶ ἀπλῶς Χατζῆ Παπᾶ, πατρὸς τοῦ ἐν Καβάλλα καλοῦ νέου Στεργίου Παπαδοπούλου, ὡς Ἀρχιερω. Ἐπιτρόπου, καὶ τῶν Προκρίτων τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα Κοινότητος. Ὁ Χρῦσανθος, Β' οὗτος Ἀρχιεπίσκοπος Νευροκοπίου, ἀφίκετο ἐνταῦθα ἐντὸς τοῦ β' δεκαπενθημέρου τοῦ Μαΐου ἢ πιθανώτερον ἐντὸς τοῦ α' δεκαπενθημέρου τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1885, ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τῆς ἡμερομ. 18 Ἰουνίου 1895, καθ' ἣν ἡμέραν συνεκάλεσε τὴν α' συνεδρίαν τῶν ὑπαρχόντων Δημογερόντων καὶ συστήσας αὐτοῖς τὰ δέοντα ἐξέθετο διὰ γενικῶν γραμμῶν τὸ πρόγραμμα τῆς μελλούσης ποιμαντορίας αὐτοῦ ἐνταῦθα. Ὁ Χρῦσανθος, καίπερ ἄμοιρος θεολογικῆς καὶ ἐν γένει συστηματικῆς μορφώσεως, οὐχ ἥτιον ἐκέκτητο πρακτικὴν σύνεσιν, πολύτιμον πείραν καὶ ποιμαντορικὴν ἰκανότητα, θεῖς τὰς βάσεις κανονικῆς Κοινοτικῆς ἐργασίας καὶ τακτοποιήσας τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν αὐτοῦ Γραφεῖον, οὗ τὴν ἐργασίαν ἀνέθηκεν εἰς ἐπὶ τούτῳ Γραμματέα, ὃν μετὰ τῆς γηραιᾶς μητρὸς αὐτοῦ, γυναικὸς εὐφυοῦς, ἀστείας καὶ τουρκομαθοῦς, διὸ καὶ λίαν προσφιλοῦς Ὄθωμαναῖς τε καὶ Ὄθωμανοῖς, ὑφ' ὧν προσαννυμεῖτο ἐπὶ τὸ τιμητικῶς ἀστειότερον Βαλιδὲ Σουλτάνα, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκαινίσας Πρωτόκολλον τῆς ἐπισήμου καὶ ἰδιωτικῆς αὐτοῦ ἀλληλογραφίας, βιβλίον πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς Δημογεροντίας, ἐκτελούσης καὶ καθήκοντα Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, καὶ ἄλλα σχετικὰ πρὸς τὸ Γραφεῖον, διώρισεν ἰδιαιτέραν Ἐφορίαν ἰῶν Σχολείων, ὑπὲρ ὧν φιλομούσως ἐμερίμνα, ἐπεσκέφη κατ' ἐπανάληψιν τὰς ἐν τοῖς διαμερίσμασι Μεσὲ Κόλ, Ὄρτὰ Κόλ καὶ Δεμιρτζῆ Κόλ πιστὰς εἰσέτι τῇ Ὀρθοδοξίᾳ παραμενούσας Κοινότητας Μουσομίστης, Λιάσκης, Λιμπάχοβας, Σάδοβας, Σατόφτσας, Δόλιανης, Μπελλοτίντσας, Τσερσειόβου, Ζιγνόβου, Κουμαντισίου, Σταρτίστης, Κάτω Βροντοῦς, Μοναστηριτζικίου (Καυᾶ-Κιόι), Τηρλισίου, Λόφτσας, Τεσιόβου καὶ Παπᾶς Τσιαῦρ, ἐνθα τῇ προτροπῇ αὐτοῦ καὶ παρακελεύσει ἰδρῦθη τὸ πρῶτον ὁ μέχρι σήμερον ὑφιστάμενος ἐν εἴδει παραλήγματος ἱερὸς Ναὸς τῶν Ἀγίων ἐνδόξων Ἀποστόλων καὶ Πρωτοκορυφαίων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐφεξῆς τοῦ Δ' ἡγ-Τσιφλικίου, Στρέδνας, καὶ Τρικορῦφου (Οὔτς-Δουρνούκ), περὶ ἐκάστης τῶν ὁποίων κατὰ τὸ ἐνὸν ἐμερίμνησε, καίτοι τὸ μικρόβιον τοῦ ἐπαράτου πόθου πρὸς ἀπόκλισιν εἰς τὸ θεομίσητον σχίσμα πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχε διαδοθῆ καὶ καλλιεργηθῆ πρὸς ταῖς πλείστας ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐν γένει ἐμαρτύρησεν ἀξιάγαστον Ποιμαντορικὸν ζῆλον καὶ διώκησεν ἀρκούντως ἐπιτυχῶς τὴν ἐπαρχίαν, ἐργασθεὶς τελεσφόρως τό γ' ἐπ' αὐτῷ ὑπὸ τε ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν ἔποψιν. Πρὸς τοῦτο λίαν ἐβοήθη-

σεν αὐτῷ καὶ ἡ πλήρης γνώσις τῆς Τουρκικῆς γλώσσης, ἦν μητρικὴν αὐτοῦ οὖσαν. ἅτε Ἀνατολίτου, ὠμίλει εὐχερέστατα καὶ δὴ καὶ μετὰ πολλῆς χάριτος, καθόσον γνώσεως ὧν πλείστων ἀστειῶν Τουρκικῶν ἀνεκδότων, οἷς, ὡς γνωστόν, τὰ μάλιστα οἱ πλείστοι τῶν Ὀθωμανῶν ἀσμενίζουσιν, ἐκαρρύνευσεν ἐπικαίρως δι' αὐτῶν τὸν λόγον καὶ ἀπέβαινε ἐπίχαρις καὶ ποιητὸς συνομιλητής. Ἐντεῦθεν καὶ αἱ φιλικώταται σχέσεις αὐτοῦ μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ δὴ τῶν τε Πολιτικῶν καὶ τῶν Στρατιωτικῶν ἀρχόντων, οὔτινες πάντοτε ἠδέως ἤκουον αὐτοῦ καὶ πολλὰ χαριζόμενοι αὐτῷ ἐποίουν. Περὶ πόσου δὲ ἐποιοῦντο οἱ ἐν λόγῳ ἄρχοντες, καὶ δὴ οἱ Στρατιωτικοί, τὴν φιλίαν αὐτοῦ, ἀρκούντως, νομίζομεν, δύναται νὰ μαρτυρήσῃ τὸ ἀκόλουθον γεγονός.

Ἐξασκῶν ὁ Χρῦσανθος τὰ κυριαρχικὰ αὐτοῦ, ὡς Ἀρχιεπισκόπου Νευροκοπίου καὶ Ραζλοκίου, δικαιώματα, ἔγραψε πρὸς τὸν στενὸν φίλον αὐτοῦ Ἐτχέμ Βέην Μισαλάην, πρόσην μὲν ἐν Νευροκόπῳ χρηματίσαντα, τότε δὲ Ἄνω Τζιουμαγιᾶς στρατιωτικὸν διοικητὴν ὄντα, ὑφ' οὗ τὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγετο, ὡς φαίνεται, καὶ τὸ Ραζλόκιον, ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπισκεφθῆ τοῦτο, ὡς Κανονικὸς καὶ Κυβερνητικῶς ἀνεγνωρισμένος Ἀρχιερεὺς αὐτοῦ. Τοῦ Ἐτχέμ Βέη ἀπαντητικῶς, οὐ μόνον τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ δόντος, ἀλλὰ καὶ δηλώσαντος, ὅτι καὶ αὐτὸς αὐτοπροσώπως θὰ ἤρχετο πρὸς συνάντησιν αὐτοῦ ἐκεῖ, ὁ Χρῦσανθος κατὰ 7)βριον τοῦ 1886 μετέβη εἰς Μαχομίαν, ἔδραν τοῦ καζᾶ Ραζλοκίου, ἔνθα ταυτοχρόνως εἶχε φθάσει ἔξ Ἄνω Τζιουμαγιᾶς καὶ ὁ Μισαλάης Ἐτχέμ Βέης. Ἄλλ' οἱ φανατικώτατοι Βούλγαροι κάτοικοι τοῦ τόπου οὐ μόνον πρὸς προὑπάντησιν τοῦ Ἀρχιερέως δὲν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ αὐτοῦ μετέβησαν πλὴν εὐαρίθμων τινῶν ὁμογενῶν ἐμπορευομένων ἐκεῖ, ἐν οἷς καὶ οἱ ἐντεῦθεν ὀρμώμενοι καὶ ἐμπορικῶς ἀκμάζοντες τότε ἀδελφοὶ Γραμματικὴ Νικόλαος καὶ Δημήτριος. Οὐχ ἤττον ὁ Χρῦσανθος μεταβὰς εἰς τὸ Διοικητήριον ἐπέδωκε τῷ Καϊμακάμη τὸ βεράτιον αὐτοῦ, οὗτος δὲ ἐκάλεσε πάραυτα τοὺς ἐπισημοτέρους Προκρίτους, παρόντος δὲ καὶ τοῦ Ἐτχέμ Βέη ἀνέγνω εἰς ἐπήκουον πάντων τὸ βεράτιον, καὶ εἶτα ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς εἰρημένους Προκρίτους, συνέστησεν αὐτοῖς ὑπακοὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν νόμιμον Ἀρχιερέα αὐτῶν. Τί δὲ ἀπήνησαν τὰ ἐπαίσχυντα τοῦ Βόλγα ἐκβράσματα; Χαίρομεν, εἶπον οἱ υἱοὶ τῆς ἀπειθείας, ἐπὶ τῇ γνωριμίᾳ καὶ τῇ εἰς τὸν τόπον μας ἀφίξει τοῦ Μετροπολίτ' Ἐφέντη, ἀλλ' ὡς θρησκευτικὸν ἡμῶν ἀρχηγὸν δὲν δυνάμεθα ν' ἀαγνωρίσωμεν αὐτόν, καθόσον ὅλοι ἡμεῖς ἐδῶ εἴμεθα Προτεστάνται!!! Δυσπερίγραφτος ὑπῆρξεν ἡ λύπη καὶ ἀγανάκτησις, οὐ μόνον τοῦ Ἀρχιερέως, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Ὀθωμανῶν, ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐπαίσχυντῳ καὶ ἀθεοσφόβῳ ἀπαντήσῃ τῶν ἐν λόγῳ Κρομογεγῶν τεράτων, ὁ δὲ Ἐτχέμ Βέης μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν ἀποτεινόμενος τῷ Χρυσάνθῳ, εἶπεν αὐτῷ: «Ἄχ! Μετροπολίτ' Ἐφέντη! ἔπρεπε νὰ ἔχω

τὴν ἐξουσίαν νὰ σύρω τὸ ξίφος, καὶ τότε θὰ ἐβλέπομεν, ἐὰν οἱ οὐτιδανοὶ οὗτοι εἶνε Προτεστάνται ἢ Ὁρθόδοξοι». Τοιαύτη λοιπὸν ὑπῆρξεν ἡ ἔκβασις τοῦ ταξειδίου τοῦ τελευταίου Κανονικῶν Ἀρχιερέως, ὅστις ἐπεσκέφθη τὸν ἐπάρατον ἐκεῖνον τόπον, καὶ ὅστις ἀντὶ νὰ ἐκτινάξῃ ἀναχωρῶν ἐκεῖθεν καὶ τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν αὐτοῦ κατὰ τὴν Εὐαγγελικὴν ἐντολήν, πρὸς τυπικὴν τοῦλάχιστον περιφρούρησιν τοῦ γοήτρου αὐτοῦ συνέστησε παρὰ ταῖς Ἀρχαῖς τοῦ τόπου, ὡς Ἐπίτροπον αὐτοῦ, τὸν κ. Ν. Γραμματικὴν καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, ἔνθα ἀνέμενε τὸν δυστυχή ἄλλη τρομερῶτερσ περιπέτεια, ἐπισυμβᾶσα μετὰ τινὰς μῆνας, ὡς ἐξῆς Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον τὸ παρὰ τὸ χωρίον Ἄνω Σιγικριτῆ ἐνοριακὸν Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὡς καὶ τὰ περικείμενα χωρία, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔσημειώθη, ὑπήγοντο εἰσέτι ὑπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τὴν διαχειρίσιν τῆς ἐνταῦθα ἡμετέρας Κοινότητος, ἥτις ἀθρόα κατὰ τε τὴν ἐτησίαν πανήγυριν καὶ κατ' ἄλλας ἡμέρας μεταβαίνουσα ἐκεῖσε πρὸς προσκύνησιν, σπουδαίας κατέλειπεν ἐκάστοτε εἰς εἶλη τε καὶ χρῆμα συνδρομάς, δι' ὧν ὁ τε Ναὸς περικόμφως διεκοσμήθη, ἱκανά τε ἐν τῷ περιβόλῳ αὐτοῦ δωμάτια χάριν τῶν προσκυνητῶν φιλοδομήθησαν καὶ φρέαρ βαθύτατον μετ' ἀφθόνου καὶ νοστιμωτάτου ὕδατος ἀνωρύχθη καὶ Κωδωνοστάσιον ἀρχοῦντως ὑψηλὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐκτίσθη καὶ πολλὰ ἄλλα εὐλαβῆ ἔργα ἐτελέσθησαν. Κατὰ τὰς παραμονὰς λοιπὸν τῆς πανηγύρεως τοῦ ἔτους 1886, ὡς κατὰ τὰ προηγουμένα ἔτη, οὕτω καὶ τότε μετέβη εἰς τὸ Μοναστήριον, εἰς ὃ εἶχον προσέλθει καὶ ἱκανοὶ τῶν σιγματικῶν ἕκ τε τῶν περιχώρων καὶ ἐνεῦθεν. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων ὑπῆρχε καὶ τις ἐκ τῆς ἐνταῦθα Βουλγαρικῆς οἰκογενείας Τσιαντζῆ, ὅστις τὸν φίλον ὑποκρινόμενος, ἐπανελημμένος προσῆλθε πρὸς ἐπίσκεψιν παρὰ τῷ Χρυσάνθῳ, οὐδὲν κακὸν ὑποπιτεύοντι ἔξ αὐτοῦ. Οὗτος λοιτὸν ἐγερθεὶς ἀθορύβως περὶ τὸ μεσονύκτιον μετέβη πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀτυχῶς εὐρὼν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον, πλησιάζει πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα ἐκεῖνος κατεκλίνετο κοιμώμενος καὶ μηδὲν ἐνόησας, καὶ περισφίγγει δυνατῶς δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν ἀμφοτέρωθεν τὸν λαιμὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ δολοφονικῇ προθέσει ν' ἀποπνίξῃ αὐτόν. Εὐτυχῶς ἔνεκα τοῦ σκότους πάντως ὁ δολοφόνος δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐμποδίσῃ τὸ θυμὰ του, ὅπως μὴ ρῆξῃ γοερὰς καὶ ἀπελπιστικὰς κραυγὰς, πρὸς αἷς ἔντρομοι ἀφυπνισθέντες οἱ ἐν τοῖς παρακειμένοις δωματίοις ὑπνοῦντες ἡμέτεροι ἔσπευσαν καὶ συνέλαβον τὸν κακοῦργον, δν παρέδωκαν μὲν τῇ Ἀρχῇ, ἀλλὰ βραδύτερον οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἀπήλλαξαν αὐτὸν τῆς φυλακῆς, παραστήσαντες αὐτόν, ὡς περιοδικῶς πάσχοντα τὰς φρένας. Τὸ φρικτὸν τοῦτο γεγονός¹ ἐπέδρασε φρικωδῶς ἐπὶ τοῦ Χρυσάνθου, ὅστις ὁση-

¹ Ἐξ ἀκριβεστέρων πληροφοριῶν ἐγνώσθη, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο συνέβη πρὸ τῆς μεταβάσεως τοῦ Χρυσάνθου εἰς Ραζλόκιον.

μέραι ἐπὶ μᾶλλον ἀπογοητευόμενος τὸ μὲν, διότι αἱ ἐπανειλημμένα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν θερμοτάται παρακλήσεις αὐτοῦ ὑπὲρ χρηματικῆς ἀνακούφισεως αὐτοῦ ἕμενον ἄνευ ἀποτελέσματος, τὸ δέ, διότι μερὶς τις ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα Κοινότητος, σχηματισθεῖσα καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τῶν ἀντιπολιτευομένων αὐτῷ διδασκάλων αὐτῆς Ἀνδρέου Τοζίδου καὶ Μιχ. Χρονίδου, τοῦ μὲν ἀρχαίου τελειοφοίτου τοῦ Διδασκαλείου Θεσσαλονίκης καὶ νυμφευθέντος ἐνταῦθα τὴν θυγατέρα τοῦ Κύρ Θεολόγη Κωνσταντίνου καὶ πολλὴν ἰσχὺν κησαμένου ἐν τῇ Κοινότητι, τοῦ δὲ τελειοφοίτου τοῦ ἐν Σέρροις Διδασκαλείου τοῦ ἀοιδίου Δ. Μαρούλη καὶ ἐγχωρίου ἐνταῦθα, ἀμφοτέρων ἀρίστων μὲν ὑπὸ ἔποψιν διδακτικὴν καὶ ἐθνικὴν, οὐχ ἤτιον ὅμως τίς οἶδε διὰ τίνας λόγους ἀντιπολιτευομένων τῷ Χρυσάνθῳ, οὐ διέσυρον τὸ ἠθικόν, ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν. Ζητήσας δὲ καὶ λαβῶν τὴν σχετικὴν τῆς Ἐκκλησίας ἄδειαν, ἀρχομένου τοῦ Οκτωβρίου τοῦ 1887 ἀνεχώρησε διὰ τὴν Βασιλεύουσαν, ἀφείς, ὡς Ἐπιτρόπους μὲν αὐτοῦ τὸν Χ' Παπᾶ Κωνσταντίνον καὶ τὸν γηραιὸν στύλον τῆς Κοινότητος Κύρ Ἀθανάσιον, ἀφοῦ προηγουμένως ἐχειροθέτησε τὸν μὲν α' Ἀρχιμανδρίτην, τὸν δὲ β' Λογοθέτην, ἀντιπρόεδρον δὲ τῆς Δημογεροντίας τὸν ἐπίσης πολὺ σημαίνοντα τότε Νάσκαν (Ἀθανάσιον) Ἰωαννίδην, ὅστις μετὰ τοῦ νεωτέρου ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γεωργίου πάνυ εὐδοκίμως περὶ διαφόρους ἐμπορικὰς καὶ χρηματιστικὰς ἐργασίας ἀσχολούμενος, πῦρέσχε πολυτίμους τῷ ἔθνει καθόλου καὶ τῇ Κοινότητι ἰδίᾳ ἐκδουλεύσεις. Μικρὸν μετὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄφιξιν τοῦ Χρυσάνθου, ἴσως τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ, ἢ τέως Ἀρχιεπισκοπῇ Νευροκοπίου ἀνεκηρύχθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου τοῦ 1887 Μητροπολις, τοῦθ' ὅπερ ἀνηγγέλθη τῇ ἐνταῦθα ἀντιπροσωπεΐᾳ, ἣτις ἀρχομένου τοῦ Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἔσπευσε νὰ εὐχαριστήσῃ μὲν τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ τιμῇ ταύτῃ, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως νὰ παρακαλέσῃ, ὅπως ἱκανοποιηθῶσι μὲν αἱ οἰκονομικαὶ ἀπαιτήσεις τοῦ Μητροπολίτου αὐτῶν, συστηθῇ δὲ καὶ αὐτῷ ἢ ἔγκαιρος ἐπάνοδος εἰς τὰ ἴδια, ἅτε τῆς παρουσίας αὐτοῦ οὔσης ἀναγκασιότατης. Ἐν τούτοις ὁ Χρυσάνθος ἤκιστα ἐπιθυμῶν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ ἴδια, κατέβαλλε συντόνους προσπάθειάς καὶ ἐνεργείας πρὸς μετάθεσιν αὐτοῦ εἰς ἄλλην τινὰ καλλιτέραν Ἐπαρχίαν, τοῦθ' ὅπερ καὶ κατώρθωσεν, ὡς εἰρησεται ἐφεξῆς. Ἀλλὰ πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐνταῦθα ἀρχιερατείαν τοῦ Χρυσάνθου, δίκαιον ν' ἀναγραφῶσι πρὸς ἔπαινον αὐτοῦ τὰ ἐξῆς δύο γεγονότα, καὶ δὴ α) ἡ οἰκοδομὴ διωρόφου παραρτήματος τοῦ Μητροπολ. Οἰκήματος, ὅπερ κληροδοτηθὲν ποτε ὑπὸ τινος συγγενοῦς τῆς ἐνταῦθα ἐγκρίτου οἰκογενείας τῶν Ἀποστολιδῶν τῇ Μονῇ τοῦ Ρίλου, μετὰ δὲ τὸ σχίσμα ἐγκαταλειφθὲν τῇ ἡμετέρᾳ Κοινότητι, μετεγράφη εἰς Μητροπόλιν, οἷα διετέλει μέχρι χθὲς καὶ πρῶην. Τοῦ ἐν λόγῳ παραρτήματος ἡ μὲν ἀνωτάτη ὀροφὴ περιελάμβανε τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς μετὰ μικύλλης σάλας πρὸ αὐτῆς

καὶ ἐξώστου (μπαλκονίου) πρὸς τὴν αὐλήν, ἡ δὲ δευτέρα καὶ μεσαία τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον καὶ τὸν κοιτῶνα τοῦ Ἀρχιερέως, ὑπ' αὐτὰ δὲ ἰσογαίως ἐκτίσθησαν δύο δωμάτια, ὧν τὸ μὲν πρὸς τὴν αὐλήν πρὸς κατοικίαν τοῦ Κλητῆρος (Καβάση), τὸ δέ, ὡς Κελλάριον καὶ ζυμωτικόν. Πρὸς οἰκοδομὴν δὲ τοῦ παραστήματος τούτου τὰ μέγιστα συνετέλεσεν ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Στογιάννης Νικολάου Μελενίκιος, ὁ ἐπὶ πολλὰ κατὰ συνέχειαν ἔτη Ἐπίτροπος τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα Ἐκκλησίας διατελέσας καὶ τὰς κυριωτέρας ἑλλείψεις αὐτῆς συμπληρώσας, αἱε ἀνὴρ εὐλαβῆς, φιλογενῆς, φιλόκαλος, ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ ἄρκουτως εὐπορος καὶ ἀεικνος. Οὗτος λοιπὸν, εἴτε ἐξ ἰδίων κατεδῶν τὴν ἀνάγκην νέου Μητροπολιτικοῦ Οἰκῆματος, εἴτε τῇ ὑποδείξει καὶ συστάσει τοῦ Χρυσάνθου, ἐδώρησε τῇ Κοινότητι ἕν οἰκοπέδον ἐπὶ τῆς Μεγάλῃς ὁδοῦ τοῦ Βαροσίου παραπλευρῶς τῆς ἐν ἡ κατῴκει οἰκίας αὐτοῦ πρὸς ἀνέγερσιν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ νέου κτιρίου. Ἐπικρατησάσης ὅμως παρὰ τοῖς πράττουσι τὰ κοινὰ τῆς ἰδέας, ὅπως μὴ ἐγκαταλειφθῇ τὸ παλαιὸν κτίριον, ἀλλὰ παρ' αὐτῷ προστεθῇ νέον τι παράρτημα, ὁ Στογιάννης Νικολάου ἀντικατέστησε τὴν δωρεάν τοῦ οἰκοπέδου διὰ τῆς προσφοράς 60 τ. λιρῶν, εἰσπράξας ἴσως αὐτὰς ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτοῦ τῷ μακαρίτῳ Πατῆρι Γεωργίῳ Βλάχῳ, ὅστις ὤκοδόμησε μετ' ὀλίγον ἐπ' αὐτοῦ τὴν μέχρι σήμερον σφῆζομένην καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀνήκουσαν οἰκίαν. Οὕτω λοιπὸν καὶ τῆς Κοινότητος ψηφισάσης ἐτέρας 60 τ. λίρας, διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν 120 λιρῶν ἀνφοκοδομήθη, ἐπιστατοῦντος Κοινοτικῇ ἀποφάσει τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Ἀθ. Ψάλτου, τὸ παράρτημα, καὶ πανηγυρικῶς ἐνεκαινίσθη ὑπὸ τοῦ Χρυσάνθου, ἐκφωνήσαντος καὶ τὸν ἐν τινι τῶν παλαιῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κωδίκων κατακεχωρισμένον πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας. Τὸ δὲ β) ἀξιωματικόν ἐπὶ Χρυσάνθου γεγονός εἶνε ἡ δι' αὐτοῦ ἐξασφάλις τῇ ἡμετέρᾳ ἐνταῦθα ἀποκλειστικῶς Κοινότητι ὁλοκλήρου τῆς περιοχῆς τοῦ ἐνοριακοῦ Μοναστηρίου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καίτοι τότε δὲν ὑπῆρχε ἀκόμη οὔτε Ναὸς λίθινος, οὔτε τὰ μετὰ ταῦτα κτισθέντα δωμάτια. Κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἐπὶ Χρυσάνθου ἐπήχθη τὸ πρῶτον τὸ ξύλινον παράρτημα, ὅπερ ἐπὶ τινα ἔτη ἐχρησίμευσεν, ὡς Ἐκκλησία, τοῦθ' ὅπερ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ὁ Χρυσάνθος ἐπράξε καὶ ἐν Παπαῶν-Τσιαῖθ, ἔνθα μέχρι τότε οἱ ἡμέτεροι Χριστιανοὶ ἔμενον ἄνευ λειτουργίας καὶ εὐκτηρίου οἴκου.

Ὁ Χρυσάνθος ἐπὶ τέλους ἐξακολουθῶν νὰ διατρίβῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει κατώρθωσε νὰ μετατεθῇ εἰς τὴν νεοκρησυχθεῖσαν Μητρόπολιν Λέρου καὶ Καλύμνου, ἡ δὲ τάλαινα Μητρόπολις Νευροκοπίου ἀπὸ πολλοῦ χηρεύουσα οὐσιαστικῶς, ἤδη ἐχῆρευσε καὶ τυπικῶς πρὸς μεγίστην αὐτῆς συμφοράν. Καθόσον μηδενὸς ἀξίαν τινα ἔχοντος Κληρικοῦ δεχομένου αὐτήν, ὡς πτωχὴν καὶ ἐμπερίστατον, μνηστήρ παρουσιάσθη ὁ ἐκ τινος τῶν βουλγαροφύλων χωρίων τῆς Ἐπισκοπικῆς Καμπανίας δομώμενος καὶ ἀπὸ τινων ἐτῶν

Μ. Σύγκελλος ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ διατελῶν κακο Γρηγόριος, κάτοχος παιδείας μὲν στοιχειωδεστάτης, χρηματικῆς ὅμως περιουσίας σεβαστῆς, ἦν ἐσχημάτισεν ἐκ σφετερισμῶν καὶ καταχρήσεων, ἃς διέπραξε κατὰ τὰς διαφόρους ἐξαρχικὰς ἀποστολάς αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς παραλαβὴν τῶν περιουσιῶν ἀποβιασάντων Ἀρχιερέων, καὶ δυνάμει τῆς ὁποίας ἔσχε τὰ μέσα πρὸς ἐξαγορὰν τῆς δυστήνου ἐπαρχίας Νευροκοπίου παρὰ τῶν πωλούντων τότε τὰς Ἐπαρχίας Δημητριάκη Ἐφέντη, ἀνεψιοῦ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε' καὶ τοῦ Νικαίας Σωφρονίου, ἀμφοτέρων ἀνδρῶν φιλοχρημάτων μέχρις ἀσυνειδησίας, καὶ τινῶν ἄλλων Πατριαρχικῶν ὁμοφρόνων καὶ ὁμοτρόπων αὐτοῖς, καὶ οὕτω διὰ Σιμωνίας ψηφισθεὶς, χειροτονεῖται ἐν αὐτῷ τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ Μητροπολίτης Νευροκοπίου καὶ Ραζλοκίου. Τὸ ἀποφῶλιον τοῦτο τέρας, ἐνδομύχως ἐνθουσιῶν ὑπὲρ τοῦ βουλγαρισμοῦ, πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἔσχε τὸ θράσος νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ Ἐξάρχῳ τῶν Βουλγάρων, μεθ' οὗ συνέταξε τὸ πρόγραμμα τῆς μελλούσης προδοτικῆς πολιτείας αὐτοῦ ἐν τῇ δυσμοίῳ ἐπαρχίᾳ Νευροκοπίου, ἧς ἀκριβοδικαίως χαρακτηριζόμενος ὑπῆρξεν οὐχὶ ποιμὴν, ἀλλ' αἰμοχαρὴς λύκος καὶ ὁ ἀπαίσιος ἠθικὸς δολοφόνος καὶ ἀπεμπολητῆς, καθόσον ἐλθὼν ἐνταῦθα, καὶ γενόμενος δεκτὸς ὑπὸ τῶν ἡμετέρων μετὰ μεγάλων τιμῶν, ὡς Ἕλληνα δῆθεν Μητροπολίτην, οὐδεμίαν παρέλιπεν εὐκαιρίαν, ὅπως ἐξετελέσῃ μὲν τὴν Ἑλληνικὴν Ὁρθοδοξίαν, συστήσῃ δὲ τὸ ἐπάρατον σχίσμα. Ἐν πρώτοις ἐντὸς τε καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Μητροπόλεως συστηματικῶς προὔτιμα τὴν βουλγαρικὴν γλῶσσαν, ἐλέγχων, ἢ εἰρωνευόμενος (:) τοὺς λαλοῦντας Ἑλληνιστὶ καὶ ἀποκαλῶν αὐτοὺς Γραικομάνους· ἔπειτα, μηδεμίαν τηρῶν ἀρχιερατικὴν ἀξιοπρέπειαν, αὐτοπροσώπως ἐκόμιζε τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ εἰς τὸ Ταχυδρομεῖον, ἢ εἰς τὰ Χάνια (ξενῶνας), τὰς διὰ τὰ χωρία ἀποστελλομένας, αὐτοπροσώπως κατήρχετο ἐν ἡμέρᾳ ἀγορᾶς (παζάρ) εἰς αὐτήν, συνωσιζόμενος μετὰ τῶν ἀγοραίων χωρικῶν, ἐρχόμενος εἰς εὐτελεῖς συμφωνίας (παζαρολίκια) μετ' αὐτῶν πρὸς ἀγορὰν ἐδωδύμων, ἢ ἄλλων ἀναγκαιούτων αὐτῷ, τακτικῶς δὲ ἐν καιρῷ νυκτὸς καὶ λάθρᾳ ἐπεσκέπτετο τὸν ἐνταῦθα Ἐξαρχικὸν Ἐπίτροπον καὶ Προϊστάμενον τῆς σχισματικῆς Κοινότητος ψευτόπαπαν Νικόλα Σάγαφ, μεθ' οὗ ἐρρῦθμιζε πάντως τὴν προδοτικὴν δρᾶσιν αὐτοῦ, καὶ ἀδεῶς προσέβαιναν εἰς τὴν χειροτονίαν σχισματικῶν πρὸς ἐφημερίαν ἐν σχισματικαῖς Κοινότησιν. Ἀναφέρεται, ὅτι δύο ὑποψήφιοι· σχισματικοὶ ἐκ Μπάντσκου τοῦ Ραζλοκίου μετέβησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵνα χειροτονηθῶσιν ὑπὸ τοῦ Ἐξάρχου· ἀλλ' οὗτος ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐνταῦθα πρὸς τὸν Ἰούδαν, ὅστις καὶ προφρόνως χειροτόνησεν αὐτοὺς πρὸς μέγα σκάνδαλον τῶν ἡμετέρων. Ἀπαισιώτερα διέπραττεν ἐν τοῖς χωρίοις, ἐν οἷς, πιστοῖς εἰσέτι τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, περιώδευεν, ὡς Ὁρθόδοξος δῆθεν Μητροπολίτης. Ἐν Κάτω Βροντῇ καταλύων παρὰ τῷ πολυάθλῳ Ὁρθόδοξῳ Προκρίτῳ Γιοβὰν Τσιορμπατζῆ καὶ μηδαμῶς λαμ-

βάνων ὑπ' ὄψει τὸ βαρὺ πένθος τοῦ οἰκοδεσπότου, οὗ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχε τελευτήσῃ ὁ πρεσβύτερος υἱός, διερρήγνυτο κραυγάζων καὶ ἀπαιτῶν τὴν ἐπιχορήγησιν αὐτοῦ. Ἐν Ζιρονόβῳ συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐνιαῦθα προκρίτων κ. Προκοπίου καὶ παρεπιδημῶν χάριν τῶν ἐξετάσεων τοῦ Σχολείου, ἀποχωρήσας τούτου ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ εἶτε ὑπὸ βουλιμίας καιαληφθεὶς, εἶτε τῷ προγράμματι αὐτοῦ ἐπόμενος, τῷ ἀναγράφοντι τὴν παρὰ τοῖς χωρικοῖς ἐκ παντὸς τρόπου ἐξέγερσιν τῆς ἀγανακτήσεως καὶ ἀπεχθείας κατὰ τοῦ Ὁρθοδόξου Μητροπολίτου, ἐζήτει διὰ φωνῶν καὶ ἄρῶν παρὰ τοῦ ὑψηρέτου καὶ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἐν ἧ κατέλυε νὰ τῷ δώσωσιν ἀμέσως νὰ φύγῃ. Μάτην ὁ συνοδευὼν αὐτῷ κ. Προκόπιος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ ἄτοπον τῆς συμπεριφορᾶς αὐτοῦ καὶ ὅτι ὄφειλε ν' ἀναμείψῃ τὴν ὄραν τοῦ γεύματος, δι' ὃ οἱ δυστυχεῖς πρόκριτοι εἶχον παρασκευάσει πλουσίαν τράπεζαν! Ὁ ἀπαίσιος ἄνθρωπος δὲν ἠσχύνθη νὰ ἐκστομίσῃ εἰς ἀπάντησιν ἀκατονομάστους λέξεις, καὶ ἐπέμεινε νὰ κορέσῃ τὴν βουλιμίαν του, ἕως οὗ ἠναγκάσθησαν νὰ τῷ παραθέσωσιν, ὡς τιμὴ βαναύσῳ ἐργάτῃ ὅ,τι ὑπῆρχε πρόχειρον, ὅπερ καὶ κατεβρόχθισε κτηνωδῶς. Ἐν Λιμπάχοβα δέ, ὅτε μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐξ εὐλαβείας οἱ χωρικοί, καὶ δὴ οἱ προὔχοντες, μετέβησαν εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ κατέλυεν, ἵνα κατὰ τὸ εἰωθὸς ὑποβάλωσιν αὐτῷ τὰ σέβη αὐτῶν, ἐκεῖνος κεκλεισμένος ἐντὸς τοῦ δωματίου ἠρνεῖτο νὰ δεχθῇ αὐτοὺς πρὸς περιφρόνησιν αὐτῶν· ὅτε δὲ καὶ οὗτοι, ἀποδίδοντες τὰ ἴσα, ἠτοίμασαν αὐτῷ λιτὸν γεῦμα, οὔτε Θεὸν ἐφοβήθη, οὔτε ἀνθρώπους ἠσχύνθη, ἀλλ' ὡς τις οἰστρηλατούμενος ὄνος δι' ἐνὸς λακτίσματος ἀνέτρεψε τὴν τράπεζαν καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς! Διὰ τοιούτων καὶ ἄλλων ὁμοίων πραξικοπημάτων ἐπετύγχανεν ὁ ἀσυνείδητος προδοτὴς τὸ ἐπισχύντον αὐτοῦ σχέδιον, ἐπισπεύσας τὴν εἰς τὸ σχίσμα ἀποσκίρτησιν πλείστων χωρίων, τέως προσκαρτερούντων τῇ Ὁρθοδοξίᾳ. Τὰ προδοτικὰ δὲ φρονήματα αὐτοῦ ἀπέδειξεν ὁ ἄθλιος καὶ κατὰ τὸ 1891, ὅτε, ἐνῶ ἀνάστατος σύμπασα ἡ ἡμετέρα Κοινότης διεξῆγε τὸν ἱερὸν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἀγῶνα πρὸς τοὺς συνοϊκούς Σκύθας, καὶ ἡ Κυβέρνησις οὐκ ὀλίγους, ὡς πρωταιτίους δῆθεν, ἔξριψεν εἰς τὰς φυλακάς, αὐτὸς οὐδ' ἐκινήθη κἄν, ἀλλ' ἔμεινε κεκλεισμένος ἐν τῇ Μητροπόλει, καίτοι καὶ οἱ ἡμέτεροι, κατανοήσαντες ἤδη τὰ προδοτικὰ αὐτοῦ σχέδια, οὐδεμίαν πλέον εἶχον πρὸς αὐτὸν ἐμπιστοσύνην καὶ εἰργάζοντο μόνοι. Ἐν τούτοις τριετίαν ὄλην τὸ ἀποφῶλιον τέρας διετέλεσε λυμαινόμενον τὴν τάλαιναν Ἐπαρχίαν, ἐκ θεμελίων κατασκάπτων καὶ κατερειπῶν αὐτήν. Μάτην οἱ ἡμέτεροι δι' ἐπανειλημμένων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναφορῶν ἐρρήγνυον ἀπελπιστικὰς κραυγὰς, ἀποκαλύπτοντες αὐτὸν, καὶ ἐξαιτούμενοι τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἀνάκλησιν! Οἱ προστάται αὐτοῦ Νικαίας Σωφρόνιος καὶ Δημητράκη Ἐφέντης ἐξεμηδένιζον τὰς ἀναφορὰς, μενούσας ἄνευ ἀποτελέσματος· ἀλλὰ δόφῃ αὐτοῖς Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν!

Ἐπὶ τέλους ἀποθανόντος τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου, καὶ τῶν παραδυναστικῶν ἐκποδῶν γενομένων, ὁ νέος Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Η΄, ὡς τε Μακεδῶν καὶ ὡς οἰκεῖος τῇ ἐνταῦθα Κοινότητι, ἐν ἧ, ὡς προαναγράφη, πρὸς Ὁδεΐας, ὡς Ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Δράμας Ἀγαθαγγέλου εἶχε παραμείνει ἐπὶ ἐν ὄλον ἔτος, χάριν κατευνάσεως τοῦ σάλου, ὃν τὸ σχίσμα εἶχεν ἐξεγείρει καὶ ἐνταῦθα, προφρόνως ἔτεινεν εὐήκοον οὐς εἰς τὰ παράπονα τῶν ἡμετέρων, τὸ δὲ τέρας ἐκλήθη ἐσπευσμένως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐνθα, ἵνα προλάβῃ τὴν ἀφρευτον παῦσιν, ἠναγκάσθῃ νὰ ὑποβάλλῃ παραίτησιν, μεθ' ἣν πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ὡσεὶ ἐστερεῖτο τούτων καὶ μὴ εἶχε τὸ ἑαυτοῦ βαλάντιον ὑπερπεπληρωμένον ἔκ τε τῶν προτέρων ἐξαρχικῶν καὶ ἐκ τοῦ διπλοῦ ἐπιδόματος, ὅπερ ἔκ τε τοῦ πτωχοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου καὶ τοῦ πλουσίου Ἐξαρχικοῦ ἀναμφιβόλως ἐλάμβανεν ὁ ἀσυνείδητος, διωρίσθη ἠγούμενος τῆς παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην μικρᾶς Μονῆς τῶν Βλατέων (Γσιαοῦς Μοναστήριον). Ἄλλ' ἐνταῦθα στενοχωρηθεὶς πάντως, διότι οὐδὲν εἶχε νὰ πράξῃ ὑπὲρ τοῦ προσφιλοῦς του βουλγαρισμοῦ, ῥίπτει πλέον τὸ ἐπαίσιχυντον προσωπεῖον καὶ ἀποδιδράσκει εἰς Βουλγαρίαν, ἐνθα ἡ Βουλγαρικὴ ψευδοσύνοδος, ἀμείβουσα τὰς προδοτικὰς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, διώρισεν αὐτὸν βοηθὸν τοῦ Σόφιας, οἷος καὶ διετέλεσεν ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη, ἴσως δὲ καὶ διατελεῖ εἰσέτι, διότι διεδόθη μὲν πρὸ τίνος, ὅτι ἐξέλιπε τοῦ προσώπου τῆς γῆς, ἀλλ' εἶτα διεψεύσθη πάλιν ἡ εἶδησις. Καὶ οὗτος μὲν, εἴτε διατηρεῖται εἰσέτι ἐν τοῖς ζῶσιν, εἴτε μὴ, ὡς καὶ οἱ προσημειωθέντες ἐκ τῶν ἡμετέρων πάτρωνες αὐτοῦ, δώσουσι πάντως λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἀνθ' ὧν ἕκαστος εἰργάσατο θεάρεστον ὁμῶς καὶ φιλογενὲς ἔργον εἰργάσατο ὁ Πατριάρχης Νεόφυτος, ἀπαλλάξας μὲν τὴν δύστηνον Ἐπαρχίαν τοῦ λυμεῶνος, μεριμνήσας δὲ περὶ τῆς ἐπιτυχεστέρως ὄσον ἔνεστιν ἀντικαταστάσεως αὐτοῦ. Κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου παρεπεδήμει ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁ τέως Πρωτοσύγκελλος τοῦ τότε μὲν Μητροπολίτου Μιτυλήνης, βραδύτερον δὲ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντίνου τοῦ Ε' Νικηφόρος Λεβαντερίδης ὁ Μαδύτιος. Οὗτος ἐπὶ ἱκανὰ ἔτη μετὰ τὴν ἐκ τῆς ἐν Χάλκῃ Ι. Θεολογικῆς Σχολῆς ἀποφοίτησίν του ὑπηρετήσας τῷ Γέροντί του, καὶ μὴ εὐτυχῆσας νὰ προαχθῇ ἐν τῷ μεταξὺ ὑπ' αὐτοῦ, βλέπων δέ, ὅτι καὶ ὁ τῷ 1891 ἐκ τῆς αὐτῆς Σχολῆς ἀποφοιτήσας ὑπότροφος τοῦ Γέροντός του καὶ ὑπ' αὐτοῦ, ὡς Ἀρχιδιάκονος, προσληφθεὶς Χρυσόστομος Καλαφάτης ἐκ Τριγλίας τῆς Βιθυνίας, τάνυν Μητροπολίτης Δράμας, ἤρξατο παραγκωνίζων αὐτὸν ἐν τε τῇ εὐνοίᾳ τοῦ Γέροντος καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ, παρητήσατο τῶν ἑαυτοῦ καθηκόντων, καὶ ἐλθὼν εἰς Βασιλεύουσαν ἐφειλκύσατο τὴν προσοχὴν τοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου, ὅστις ἐθεώρησεν αὐτὸν κατ' ἄλλῃλον διὰ τὸν Νευροκόπον, καίτοι τότε αἱ κακαὶ γλῶσσαι εἶτον, ὅτι ὁ Κύρ Νικηφόρος ἀφικόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐννοηθεὶς ὑπὸ τινῶν ἐκεῖ ἐπιτηδείων, ὡς ἄγαν δεσποτικῶν καὶ ἔχων τὸ βαλάντιον ἀρκούντως πεπληρωμένον

Μιτυληναϊκοῦ χρυσίου, ἠξιώθη δῆθεν τῆς Πατριαρχικῆς εὐνοίας τῇ θερμῇ ἐκείνων συστάσει μετὰ ἀδρᾶν πρότερον ἀβαρίαν αὐτοῦ. Τέλος ὅπως ποτ' ἂν ἦ ὁ Κύρ Νικηφόρος περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους 1902 ἀναδειχθεὶς Μητροπολίτης Νευροκοπίου καὶ Ραζλοκίου (;) καὶ ἀφικόμενος ἐνταῦθα μετὰ συνοδείας, ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ συμπατριώτου αὐτοῦ Χ' Παπᾶ Μιχαὴλ ὑπὸ τὴν ιδιότητα Πρωτοσυγκέλλου, τῆς πρεσβυτέρας καὶ τῆς Δδος θυγατρὸς αὐτῶν Σαφροῦς, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπεδόθη μὲν εἰς τὴν ἀνόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων, ἀλλ' ἐνόησεν ἅμα, ὅτι ἀπέβαινεν αὐτῷ μονονουχὶ ἀδύνατος ἢ ἐν Νευροκόπῳ μακρὰ ποιμαντορία ἕνεκα τῶν ἐξῆς λόγων. Ἐν πρώτοις ἠγνῶει παντελῶς τὴν τε Τουρκικὴν καὶ τὴν Βουλγαρικὴν, διὸ καὶ ἐν ταῖς συνεντεύξεσιν αὐτοῦ μετὰ τῶν γινωσκόντων μόνον τὰς εἰρημένας δύο γλώσσας λίαν ἔστενοχωρεῖτο, συνεννοούμενος διὰ διερμηνέως.

Ἄλλ' ὅ,τι ἐφεξῆς ἐνέπνευσεν αὐτῷ τὴν ὀπογοίτησιν ἦν ἡ ἀδυναμία αὐτοῦ πρὸς ἐπίτευξιν οἰκονομικοῦ ἰσοζυγίου, καθόσον τὸ μὲν ἔτοιμον ἐκ Μιτυλήνης χρῆμα ὀλόκληρον, ὡς φαίνεται, ἀπερρόφησεν ἢ εἰς Ἀρχιερέα προαγωγῇ αὐτοῦ, ἀναγκάσασα μάλιστα αὐτόν, ἵνα καὶ εἰς χρῆν ὑποβληθῆ, δι' ἐν τῶν ὁποίων κύριός τις ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδιαφερόμενος, ἠαναγκάσθη νὰ ἔλθῃ ὀλίγον κατόπιν αὐτοῦ μέχρις ἐνταῦθα καὶ νὰ παραμείνῃ ἕφ' ἱκανόν, φιλοξενούμενος ὑπ' αὐτοῦ ἕως οὗ ἔλαβε τὰ ὀφειλόμενα, μεθ' ὃ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, αὐτὸς δὲ καὶ ἡ προσφιλεῖς συνοδεία αὐτοῦ πρὸς τε σιτισμὸν καὶ ἀμφίεσιν ἐδέοντο οὐ μικρᾶς δαπάνης, ἦν ἦτο ἀδύνατον νὰ καλύψωσιν αἱ πενιχραὶ ἀρχιερατικαὶ πρόσοδοι αὐτοῦ. Πρὸς κάλυψιν ὅθεν τῶν ἐλλειμμάτων αὐτοῦ οὐ μόνον διάφορα συνῆψε μικροδάνεια, ὧν τινα εἰσέτι ὀφείλονται ἐνταῦθα, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς 30 λίρας τοῦ ἐνοριακοῦ ἡμῶν Μοναστηρίου ὡς δανεικὰ καὶ ἀγύριστα ἔλαβε, καὶ γενναῖόν τι ποσόν, δοθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐν Σέρραις ἀρμοδίου, ἵνα διαθέσῃ αὐτὸ προσηκόντως πρὸς σύνταξιν καὶ ὑπογραφὴν γενικῆς διαμαρτυρίας κατὰ τῆς ἐπικειμένης τότε ἐλεύσεως τοῦ τὸ πρῶτον διορισθέντος κατὰ τὸ 1893 βουλγάρου ψευδομητροπολίτου Νευροκόπου δὲν κατώρθωσε νὰ διαθέσῃ δι' ὃν ἔλαβεν αὐτὸ σκοπόν, καὶ ἐπὶ τέλους μετὰ διετῆ ἔστενοχωρημένην ἀρχιερατείαν κατορθώσας νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως μεταβῆ εἰς Βασιλεῦσαν λόγῳ μὲν πρὸς περιθάλψιν τῆς μηδέποτε εὐτυχῶς παθούσης ὑγείας του, διὸ καὶ ὁ ὁμογενὴς ἐνταῦθα ἰατρός Ν. Χρησιτίδης οὐκ ὀλίγον ἐδυσκολεύθη, ἵνα ἐφοδιάσῃ αὐτόν διὰ τοῦ ἀπαιτουμένου πιστοποιητικοῦ ἀσθενείας, πράγματι δέ, ὅπως ἐργασθῆ πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης αὐτοῦ, κατέλιπε τὸν Νευροκόπον καὶ τὰ ἐμπειστευμένα αὐτῷ τιμαλφῇ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ συμφέροντα, καὶ ὄχρητο ἀπιὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα ἰδὼν τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ μὴ ἐκπληρουμένας καὶ τὴν εἰς τὰ ἴδια ἐπ' ἀνόρθωσιν ἔπαχθεστάτην ὑπολαμβάνων, ὑπέβηλε κανονικὴν παραίτησιν καὶ παρέμεινε σχολάζων ἐπὶ τριετία ἐν τε Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν τῇ γενετείῳ αὐτοῦ μέχρις οὗ ὁ Γέρον αὐτοῦ

Κωνσταντῖνος ὁ Ε΄ ἀναγορευθεὶς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1897 Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, καὶ οἰκτείρας τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν καὶ κακουχίαν, ὑφ' ἧς κατετρώχετο, ἀνέδειξεν αὐτὸν Μητροπολίτην Λιτίτζης, ὁλοσ' καὶ διατελεῖ μέχρι σήμερον. Οἱ ἡμέτεροι ἐνταῦθα Χριστιανοὶ μνημονεύουσι τοῦ Κύρ Νικηφόρου διὰ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αὐτοῦ ἱερουργίας καὶ τὰ ὑψηλὰ τὴν τε ἔννοιαν καὶ τὴν γλώσσαν κηρύγματα αὐτοῦ, ἅτινα ἀκατάληπτα τοῖς πλείστοις ὄντα μάτην εὐσχήμως προὔτρεπετο ὑπὸ τῶν οἰκειωτέρων αὐτῷ προκρίτων ἵνα ἀπλουστεύσῃ, τοῦθ' ὅπερ ἐθεώρει ἀδύνατον αὐτῷ, ἅτε οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἐθισθέντι, ὡς ἐδικαιολογεῖτο

Ὁ Κύρ Νικηφόρος ἀναχωρήσας ἐντεῦθεν μετὰ καὶ τῆς προαναγραφείσης συνοδείας αὐτοῦ κατέλιπεν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον τὸν γηραιὸν κ. Ι. Ἀθανασιάδην, ὅστις, εἰ καὶ λαϊκός, οὐχ ἦιτον ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐπὶ πολλὰ ἔτη διατρέψας παρὰ τῷ ποτε Μογλενῶν Μελετίῳ ἐκτίησατο ἱκανὴν πεῖραν καὶ ἱκανότητα περὶ τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπιτροπεύων μέχρι τῆς Μ. Παρασκευῆς τοῦ ἔτους 1896, ὅτε καὶ μόνον καιώρθωσε νὰ φθάσῃ ἐνταῦθα ὁ κατὰ τὰ μέσα μὲν Ἰουνίου τοῦ 1895 ἐπὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀνθίμου τοῦ Ζ΄, τοῦ λεγομένου Τσάτσου ἀπὸ σχολάζοντος Ἐπισκόπου Καμπανίας Μητροπολίτης Νευροκοπίου ἀναδειχθεὶς, τῶς δὲ ἐν τῇ Ι. Μονῇ τῶν Ἰβήρων, ἧς ἐτύγχανεν ἀρχαῖος ἀδελφός, ἐφησυχάζων Κύρ Νεόφυτος, ὅστις ἐκδηλώσας πάντως τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως καταλείπων καὶ αὐτὸς τὸν ἀπράγμονα καὶ γαλήνιον βίον εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν πολυκύμαντον σάλον τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀξιωθῆ τῷ ἐπιφθόνου Μητροπολιτικοῦ ἀξιωματος καὶ μνησθῆ ἀρχαίων ἡμερῶν, καθύσον πρὸ 26 ἡδὴ ἐτῶν, ὡς σχολάζων Ἐπίσκοπος Βράτσης διέμευεν ἐπὶ τριετίαν περίπου ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν ιδιότητα ἐκτάκτου Πατριαρχικοῦ ἀπεσταλμένου καὶ βοηθοῦ τῶν Μητροπολιτῶν Δράμας, Σαμοκοβίου καὶ Μελενίκου, ἔτυχε μὲν τοῦ ἐφετοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἤρνεϊτο νὰ καταβάλλῃ τῷ Πατριάρχῃ ἀνεπισημῶς τὸ Μητροπολιτικὸν φιλότιμον, ἦτοι τὴν ἀμοιβὴν ἐπὶ τῇ εἰς Μητροπολίτην ἀναδείξει αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἐπὶ 10 ὄλους μῆνας ἐλαμβάνετο φροντίς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πρὸς ἔκδοσιν τοῦ βερατίου αὐτοῦ, καὶ ἴσως εἰσέτι ἐπὶ πολὺ δὲν θὰ ἐλαμβάνετο, ἐὰν μὴ ἡ ἐνταῦθα Κοινότης ἠξινάγκαζεν οὕτως εἰπεῖν τὸν Πατριάρχην διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων τηλεγραφημάτων, δι' ὧν ἐζήτηε τὴν ταχύτεραν ἀποστολὴν τοῦ ἐκλεγέντος Μητροπολίτου. Ἴδου πῶς ἐκυβερνῶντο τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπὶ τῆς περικλειοῦς Πατριαρχείας Ἀνθίμου τοῦ Τσάτσου! ἐμπερίστατος ἐπαρχία, ἔχουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τῆς ὄνειδος ἰλαρότητος ἐπώνυμον, καὶ δεομένη τῆς ἀγρύπνου ἐπιβλέψεως τοῦ Κανονικοῦ Ποιμένου αὐτῆς, ἐπὶ 10μηνον ὅλον κατελείπετο ἔρημος τούτου, διατί; διότι οὕτως ἤρνεϊτο νὰ κορέσῃ τὴν ἀπλησίαν Πατριάρχου, εἰς δὴν ὡς ἔρμαιον, ἔλαχεν ὁ Πατριαρχικὸς θρόνος, δὴν οὐδὲ καθ' ὕπνου ὤνειροπόλει. Τέλος ὁ Κύρ Νεόφυτος ἀφικόμενος ἐνταῦθα, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν ἐνόησε πάντως,

ὅτι ἠπατήθη πολύ, φανταζόμενος τὸν Νευροκόπον, οἷον κατέλιπε πρὸς 26 ἔτων, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὰ πράγματα ἄρδην μετεβλήθησαν. Οὐχ ἦτιον παραμυθούμενος διὰ τοῦ ἐπιφθόνου τίτλου τοῦ Μητροπολίτου, κατέβαλλε πᾶσαν δυνατὴν αὐτῷ προσπάθειαν πρὸς διακυβέρνησιν τῆς οἰκτρῶς πλέον κεκολοβωμένης Ἐπαρχίας. Ἄλλ' ἀτυχῶς ἀφ' ἑνὸς τὸ γῆρας, εἰ καὶ θιασερὸν παρ' αὐτῷ, ἀφ' ἑτέρου ἢ ἑλλιπῆς μόρφωσις καὶ ἀτελής γνῶσις τῆς Τουρκικῆς, τὸ δὲ μέγιστον ἢ ὑπερβολικὴ ἀγαθὴ πίστις, ἐφ' ἧς, ὡς τὰ πολλὰ ἐστηρίζετο, κρίνων περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων, πρόδηλον καθίστων τὴν ἀνεπάρκειαν αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπὶ καιρὸν ταύτην θέσιν, ἐπὶ τέλους δὲ ἦ πολύκροτος κληρονομικὴ τῶν Ἀποστολιδῶν ὑπόθεσις, περιπλέξασα τὸν ἀφελῆ Γέροντα, προὐκάλεσε τὴν ἐνταῦθα ἀποστολὴν ἐπὶ τούτῳ Ἐξάρχου, τοῦ τότε μὲν Ὑπογραμματέως τῆς I. Συνόδου, νῦν δὲ Μητροπολίτου Λήμνου Γενναδίου Ἀλεξιάδου, οὗ ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἔκθεσις ἐπιβαρύνασα αὐτόν, ἠνάγκασεν, ὅπως μετὰ τὸ Πάσχυ τοῦ 1900 ὑποβάλλῃ κανονικὴν ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας παραίτησιν, καὶ ἐπανέλθῃ καὶ αὐθις εἰς τὸ ἐν τῇ I. Μονῇ τῶν Ἰβήρων περικαλλῆς ἐνδιαίτημά του, ἐν ᾧ καὶ ἡσυχάζει μέχρι σήμερον, μὴ διστάζων, ὡς λέγουσι, ν' ἀναλάβῃ καὶ αὐθις ἐνεργὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπηρεσίαν. Ὁ Κύρ Νεόφυτος, ἀρχιερεὺς τῆς παλαιᾶς Σχολῆς, διεκρίνετο ἰδίᾳ διὰ τὰ σωματικὰ αὐτοῦ προσόντα. Μεγαλόσωμος, ὡς συνήθως, οἱ πλεῖστοι Κυθωνεῖς (Ἀἰβαλιῶται) συμπολιταὶ αὐτοῦ, καλλίφωνος καὶ μουσικός, ἦτο λίαν μεγαλοπρεπῆς ἐν ταῖς ἱεροτελεσטיαῖς αὐτοῦ· ἐπιθυμῶν δέ, ἵνα καὶ ἐν τῇ τοῦ λόγου διακονίᾳ μὴ ὑστερῇ, καὶ μὴ δυνάμενος οἰκοθεν νὰ εἴπῃ τινά, ἀνεγίνωσκε τὰ Κυριακοδοξία τοῦ Θεοτόκη· ἀλλ' οἱ Χριστιανοί, εἰθισμένοι εἰς τὰ ὑψηλά καὶ ἀπὸ στήθους κηρύγματα τοῦ Κυρ Νικηφόρου, δὲν ἔστεργον τὸ τοιοῦτο κήρυγμα, διὸ καὶ ἄμ' ὡς ἐκεῖνος ἤρχετο ἀναγινώσκων, πολλοὶ ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον λαθραίως ἀπεχώρουν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς μεγάλην δυσφορίαν τοῦ ἀγαθοῦ Γέροντος, ὅστις πρὸς ἕνα ἐκ τῶν λογιωτέρων Προκρίτων, φεύγοντα καὶ τοῦτον συνήθως, δὲν ὑπέμεινε, ἀλλ' εἶπέ ποτε κατ' ἰδίαν: καὶ σὺ εὐλογημένη, φεύγεις, ὁ ὁποῖος εἶσαι ἐγγράμματος καὶ εἰμποροῦσις νὰ δώσῃς τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς ἀκροάσεως τοῦ θείου λόγου; ἐκεῖνος δὲ δικαιολογούμενος δὲν ἐδίστασε νὰ ὑποδείξῃ τῷ ἀγαθῷ Γέροντι τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς του, εἰπὼν: Σεβασμιώτατε, ἢ ἡμεῖς ἐντελῶς ἐξεκλίναμεν, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχομεν τὴν ὑπομονὴν νὰ παραμείνωμεν εἰς τὸ κήρυγμα, ἢ ἢ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἀναλαμβάνει ἔργον ἀνώτερον τῶν δυνάμεών της. Ἡ τοιαύτη ἀπάντησις, ἧς ἀμφότερα τὰ μέρη ἠλήθευον ἀτυχῶς, οὐκ ὀλίγον ἐπίκρανε τὴν Σεβασμιότητά Του, καὶ ἠνάγκασεν, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραιτηθῇ τῆς τοιαύτης διακονίας. Ὁ Κύρ Νεόφυτος δύο ἰδίᾳ καλὰ ἔπραξεν ὑπὲρ τῆς ἐνταῦθα Κοινότητος, καὶ δὴ α) κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1897—98, συμπεσόντος τοῦ Ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, ἔνεκα δὲ τούτῳ διακοπέντος μὲν τοῦ ἐπιδόμα-

τος τῆς εὐσεβοῦς πηγῆς πρὸς τὰ Σχολεῖα, μηδενὸς δὲ τῶν ἐνταῦθα Προκρίτων ἀναδεχομένου τὸ σχολικὸν ταμεῖον, ἀνέλαβεν αὐτὸς αὐτοπροσώπως τοῦτο, καὶ κατώρθωσε τὸ μὲν δι' ἐκτάκτων ἐνταῦθα συνδρομῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἐπικουριῶν, ὧν σπουδαιότερα ἢ ἐκ 30 τ. λιρῶν τῆς I. Μονῆς τοῦ Βασιλείου, τὸ δὲ διὰ προσωρινῶν δανείων καὶ τῶν ὀλίγων προσόδων τοῦ I. Μητροπολιτικοῦ ἐνταῦθα Ναοῦ νὰ καταστήσῃ ἀπρόσκοπτον τὴν κατὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ ἀτυχεὲς ἐκεῖνο ἔτος λειτουργίαν τῶν Ἐκπαιδευτηρίων· β) πολὺ εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἀναδείξεως τοῦ ἐνοριακοῦ Μοναστηρίου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, κατορθώσας νὰ φέρῃ τὸ φερμάνιον, δι' οὗ ἐπιτρέπετο ἢ ἀνέγερσις λιθίνης ἐν αὐτῷ Ἐκκλησίας ἀντὶ τῆς τέως ξυλίνης, καὶ εὐτυχῆσας κατὰ Μάϊον τοῦ 1899 νὰ καταθέσῃ τὸν θεμέλιον αὐτῆς λίθον, ὅτε ηὐχίθη μὲν, ὅπως ἀξιωθῆ καὶ ἐπιτελέσῃ καὶ τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς, μάλιστα δὲ καὶ νὰ ταφῆ ποτε παρ' αὐτῆ, ἀλλ' ἢ εὐχὴ αὐτοῦ ἐκεῖνη δὲν ἔμελλε νὰ εἰσακουσθῆ. Ὁ Κύρ Νεόφυτος, καίπερ ἀτελῶς ὀμῶν τὴν Τουρκικὴν, οὐκ ἤτιον τὸ μὲν διὰ τὸ πολὺν αὐτοῦ γῆρας, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, ἰδιαζόντως τιμῶσιν οἱ Ὀθωμανοί, τὸ δὲ διὰ τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας πρὸς αὐτοὺς περιποιήσεις καὶ φιλοφρονήσεις, οἷαι ἦσαν τὸ ὑπ' αὐτοῦ παρατιθέμενα αὐτοῖς πλούσια γεύματα, διάφορα δῶρα, οἱ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἀσπασμοὶ μετὰ προχείρων δακρύων καὶ τὰ παρόμοια, εἶχε κερδίσει καὶ ἔχαιρε μέχρι τέλους τὴν συμπάθειαν τῶν ἐνταῦθα Ὀθωμανῶν, τῶν τε ἐν τέλει καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ἐκαλεῖτο δὲ παρὰ πολλῶν «μπαμπᾶ» (πατὴρ). Ὁ ἀγαθὸς Γέρον καὶ μακρὰν τῆς τέως Ἐπαρχίας αὐτοῦ διατελῶν, οὐκ ἐπαύσατο διατραινῶν τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνδιαφέρον καὶ φιλίτρον αὐτοῦ, καὶ δὴ οὐ μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἔργοις. Οὕτως, ὅτε κατὰ τὸ 1901 ὁ νεοχειροτόνητος τότε ἱερεὺς Δημήτριος Νατκίδης καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρός του καὶ ἐκ τῶν καλῶν ἀγαθῶν τῆς ἐνταῦθα Κοινότητος Προκρίτων κ. Ν. Παπᾶ Δημητρίου μετέβησαν εἰς Ἅγιον Ὄρος πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ I. Μοναστηρίου τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, οὐ μόνον πολλὰς φιλοξένους περιποιήσεις ἐπεδαψίλευσεν αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ πληροφορηθεὶς, ὅτι ὁ διάδοχος αὐτοῦ Κύρ Νικόδημος ἐξῆτει 20 μετζίτια ἀπὸ τὸ Ταμεῖον τοῦ Μοναστηρίου, ἵνα δώσῃ ἃ ἔλεγεν, ὅτι εἶχεν ἱερὰ λείψανα πρὸς χρησιμοποίησιν αὐτῶν κατὰ τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ πρὸ μικροῦ τότε ἀποπερατωθέντος Μοναστηριακοῦ Ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, καὶ σφόδρα ἀγανακτήσας ἐπὶ τῇ ἱεροκαπήλῳ ταύτῃ ἀξιώσει, ἐμεσολάβησεν αὐτοπροσώπως, ὅπως ἡ I. Μονὴ τῶν Ἰβήρων ἐφοδιάσῃ αὐτοὺς διὰ μικύλλων τεμαχίων ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ σφζομένων ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἱαματικοῦ Παντελεήμονος καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Τρύφωνος, ἅτινα καὶ κομισθέντα ἐνταῦθα ἐναπετέθησαν ὑπὸ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν τοῦ ἐν λόγῳ I. Ναοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐσχάτως ἔξ ἡμετέρας ἐπιστολῆς πληροφορηθεὶς τὴν προσεχῆ ἀνέγερσιν νέου ἐνταῦθα Μητροπολιτικοῦ οἰκήματος, προσήνεγκε καὶ οὗτος μίαν τ. λίραν.

Τῆς ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας Νευροκοπίου κανονικῆς παραιτήσεως τοῦ Κύρ Νεοφύτου ἀποδεκτῆς γενομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, αὕτη ἤρξατο σκεπτομένη περὶ καταλλήλου διαδόχου. Ἄλλ' οἴμοι! ἀντὶ καταλλήλου ἔλαχεν ὄλως ἀκατάλληλος. Ὁ πρῶτος τότε τῆ τάξει ἐν τῇ Ι. Συνόδῳ Γέρον Ἅγιος Δέρκων Κ. Καλλίνικος ἐκ συμπατριωτικῆς μὲν συμπαθείας ἀναδείξας πρότερον βοηθὸν ἑαυτοῦ Ἐπίσκοπον ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Τρωάδος τὸν τέως προϊστάμενον Μακροχωρίου Νικόδημον, ἄνδρα ἀλκοολικὸν καὶ παραπαίοντα, καὶ θέλων εὐσχέμως νὰ ἐκφορωθῆ αὐτὸν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας του ὑπὸ τὴν αἴγλην τῆς προαγωγῆς, ἀνέδειξεν αὐτὸν Ποιμένα τῆς δυστήνου ταύτης Ἐπαρχίας, ἐφ' ἧς ἐπὶ τριετίαν ὄλην ἔμελλε νὰ ἐπικαθίσῃ. Ὁ Νικόδημος ἐκλεγείς κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1900, ἀφίκετο ἐνταῦθα περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, φέρον, ὡς συνοδείαν τὸν ἄνευ πτυχίου τελειόφοιτον τῆς ἐν Χάλκῃ Ι. Θεολογικῆς Σχολῆς Ἱερολ. κ. Κώνσταν Χ' Δημητρίου, ὡς Ἀρχιδιάκονον καὶ Ἱεροκήρυκα τῆς Ἐπαρχίας (;), πρὸς δὲ καὶ Γραμματέα τῆς Ι. Μητροπόλεως, ἄνδρα νοήμονα μὲν καὶ ἱκανόν, ἀλλ' ἀτυχῶς Σάμιον, τὴν τούτου Διακόνισσαν Μαρίκαν, καὶ τὴν ταύτης μητέρα Κυρίαν Ἄνναν, συγγενῆ αὐτοῦ. Ἐπὶ ἐν ὄλον ἔτος, καθ' ὃ ἔμεινεν ἐνταῦθα ὁ κ. Κώνστας, ἐν καὶ μόνον ἀγαθὸν ἐπετέλεσεν, ὅτι ἐτακτοποίησε τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον, ἐγκαινίσαζ νέους καινουργεῖς Κώδικας δι' ἕκαστον κλάδον ὑπηρεσίας· τὸ ἀγαθὸν ὁμως τοῦτο ἐνόησεν ὁ εὐλογημένος νὰ πληρωθῆ ἀδρότατα. Ἐχων τὸν ταλαίπωρον Νικόδημον τελειῶς ὑποχείριον ἑαυτοῦ, αὐτὸς ἤγε καὶ ἔφερε τὰ τῆς Μητροπόλεως, πρὸς χρηματικὴν δὲ ἱκανοποίησίν του ἀνέλαβε μὲν τὰ καθήκοντα διευθυντοῦ τοῦ ἐνταῦθα Ἀρρεναγωγείου, καίπερ μὴ διαθέτων ἐπαρκῆ πρὸς τοῦτο χρόνον, εἰσέπρατε δ' ὃ, τι ἠδύνατο ὡς Ἀρχιδιάκονος καὶ Γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως, ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις κατώρθωσε διὰ τοῦ Νικοδήμου ν' ἀποσπάσῃ ἰδιαιτέρον ἐκ ἑ λιρῶν μηνιαῖον παρὰ τοῦ πτωχοῦ Ἐθνικοῦ τῶν Πατριαρχείων Ταμείου, ὡς Ἱεροκήρυξ περιοδεύων τὴν Ἐπαρχίαν, ἵνα δὲ συγκεντρωθῆ ὁλόκληρον τὸ συγγενολόγιον ἐπὶ τὸ αὐτό, διώρισεν τὸν νεώτερον ἀδελφόν του διδάσκαλον ἐν Σταρτίστῃ. Ἡ Μητρόπολις διὰ τῆς διαμονῆς ἐν αὐτῇ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν ἐκαστοτε πρὸς ἐπίσκεψιν αὐτῶν ἐρχομένων τοιούτων εἶχεν ἀποβάλλει τὴν ὄψιν τῆς ἰδιότητος αὐτῆς, ὁμοίαζε δὲ μᾶλλον πρὸς κοινὴν οἰκίαν, καὶ ἰδίᾳ ὅτε ὁ Θεὸς ἐδωρήσατο τῷ κ. Κώνστα τέκνον, οὗ τὰ σπάργανα πλυνόμενα καθ' ἕκαστην ἡπλοῦντο ἐπὶ τοῦ σχοινίου πρὸς ξήρανσιν, μηδαμῶς λαμβανομένου ὑπ' ὄψει τοῦ σκανδαλισμοῦ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Μητρόπολιν ἡμετέρων τε καὶ ξένων. Ὁ κ. Κώνστας ὀργῶν πρὸς ἐθνικὴν μὲν κατ' ἐπιφάνειαν δρᾶσιν καὶ μεγαλοφυγίαν, ὄντως δὲ πρὸς χρηματισμόν, μετὰ μίαν ἐκδρομὴν μέχρι Ζιρονόβου καὶ Σταρτίστῃς, ἀναπληρῶν τὸν Κύρ Νικόδημον, ἐπανελθὼν συνεννοεῖται μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπὸ κοινοῦ συγκαλέσαντες γενικὴν τῆς

Κοινότητα συνέλευσιν, πείθουσι ταύτην, ὅτι εἶνε ἀνάγκη χάριν τοῦ ἐθνικοῦ γοήτρου ν' ἀνεγερθῆ νέον Μητροπολιτικὸν οἶκημα, καὶ ἀνοίγουσι κατάλογον συνδρομῶν, ἐν ᾧ ὁ μὲν Κύρ Νικόδημος ἐνεγράφη διὰ 5, ὁ δὲ κ. Κώνστας διὰ 2 λίρας, ἃς ὁμοῦ οὐδέτερος κατέβαλεν, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου πορ' ἱκανῶν ἐκ τῶν ἐγγραφέντων πολιτῶν εἰσέπραξαν τὰ ποσά, δι' ἃ ἐνεγράφησαν, τὸ δὲ σπουδαιότερον κατόρθωμα ἦν, ὅτι ἐνεκρίθη, ὅπως ὁ κ. Κώνστας ἐφοδιαζόμενος διὰ καταλλήλων συστατηρίων γραμμάτων τοῦ Μητροπολίτου καὶ τῆς Κοινότητος πρὸς διάφορα ἐξέχοντα πρόσωπα ἐν Σέρραις, Δράμα, Καβάλλα καὶ Ξάνθῃ, ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμηνικὸν Πατριάρχην μεταβῆ πρὸς συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ σημειωθέντος ἱεροῦ σκοποῦ ὅπως ἀφιλοκερδῶς, λαμβάνη δὲ μόνον τὰ ὀδοιπορικὰ αὐτοῦ. Ἐπιφθονωτέραν ἀποστολὴν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιθυμήσῃ ὁ κ. Κώνστας, ὅστις ἀπελθὼν ἐντεῦθεν κατὰ Μάϊον τοῦ 1901 εἰς Σέρρας καὶ Δράμαν, ἔνθα ἄγνωστον, ἐὰν εἰσέπραξεν, ἢ μή, συνδρομάς, καὶ ἐκείθεν εἰς Καβάλλαν, διὰ τοῦ συσπουδαστοῦ ἡμῶν τε καὶ αὐτοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σπυριδῶνος Βλάχου, Ἀρχιερατικοῦ ἐκεῖ Ἐπιτρόπου, ἐσχετίσθη μετὰ πολλῶν προσώπων, ἐν οἷς καὶ μετὰ τοῦ φιλογενοῦς φαρμακοποιοῦ κ. Ι. Δακοπούλου, ὅστις ἐνθουσιασθεὶς ἐκ τῆς ἐνθουσιώδους ὑπὲρ ἐθνικῆς δράσεως εὐγλωττίας τοῦ κ. Κώνστα, οὐ μόνον αὐτὸς προσήνεγκε 2 λίρας, ἀλλ' ἀνέλαβε καὶ κατώρθωσε νὰ πείσῃ καὶ τὸν στενὸν φίλον του καὶ φιλόμουσον ἐν Πραβίφ Ἡπειρώτην, τὸν ἤδη ἐν τοῖς μακαριστοῖς καταλεγόμενον Χριστόδουλον τὸν Παπουτσόπουλον, ὅπως προσενέγκῃ 25 ὄλας λίρας ὑπὲρ τῶν ἐνταῦθα Σχολείων μετὰ τῆς ὑποσχέσεως, ὅτι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐτησίως θὰ προσέφεζεν ἰσάριθμον ποσὸν ὑπὲρ αὐτῶν. Ἴσως εἰς τοῦτο συνετέλεσε καὶ ἡ αὐτοπρόσωπος εἰς Πραβίον μετάβασις τοῦ κ. Κώνστα ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σ. Βλάχου, διὸ καὶ εἰς τὸ λαβεῖν του ἐσημείωσε ποσὸν τι πρὸς ἀποζημίωσίν του διὰ τὰ τυχερά, ἅτινα ἠδύνατο νὰ λάβῃ ἐν Καβάλλᾳ, ἀλλὰ χάριν τῆς ἡμετέρας Κοινότητος κατέλιπεν, ὥσει εἶχεν ἀποσταλῆ πρὸς ἐπιδίωξιν τυχερῶν καὶ οὐχὶ ἐράνων. Τὸ σχετικῶς εὐάρεστον ἦτο ἐν τούτοις, ὅτι αἱ 27 λίραι δὲν παρεδόθησαν τῷ κ. Κώνστᾳ, ἄγνωστον διὰ τίνας λόγους, ἀλλ' ἀπεστάλησαν κατ' εὐθειᾶν ἐνταῦθα πρὸς τὸν Κύρ Νικόδημον ἐπ' ἐλπίδι μείζονος, οἴμοι, ἀσφαλείας. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ ὁ κ. Κώνστας με ἀρκούντως πλήρες βαλάντιον ἀναχωρήσας ἐκ Καβάλλας, μετέβη εἰς Ξάνθην, ἔνθα τῇ γενναίᾳ προστασίᾳ τοῦ μεγαθύμου καὶ ἱπποτικοῦ ἀληθῶς Μητροπολίτου Ξάνθης Κυρίου Ἰωακείμ νεάς γενναίας συνέλεξε συνδρομάς, ὧν ὁμοῦ, ὡς καὶ τῶν προηγουμένων οὐδεμία εὔρηται σημείωσις ἐν τῷ μετὰ ταῦτα ὑποβληθέντι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα προτύπῳ ἰσολογισμῷ αὐτοῦ. Οὕτω λοιπὸν οὗτος ἐξακολουθήσας αἰσίως τὸ εὐτυχὲς ταξειδίον του ἐφθασεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔνθα κατώρθωσεν, ὅπως μὴ μόνον ἐπιτραπῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἢ εἰσπραξίς συνδρομῶν, ἀλλὰ δοθῆ αὐτῷ καὶ ὀδηγὸς Πατριαρχικὸς κλητήρ, μεθ' οὗ περιελθὼν τὴν

Κωνσταντινούπολιν, τίς οἶδε πόσον εἰσέπραξε ποσόν. Ἄλλ' ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐρισκόμενος, παραδόξως ἐπελάθετο τῆς ἐνταῦθα ἐθνικῆς δράσεώς του, καὶ ἐνόμισεν, ὅτι τὸ καθήκον τῆς αὐτοσυντηρησίας ἐπέβυλλεν αὐτῷ νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ ἰδίου μέλλοντος μᾶλλον, ἢ περὶ τῶν ἐνταῦθα τιμαλφῶν συμφερόντων, ὑπὲρ ὧν ὄφειλον πλέον νὰ μεριμνήσωσιν ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος, ἀφοῦ εἶχον ἀρνηθῆ αὐτῷ τὰς 60 λίρας, ἃς ἐζήτησεν, ὡς μισθὸν αὐτοῦ, καὶ ὄχι αὐτὸς ἀνθρώπος οἰκογενειάρχης. Διὰ Σερρῶν διελθὼν, εἶχε πληροφορηθῆ, ὅτι ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Σερρῶν καὶ ἡ ἐφορία τῶν ἐκεῖ ἐκπαίδευτηρίων εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος ἱεροδιδασκάλου Κυρίου Γρηγ. Ὁρζολοᾶ, νῦν Ἁγίου Στρωμνίτης, ἐσκέποντο νὰ μετακαλέσωσιν ἡμᾶς, ἀπὸ ἔτους ἐκτελοῦντας καθήκοντα ἱερατικοῦ Προϊσταμένου τῆς ἐν Γαλατῆ Ι. Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου, καὶ διδασκάλου ἐν τε τῷ Ἀρρεναγωγείῳ καὶ τῷ Παρθεναγωγείῳ Γαλατῆ. Προσέρχεται λοιπὸν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ι. Θεολογικῆ Σχολῇ συμμαθητείας καὶ φιλίας ἡμῶν ζητεῖ δυοῖν θάτερον, ἐὰν μὲν δηλ. δεχθῶμεν τὴν θέσιν τῶν Σερρῶν, ὅπως συστήσωμεν αὐτὸν ὡς διάδοχον ἡμῶν ἐν Γαλατῆ τοῖς ἀρμοδίοις, εἰδεμή, ὅπως συστήσωμεν αὐτὸν εἰς Σέρρας. Ἡμεῖς δὲ μετὰ τινὰς ἀμφιταλαντεύσεις, ἃς διήγειρεν ἐν ἡμῖν ὁ φόβος τῆς Κυριακῆς ρήτρας «οὐδεὶς προφήτης δεκτὸς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ», ὑποχρεωθέντες νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὴν καλοῦσαν ἡμᾶς φωνὴν τῆς φίλης πατρίδος, συνεστήσαμεν αὐτόν, ὡς διάδοχον ἐν Γαλατῆ, μηδαμῶς γινώσκοντες τὰ κατ' αὐτόν, οὗτος δὲ μείνας ἐκεῖ, ἐφρόντισε μὲν ἐντὸς ὀλίγου νὰ μεταπέμψῃται παρ' ἐαυτῷ ἐντεῦθεν τὴν ἑαυτοῦ Διακόνισσαν μετὰ τοῦ τέκνου του, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ἀποστείλῃ ἐνταῦθα ἃς εἶχε συλλέξει συνδρομὰς, ἀνερχομένας εἰς 9.000 καὶ ἐπέκεινα Γροσίων, ὡς ὁ ἴδιος ὡμολόγησε βραδύτερον. Ἐπειδὴ δηλ. ἡ Κοινότης ἐνταῦθα ἐπανειλημμένως ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν Κύρ Νικόδημον ἐζήτησε τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ κ. Κώνστα, καὶ μὴ εἰσακουσμένη, ἠναγκάσθη ν' ἀποταθῆ περὶ τούτου πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, οὗτος δὲ διὰ τοῦ ὑπογραμματέως τῆς Ι. Συνόδου ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς λογοδοσίαν, ὁ κ. Κώνστας, ἰδὼν τοὺς κύκλους αὐτοῦ ταραττομένους, ὑπέβαλε μὲν ἓνα μοναδικὸν ἰσολογισμόν, ἐν ᾧ κατῶρθωσε νὰ παραστήσῃ, ὅτι ὅσα εἰσέπραξε, τόσα καὶ ἐδυσπόνησε (;), χωρὶς ποσῶς νὰ συνυποβάλλῃ, ὡς ὄφειλε καὶ ὡς ἐζήτησε ἡ Κοινότης, ὅπερ ἐκράτει ἐπίσημον βιβλίον τῶν συνδρομῶν, συνώδευσε δὲ τὸν ἐν λόγῳ κλασικὸν ἰσολογισμόν καὶ δι' ἀπολογητικοῦ ἐγγράφου, δι' οὗ κατηλικῶς ἐξύβριζε τοὺς ἐνταῦθα ὁμογενεῖς, καὶ ἰδίᾳ ἐκείνους, οἵτινες ἐτόλμησαν νὰ καταγγείλωσιν αὐτὸν εἰς τὸν Πατριάρχην. Ἡ δὲ Α. Θ. Παναγιότης, οὐδαμῶς ἐκ τούτου ταραχθεῖσα, μηχανικώτατα παρέπεμψεν εἰς τὸ α' Πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ὅπως ἐπὶ ἐπιστροφῇ ἀποστείλῃ ἀμφοτέρω τὰ ἐν λόγῳ ἐγγράφα ἐνταῦθα πρὸς τὸν Κύρ Νικόδημον, ἐντελλόμενον νὰ διαφωτίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν περὶ τῶν συμβαινόντων. Ὁ δὲ Κύρ Νικόδημος φυσικῶς

τῷ λόγῳ συνένοχος ὢν, κομισάμενος τὰ ἀποσταλέντα, σπεύδει καὶ ἀπαντᾷ διὰ χαριεστάτης ἐπιστολῆς, ἣν μετὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ κ. Κώνστα ἰδιοχείρως κατεχώρισεν ἐν τῷ Κώδικι τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας, ὅπως πρόκηνται πάντως ἔσαεὶ πιστὰ κάτοπτρα τῆς ἠθικῆς ἐκατέρου εἰκόνας. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἐνταῦθα δράσεως τοῦ κ. Κώνστα· ὁ δὲ Κύρ Νικόδημος ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἕτερον ἀσύγγνωστον ἀμάρτημα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος, ὧν τὸν ἱερὸν ἄρτον ἔρωγε, διέπραξεν ὁ εὐλογημένος.

Οἱ ἐνταῦθα δηλ. ἐξαρχικοὶ Καϊνῖται, κακοὶ κακῶς ἐκδιωχθέντες ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἐκ τε τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ ἐκ τῆς Σχολῆς, ἀφοῦ ἐπέτυχον, ὅπως κτίσωσι νέαν Σχολὴν ἐν κεντρικῇ θέσει πρὸς Α. τῆς ἡμετέρας, ἐνεπνεύσθησαν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, ᾧ τελείως παρεδόθησαν, ὅπως εἰς τὸ πῆσμα τῆς ἡμετέρας Κοινότητος ἀνεγείρωσιν ἐν τῇ ἀλλῇ αὐτῆς, καίπερ στενῇ, καὶ ναόν. Ὅθεν ὁ ρασοφόρος ἑωσφόρος αὐτῶν, ὁ τῆς ὀνείου ἰλαρότητος φερώνυμος, ἐνθαρρυνόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ δλοψύχως αὐτῷ ἀφωσιωμένου ὑποδιοικητοῦ, ἤδη κατὰ τὸ 1900 ἐντὸς τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρωτοτόκου καὶ ἐξάρχου τοῦ Σατανᾶ ἐπέδωκεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν σχετικὴν αἴτησιν, συνεπεῖα τῆς ὁποίας ἐστάλη ἐνταῦθα τὸ νενομισμένον ἰστελιάμιον πρὸς ἐξακρίβωσιν μὴ τι ὑπάρχη κώλυμα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν λόγῳ Ναοῦ. Ἐν τινι λοιπὸν συνεδριάσει τοῦ ἐνταῦθα Ἰδαρὲ μετζλισίου, ἐν ἧ παρῆν καὶ ὁ Κύρ Νικόδημος, ἀγνωστον ὅμως ἐν ποίᾳ καταστάσει, παρουσιάζεται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἰστελιάμιον, μηδενὸς δ' ἀντιλέγοντος, ἀπεφασίσθη νὰ συνταχθῇ ὁ σχετικὸς μαζβιτάς, ὁ διαγορευών, ὅτι οὐδὲν δῆθεν ὑπῆρχε κώλυμα πρὸς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ναοῦ!!! Καὶ ὅτι μὲν παρῆν ὁ Κύρ Νικόδημος ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ ἰστελιαμίου καὶ ἔλαβε γνῶσιν αὐτοῦ δὲν ἀποδεικνύεται μόνον ἐκ τῆς ὑπὸ τὸ συνταχθὲν καράριον ὑπογραφῆς αὐτοῦ, ὡς ἰδίους ὀφθαλμοῖς ἡμεῖς εἶδομεν ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν πρακτικῶν τοῦ Ἰδαρὲ μετζλισίου, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἰδίας ὁμολογίας αὐτοῦ, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ Διοικητηρίου ἐπάνοδον εἰπόντος ἐνὶ τῶν ἡμετέρων «τετέλεσται οἱ βούλγαροι θὰ κάμουν Ἐκκλησίαν». Εἰς τί ὅμως ἄρα γε ὀφείλεται ἡ παντελὴς αὐτοῦ σιωπὴ, ἐνῶ ἄριστα ἠδύνατο ν' ἀντιτάξῃ τὸ ἰσχυρὸν ἐπιχείρημα, ὅτι ἡ βουλγαρικὴ Ἐκκλησία κτιζομένη ἐν μέσῳ Ἑλληνικῶν οἰκιῶν καὶ πλησιέστατα τῇ ἡμετέρᾳ θ' ἀποβαίη ἔστια καὶ πηγὴ ἀδιαλείπτων συγκρούσεων μεταξὺ τῶν δύο ἔθνικοτήτων κατὰ τε τὴν περιφορὰν τοῦ ἐπιταφίου, τὰς διαφοροὺς λιτανείας καὶ ἄλλας περιστάσεις, ἐξ ὧν καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ ἠνωχλεῖτο ἀδιακόπως, ἐνῶ πάντα ταῦτα ἠδύνατο νὰ προληφθῶσιν, ἐὰν ἐν ἄλλῃ θέσει, ὡς λ. χ. ὅπισθεν τῆς βουλγαρικῆς ψευδομητροπόλεως ἐν τῷ ἀχανεῖ ἐκείνῳ γηπέδῳ, ἐκτίζετο, ἀφοῦ ἐπιθυμοῦσι νὰ κτίσωσι καὶ δευτέραν Ἐκκλησίαν ἀπαραιτήτως; Πάντως εἰς οὐδὲν ἕτερον, εἰμὴ εἰς τὴν καλπάζουσαν, ὡς φαίνεται, βουλγαροφοβίαν αὐτοῦ, ἣν δὲν ἔλειπον νὰ ἐνισχύωσιν, ἵνα γελῶσιν ἀναμφιβόλως καθ' ἑαυτούς, εὐάριθμοὶ τινες παρὰ-

σιτοι καὶ ψωμοκόλακες, λέγοντες πάντοτε πρὸς αὐτόν, συνειθίζοντα καθ' ἑκάστην ἐσπέραν νὰ ἐξέρχεται εἰς περίπατον χάριν ἀναφυκῆς· «Πρόσεχε, Δεσπότη μου, μὴ πηγαίνης πέρα ἀπὸ τὸ δένδρον» (καραγάτσιον ἐν τοῖς προθύροις τῆς πόλεως πρὸς Α. ὑπάρχον), ὡς εἶχε τὴν ἀφέλειαν ὁ ἴδιος νὰ γράφῃ καὶ πρὸς τὸν Πατριάρχην καὶ καταχωρίζῃ ἐν τῷ Κώδικι τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας! Προσενεχθεὶς δέ, ὡς προσηνέχθη, ἐν τῷ Ἰδαρὲ μετζλισίῳ, δὲν ἔγραψε τοῦλάχιστον ἀκολούθως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν πρὸς κατάλληλον ἐνεργειαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῦτο ἴσως διότι ἐφοβεῖτο ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἵνα μὴ ἐπιτιμηθῇ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διὰ τὴν ἐπίμεμπτον πολιτείαν αὐτοῦ ἐν τῷ ζητήματι, ἀφ' ἑτέρου δέ, μὴ πληροφορηθῶσι τοῦτο οἱ βούλγαροι καὶ ἐπιβουλευθῶσι τὴν πολῦτιμον αὐτοῦ ζωὴν! Οὕτω λοιπὸν τὰ ἀνθρωπόμορφα τέρατα χάρις εἰς τὴν γελοίαν ταύτην βουλγαροφοβίαν τοῦ Κυρ Νικοδήμου καὶ εἰς τὴν συνήθη ἀμέλειαν τῶν ἡμετέρων ἐνταῦθα, μὴδ' εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον ἀνενεγκόντων τι, διότι ὑπῆρχεν εἰσέτι καιρὸς πρὸς ἐνεργειαν, ἐπέτυχον, εἰ καὶ μετὰ τριετίαν ὄλην, νὰ ἐκδοθῇ τὸ φερμάνιον κατὰ Μάρτιον τοῦ 1905, οἶονεὶ δὲ καὶ τότε φοβούμενα ἀδόκητόν τινα ἀντενεργειαν ἐκ μέρους ἡμῶν καὶ ματαίωσιν τυχὸν τοῦ ἐπιτευχθέντος θριάμβου, κατεσπευσμένως ἐντὸς ὕλιγου ἤρξαντο τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν, αἷς προχωρησάσας ὀλίγον διέκοψαν δι' οὗς αὐτὰ γνωρίζουσι λόγους. Ὁ Κυρ Νικόδημος διὰ τοῦ καταδήλου τοῖς πᾶσιν ἀλκοολισμοῦ του εἶχεν ἐπὶ τέλους οἰκτρῶς καταπέσει ἐν ταῖς συνειδήσεσιν οὐ μόνον τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἀλλογενῶν. Οὐδ' εἰς τὸ Διοικητήριον μεταβαίνων, ἠδύνατο νὰ ἐγκρατευθῇ, διὸ καὶ ἐξήγειρεν οὐ μόνον τὴν ἀγανάκτησιν καὶ περιφρόνησιν τοῦ φύσει δυσμενοῦς ἡμῖν ὑποδιοικητοῦ, λέγοντος τοῖς ἡμετέροις, ὅτι ἡ κακοσμία τοῦ ποτοῦ ἔφθανε μέχρις αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν κατωτέρων ὑπαλλήλων τὴν χλεύην. Οὕτως ὁ γραμματεὺς τῆς Ὑποδιοικήσεως (Ταχிரιὰτ Κιατιπῆ) Τεφφὴκ Ἐφέντης συνειθίζε νὰ λέγῃ κατ' ἴδιαν τῷ ὁμογενεῖ βοηθῷ Ὑποδιοικητῇ ἐνταῦθα Ν. Ταπεινῷ Ἐφέντη «μπάκ, μπάκ, Μουαβὶν Ἐφέντη, σιζὶν Δεσπὸτ γίνε κῆπ κηρμηζῆδιρ», ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον «ἰδέ, ἰδέ, Μ. Ε., ὁ ἰδικὸς σας ὁ Δεσπότης εἶναι πάλιν καταπόρφυρος» (δηλ. ἐκ τοῦ ποτοῦ)! Ἄλλὰ καὶ ἕτεροι Ὀθωμανοὶ, λόγου συμπίπτοντος περὶ ἐκείνου, περιφρονητικῶς ἀπεκάλουν αὐτὸν σερχὸς (μέθυσον) Δεσπότη. Καὶ ἵνα μὴ ἀμάρτυρα φανῶμεν λέγοντες, παρατίθεμεν τὸ ἐξῆς ἀτυχὲς ἐπεισόδιον, ὡς ἠκούσαμεν αὐτὸ παρὰ τοῦ κ. Ν. Παπᾶ Δημητρίου, εἰς ὃν καὶ συνέβη. Κατὰ τινα ἀνομβρίαν οἱ τε Ὀθωμανοὶ καὶ οἱ σχισματικοὶ ἐποίησαντο δέησιν ὑπὲρ βροχῆς· ἐπειδὴ δὲ μόνον οἱ ἡμέτεροι καθυστέρησαν ἐν τούτῳ, στρατιωτικὸς τις Χιλίαρχος Ρεμπῆ βῆς, ὅστις συνειθίζε νὰ φοιτᾷ εἰς τὸ παντοπωλεῖον τοῦ κ. Ν. Παπᾶ Δημητρίου, νὰ ρακοποτῇ καὶ φλυαρῇ ὅ,τι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν ἔλθοι, ἠρώτησεν αὐτὸν μίαν ἡμέραν: διατί καὶ σεῖς δὲν ἐκάματε δουᾶν (δέησιν) διὰ νὰ βρέξῃ· ὁ δὲ ἀπήντησεν, ὅτι καὶ ἡμεῖς θὰ κάμωμεν, ὅταν

διατάξῃ ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς μας· ἐκεῖνος δέ, ἄγνοιαν ὀφλισκάνων, ἢ προσποιούμενος, υπέλαβε, καὶ ποῖος εἶνε ὁ πνευματικὸς ἀρχηγὸς σας; τοῦ δὲ κ. Ν. Παπαῦ Δημητρίου ἀπαντήσαντος «ὁ Δεσπότης μας» ἐκεῖνος μετὰ τῆς μεγαλειτέρας περιφρονησεως ἀνέκραξε «μπράκ σοῦ σαρχοσῆ ὄλαν» ἦτοι «ἄφες αὐτὸν τὸν μέθυσον καὺμένε!» Ὁ δυστυχὴς κ. Ν. Παπαῦ Δημητρίου μείνας ἐμβρόντητος καὶ μέσση ἀλγήσας τὴν καρδίαν ἐπὶ τῇ ὕβρει, ἐδάκρυσε μόνον, καὶ οὐδὲν ἠδυνήθη ν' ἀπάντησῃ περισσότερον! Ἄλλὰ καὶ οἱ ἡμέτεροι κατηγανάκτουں κατ' αὐτοῦ, διότι δὲν ἦσαν μία, οὐδὲ δύο αἱ παραδοξοτροπία του. Ἐν πρώτοις, εἶτε διότι ἀφ' ἐσπέρας κατακλινόμενος, τίς οἶδε μετὰ πόσῃ κοίτιακοποσίαν (καθόσον τὸ κοῖνιάκ, οὐ τὰς φιάλας κατὰ δεκάδας ἐκένοῦ ἦτο ἢ προσφιλῆς πανάκεια τῶν πολλαπλῶν, ὡς ἔλεγεν, ἀσθενειῶν του) ἠδυνάτει τὸ πρωτὶ νὰ ἐγερωθῇ ἐνωρίς, εἶτε διότι ἢ δεινὴ βουλγαροφοβία του ἐφαντάζετο ἐπικίνδυνον τὴν ὀρθρίαν εἰς τὸν Ναὸν εἴσοδον, προανήγγελλε συνήθως ἐπ' Ἐκκλησίας, ὅτι ὁ κώδων θὰ ἐσήμαινε 1 ὥραν τοῦλάχιστον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἔκτοτε δὲ κάκιστα ἐθισθέντες οἱ ἡμέτεροι Χριστιανοί, ἤδη μετὰ τόσα ἐπ' Ἐκκλησίας κηρύγματα καὶ προτροπὰς καὶ νουθεσίας ἡμῶν, ἀδύνατον ν' ἀποβάλλωσι τὴν ἀνευλαβῆ καὶ ἐκφυλον συνήθειαν τοῦ ἔρχεσθαι βραδύτατα εἰς τὸν Ναὸν ἄνευ φόβου Θεοῦ καὶ αἰδοῦς ἐξ ἀνθρώπων! Ἐπειτα στενοχωρούμενος μόνος καὶ ἄνευ ἐργασίας ἐντὸς τῆς Μητροπόλεως, ἐνθα σπανίως ἐπεσκέπτοντο αὐτὸν οἱ Χριστιανοί, ἐξαιρέσει τοῦ ἐξ ἡμῶν ἐξ Ἑλλήνων καὶ Ἀρμενίου Ἀντωνίου Βάρναλη, λογιστοῦ καὶ ταμίου τότε τοῦ μονοπωλείου τῶν καπνῶν ἐνταῦθα, ὃς μόνος ἦτο ὁ ἐπιστήθιος φίλος καὶ ἀχώριστος ἀκόλουθος αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐπισκέψεις καὶ τακτικὸς συνοδὸς ἐν τῇ Μητροπόλει, σχεδὸν καθ' ἑκάστην καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν Δευτέραν, καίπερ ἡμέραν εὐσαν τῆς ἐβδομαδιαίας ἀγορᾶς, κατήρχετο ἐν συνοδείᾳ ἐνὸς ἱερέως, ὃν κατέλειπε συνήθως ἐν τῇ ὁδῷ, ἵνα δίκην ὑπηρετοῦ ἀναμένη αὐτόν, καὶ ὀλοκλήρους ὥρας παρέμενεν ἀδολεσχῶν ἐν τοῖς καταστήμασι 2—3 φίλων του καὶ συνηθέστερον ἐν τῷ καταστήματι τῶν Ἀδελφῶν Γ. Ψάλτου, ὁπόθεν ἀναχωρῶν ἐπλήρου τὰ εὐρύχωρα θυλάκιά του διὰ φιαλῶν κοῖνιάκ καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὴν Μητροπόλιν, ἐνθα ἀνέμενον αὐτόν ἢ Κυρία Ἄννα καὶ φοβερός τις... μολοσσός, ὃν εἶχε προμηθευθῆ καὶ ἐπιμελῶς ἔτρεφεν, ἵνα φυλάττῃ αὐτὸν ἀπὸ πάσης δολοφονικῆς ἀποτείας ἐκ μέρους τῶν σχισματικῶν, οἵτινες ὅμως οὐδὲν εἶχον κατ' αὐτοῦ παράπονον, οὐδ' ἔβλεπον τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐπιβουλευθῶσι τὴν πολύτιμον αὐτοῦ ζωὴν.

Ἐπὶ τέλους βαθμηδὸν συνεπληροῦτο τριετία τῆς ἐνταῦθα ἀρχιερατείας του, οἱ δὲ ἡμέτεροι ἐνταῦθα μὴ δυνάμενοι ἐπὶ πλέον ν' ἀνέχωνται αὐτοῦ, υπέβαλον τὰ πρόποντα παράπονα τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ, ἧτις κατὰ τὰ εἰθισμένα ἀπέστειλε τὴν σχετικὴν ἀναφορὰν τῇ Α. Σ. πρὸς ἀπολογία. Ἄλλ' ὁ Κύρ Νικόδημος ἀντὶ πάσης τοιαύτης υπέβαλε κανονικὴν ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας παραίτησιν, ἣν ὅμως ἢ ἐκκλησία ἐξ αἰσθήματος φιλαδελφίας δὲν ἀπε-

δέξατο τὸ πρῶτον. Καὶ ὅμως ἡ ἑφημερίς «Κωνσταντινούπολις» οἶονεὶ ὁμοσασα τὸν ἐξαναγκασμὸν τοῦ Γέροντος Ἁγίου Ἀμασείας πρὸς ὑποβολὴν παραίτησεως ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας, ἀνέγραψε τὸ γεγονός, ὡς πρότυπον ἀξιωμαμῆτου χριστιανικῆς αὐταπαρησίας! Ἐν τούτοις ὁ Νικόδημος ἦτο πλέον πεπεισμένος, ὅτι ἡ περαιτέρω ποιμαντορία του ἐνταῦθα θὰ ἦτο τὰ μάλιστα ἐπαχθὴς αὐτῷ τε καὶ τοῖς Χριστιανοῖς, διὸ ὑποβάλλει καὶ δευτέραν παραίτησιν, ἣν μετὰ πάροδον μηνὸς περίπου ἡ Ἐκκλησία ἀπεδέξατο ὀριστικῶς.

Τούτου γνωσθέντος μεταξὺ τῶν ἡμετέρων, πρὶν ἢ ἀπέλθῃ, καθ' ἑκάστην οἱ κ. κ. Δημογέροντες προσερχόμενοι εἰς τὴν Μητροπόλιν, ἤξιον ὄπως τοῖς δοθῆ ἰσομορφίαν τῶν συνδρομῶν, αἵτινες ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοινότητος εἰσεπράχθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Κώνστα. Ὁ δὲ Κύρ Νικόδημος μετὰ πολυήμερους ἀναβολάς, ἠναγκάσθη νὰ δηλώσῃ, ὅτι εἰς χεῖρας αὐτοῦ εἶχον περιέλθει μόνον 27 λίραι, ὅς πλην 49 γροσίων, τὰ ὅποια καὶ αὐτὰ παραδέχεται, ὅτι ἐξωδεύθησαν, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ δεῖξῃ καὶ τὸ ποῦ ἐξωδεύθησαν, ἐδᾶπάνησε πρὸς πρόχειρον ἐπισκευὴν καὶ διαρρῦθμισιν τοῦ μητροπολιτικοῦ οἰκῆματος συνωδὰ τῷ ἰσολογισμῷ, ὃν συντάξας κατεχώρισεν ἐν τῷ Κώδικι τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας.

Οὕτω λοιπὸν Μητροπολίτης καὶ Ἀρχιδιάκονος ἀναλαβόντες τὸ ὄντως ἐθνικὸν ἔργον τῆς ἀνεγέρσεως νέου Μητροπολιτικοῦ Οἴκου, ἀτυχῶς ἐπεδείξαντο τὴν μᾶλλον ποταπὴν ἰδιοτέλειαν, καὶ οὐ μόνον οὐδὲν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπραξαν, ἀλλ' ὡς μὴ ὄφελεν, ἐπραξαν ἤδη καὶ ἡμῖν τὴν ὁδόν, ἣν αὐτοὶ ἠκολούθησαν, ὡς πικρὰν τοῦτου πείραν ἐσχάτως ἐλάβομεν. Ἀποταθέντες δηλονότι διὰ θερμοτιᾶτων ἐπιστολῶν πρὸ τινος πρὸς τε τὸν ἀγαπητὸν ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸν Ἁγίου Ἐάνθης Κύριον Ἰωακείμ καὶ τὸν τέως ἐν Καβάλλα Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπόν του Ἀρχιμανδρίτην Σπυρ. Βλάχον, καὶ διατυπώσαντες τὴν θερμὴν παράκλησιν, ὅπως, εἰ δυνατόν, ἐπιτραπῆ ἡμῖν ἡ ἀποστολὴ βιβλίου συνδρομῶν πρὸς συλλογὴν τοιούτων ἐν Ἐάνθῃ καὶ Καβάλλᾳ, ἐλάβομεν εἰς ἀπάντησιν παρὰ μὲν τοῦ πρώτου, ὅτι ἔδει ἡ ἡμετέρα ἐνταῦθα Κοινότης ν' ἀρκεσθῆ εἰς ὅσα πρὸς τετραετίας καὶ πλέον ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἀκριβῶς σκοποῦ εἶχε συλλέξει ὁ πολὺς κ. Κώνστας, καθόσον ἀμφοτέραι αἱ ἐξονομασθεῖσαι Κοινότητες προτίθενται καὶ αὐταὶ ν' ἀνεγείρωσιν εὐαγγῆτινα καθιδρύματα, παρὰ δὲ τοῦ δευτέρου ξηρῶς καὶ ἀπεριφράστως, ὅτι λυπεῖται, μὴ δυνάμενος ἐπὶ τοῦ παρόντος μηδὲν νὰ πράξῃ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας αἰτήσεως. Καὶ δὲν εἶχον ἄδικον οἱ ἄνθρωποι· διότι τί πταίουσιν αὐτοί, ἀφοῦ αὐτοὶ μὲν ἐξετέλεσαν, καὶ μάλιστα οὐ πενιχρῶς, τὸ τῆς φιλαδελφίας καὶ φιλογενείας καθῆκον, κεκαυτηριασμένοι δὲ συνειδήσεις ἀπεστέρησαν τὴν Κοινότητα τῆς ἐκεῖθεν ὠφελείας; Τέλος ὁ εὐλογημένος Κύρ Νικόδημος ἀρχομένου τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1903 κατέλιπε τὸν Νευροκόπον, πρὶν ἢ οὗτος κατορθώσῃ νὰ κόψῃ αὐτῷ τὰ νεῦρα, ὡς πολλάκις ἐπανελάμβανεν ὅτι ἐφοβεῖτο, καὶ διὰ Δράμας ἀπῆλθεν εἰς Βασιλεύουσαν, ἣ δὲ ἀτυχῆς Ἐπαρχία Νευροκοπίου ἔμεινε καὶ αὖθις χη-

ρεύουσα, θεία δὲ πάντως βουλήσει ἀπέκειτο νὰ λάξη ἡμῖν. Διότι ἅμα τῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑποβολῇ τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Νικοδήμου, ὁ συνελεία τῶν θερμοῦν ὑπὲρ ἡμῶν συστάσεων πρὸς αὐτὸν ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοῦ Ἀγίου Σερρῶν Κυρίου Γρηγορίου Σεβασμιώτατος καὶ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸς Ἅγιος Κοζάνης Κύριος Κωνστάντιος, παρεδρεύων τότε ἐν τῇ Ι. Συνόδῳ, λίαν εὐμενῶς ἡμῖν διακείμενος καὶ εἰλικρινῶς ὑπὲρ ἡμῶν ἐνδιαφερόμενος, ἔγραψε τῷ Ἀγίῳ Σερρῶν, ὅπως ἐρωτήσῃ ἡμᾶς ἐν Σέρραις διατρίβοντας, ἐὰν ἐδεχόμεθα τὴν Μητρόπολιν Νευροκοπίου ἀπαντήσαντες δὲ τῷ Ἀγίῳ Σερρῶν ἀρνητικῶς, ὡς ἄλλως τε καὶ οὗτος καὶ ὁ τότε Ἑλλήν Προξένος ἐκεῖ κ. Ι. Στορνάρης φιλικῶς συνεβούλευσαν ἡμῖν, ἐσπεύσαμεν δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς, τοῦτο μὲν νὰ εὐχαριστήσωμεν θερμῶς τῷ Ἀγίῳ Κοζάνης ἐπὶ τῇ πρὸς ἡμᾶς εὐμενεῖ αὐτοῦ διαθέσει, τοῦτο δὲ νὰ δικαιολογήσωμεν τὴν ἡμετέραν ἀρνησιν, ὀφειλομένην οὐχὶ εἰς τὸ ὅτι ἐκ μεγαλομανίας καταφρονοῦμεν τῆς μικρᾶς καὶ ἀσήμου Μητροπόλεως Νευροκοπίου, ἀλλ' εἰς ἣν εἴχομεν τότε γνώμην, ὅτι μετὰ τὰς μεγάλας ἐν αὐτῇ ἐπιτυχίας τῶν σχισματικῶν, διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, ὡς γνωστόν, ἐπικρατησάντων, καὶ τὴν οἰκτρὰν κολόβωσιν τῆς περιφερείας τοῦ Ὁρθοδόξου Μητροπολίτου δυοῖν θάτερον ἐπεβάλλετο πλέον τῇ Ἐκκλησίᾳ νὰ πράξῃ· ἢ δηλ. νὰ προσεκτήσῃ τὴν Ἐπαρχίαν Νευροκοπίου εἰς μίαν τῶν πλησιοχώρων Μητροπόλεων, καὶ ἐνοοῦμεν χωρὶς καὶ νὰ ὑποδεικνύωμεν τοῦτο, τὴν Μητρόπολιν Σερρῶν διὰ τὸ καὶ πολιτικῶς ὑπάγεσθαι τὴν ὑποδιοίκησιν Νευροκόπου τῇ Διοικήσει Σερρῶν, ἢ, ἐὰν ἄλλοι λόγοι ἐπέβαλλον τὴν ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως ἀνεξαρτήτου ἐν Νευροκόπῳ Μητροπολίτου, ἔδει νὰ σταλῇ οὐχὶ νέος, ὀργῶν πρὸς δρᾶσιν, ὅστις, ὡς μωρτυρεῖ τὸ προηγούμενον τοῦ Κυρ Νικηφόρου, ἀπογοητευόμενος ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὑπέβαλλε παραίτησιν καὶ θὰ ἠῤῥξανε τὸν ἀριθμὸν τῶν συνταξιούχων τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου κατὰ ἓνα ἀκόμη, ἀλλὰ σχεδὸν ἀπόμαχος τις Ἀρχιερεὺς, ὅπως χρησιμεύῃ μόνον, ὡς ζῶσα διαμαρτυρία κατὰ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἀγρίων καὶ αἰμοδιψῶν ἐπιδρομῶν τῆς πολυφιλήτου ἡμῶν Χώρας Μακεδονίας. Καὶ ὁ μὲν Σεβασμιώτατος Ἅγιος Κοζάνης κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπέβαλεν εἴτε ἐπισήμως, εἴτε ἀνεπισήμως, τὴν ἡμετέραν ταπεινὴν γνώμην τῇ Ἐκκλησίᾳ· αὕτη ὅμως προὔτιμησε μὲν τὸ δεύτερον μέρος αὐτῆς, προσήρτησε δὲ τὴν ἐπαρχίαν Νευροκοπίου ὑπὸ τὸν τύπον τῆς προσωρινότητος οὐχὶ εἰς τὴν Μητρόπολιν Σερρῶν, ἀλλ' εἰς τὴν τῆς Δράμας, καὶ τοῦτο ἀναντιρρότως διὰ μόνον τὸν λόγον, ὅτι καὶ ἄλλοτε ἀπετέλει τμημα αὐτῆς! Ὁ ρηθιζόμενος λοιπὸν καὶ ἀκάθεκτος πρὸς δρᾶσιν Μητροπολίτης Δράμας Κυρ Χρυσόστομος ὁ Καλαφάτης, ἅμα τῇ ἐπισήμῳ πρὸς αὐτὸν κοινοποιήσει τῆς ἀποφάσεως τῆς Ἐκκλησίας, τιθεὶς αὐτὴν ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν, ἀναχωρεῖ ἐκ Δράμας μετὰ πολυαριθμὸν ἐπιτελείου, ἀποτελουμένου ἐκ δύο νεαρῶν θεολόγων κληρικῶν, ὧν τὸν ἕτερον, ἱερέα ὄντα, προώριζεν ὡς ἀρχιερατικόν του Ἐπίτροπον ἐνταῦθα, ὁ δὲ ἕτερος διάκονος, ἐκ τῶν ὑψηρετῶν τῆς Μη-

τροπόλεώς του, 2 Εὐρωπαϊῶν περιγητῶν καὶ 100 περίπου στρατιωτῶν μετὰ δύο ἐπίπλων χωροφυλάκων, ἀρχομένου τοῦ 8)βρίου τοῦ 1903 ἀφικνεῖται διὰ Σταρίστης, ἔνθα ἐπεσκόπησε τὴν ἐκεῖ μικρὰν ἡμῶν Κοινότητα, εἰς Νευροκόπον, ἔνθα ἔτιυχεν ἐνθουσιώδους καὶ πανηγυρικῆς ὑποδοχῆς, θερμοτάτης δὲ καὶ ἐκτάκτου φιλοξενίης παρὰ τῶν ἡμετέρων, καταβαλόντων πᾶσαν εὐλαβῆ καὶ φιλότιμον προσπάθειαν πρὸς μείζω εὐχαρίστησιν καὶ ὑποχρέωσιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς ἔμπρακτον οὕτω διάψευσιν τῶν ἑναντίον αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Κυρ Νικοδήμου καὶ τοῦ κ. Κώνστα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἔξυφανθεισῶν συκοφαντιῶν.

Ὅντως δὲ ἡ Α. Σ. ὁ Ἅγιος Δράμας ἔμεινε κατενθουσιασμένος ἐκ τῶν τοσοῦτων καὶ τηλικούτων πρὸς αὐτὸν ἐνδείξεων σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης καὶ τῆς θερμορρογῶ αὐτῶν φιλογενείας, ἵνα δὲ δεῖξῃ σὺν ἄλλοις καὶ τὸν πολεμικὸν αὐτοῦ χαρακτήρα, ἐπιδεικτικώτατα ἦλθεν εἰς ἀρκετὰ σοβαρὰν καὶ προκλητικὴν λογομαχίαν μετὰ τοῦ ἐνταῦθα Ὑποδιοικητοῦ ἐξ ἀφορμῆς τῆς κεκλεισμένης Ἐκκλησίας Τσερεσιόβου, ἧς ἐξήτει τὸ ἀνοιγμα, τοῦθ' ὄπερ καὶ ἐπέτυχε πρὸς μέγαν ἐνθουσιασμόν τῶν ἡμετέρων, καὶ ἰδίᾳ τῶν ἀπλοϊκωτέρων, λεγόντων πρὸς ἀλλήλους «τὸν ἔκαμε τὸν Καϊμμακάμην νὰ τρέμῃ».

Τὴν Α. Σ. τὸν Ἅγιον Δράμας ἐξαιρετικῶς ἐτίμησαν οὐ μόνον οἱ ἡμέτεροι, ἀλλὰ καὶ ἱκανοὶ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων ἐνταῦθα Ὀθωμανῶν καὶ Ἰουδαίων, σφεύσαντες νὰ ἐπισκεφθῶσιν αὐτόν, παραμείναντα 8—10 ἡμέρας ἐνταῦθα, καθ' ἃς ἐκτὸς ἄλλων ἐπεθεώρησεν ἐπιτροχάδην καὶ τοὺς Κώδικας τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου, ἐν οἷς καὶ τὸν τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας, ἐν ᾧ εὐρῶν ἀνακριβείας τινάς, ἀναφερομένας εἰς τὰς ἐπισήμους σχέσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν Κυρ Νικόδημον, ἐπηνώρθωσεν αὐτὰς ἐν τῷ περιθωρίῳ διὰ μολυβδίδος. Τέλος δέ, εἴτε ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶς φιλοξένων πρὸς αὐτὸν περιποίησεων τῶν ἡμετέρων ὑποχρεωθείς, εἴτε ἀναλογισθείς, ὅτι θὺ ἀπέβαιεν αὐτῷ λίαν ἴσως ἐπαχθὲς τὸ πρόσθετον τοῦτο βᾶρος, ἔγνω ν' ἀποθέσῃ αὐτό, ὡς βραδύτερον ἔγραφεν ἡμῖν, ἐκ τῶν ὤμων αὐτοῦ εἰς τοὺς ὤμους ἄλλου, ἰσχυρισθείς, ὅτι αἱ τοπικαὶ ἀνάγκαι καθίστων ἀπαραίτητον τὴν παρουσίαν ἀνεξαρτήτου Μητροπολίτου ἐνταῦθα, τὴν δὲ τοιαύτην γνώμην του καταστρώσας καὶ ἐν τῇ χρονογραφικῇ πράξει, ἦν ἰδιοχείρως ἐν τῷ Κώδικι τῶν πρακτικῶν τῆς Δημογεροντίας κατεχώρισεν, ὑπέβαλε καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπιπροσθεὶς μάλιστα, ὡς βραδύτερον ἐγνώσθη, ὅτι δύο πρόσωπα ἐθεῶρει κατάλληλα δι' ἐνταῦθα, τὸν Πρωτοσύγκελλον δηλ. τῆς Ι. Μητροπόλεως Σερρών Λεόντιον καὶ ἡμᾶς. Ὁ Κυρ Χρυσόστομος ἀναχωρήσας ἐντεῦθεν μεθ' ἧς πομπῆς καὶ ἦλθε, μετέβη εἰς Τσερέσιοβον, ἔνθα πανηγυρικῶς ἀνέφξε τὴν κεκλεισμένην Ἐκκλησίαν καὶ ἐλειτούργησεν ἐν αὐτῇ, προχειρίσας αὐθημερὸν εἰς Οἰκονόμον τὸν Ἐφημέριον τῶν Ὀρθοδόξων Παπᾶ Ἰωάννην, ἀγνοῶν βεβαίως τὸ ἄστατον καὶ ἐπιμφοτερίζον φρόνημα αὐτοῦ, ἐξ ἴσου λατρεύοντος τῷ Θεῷ καὶ τῷ Βάαλ, ὡς μὴ ὄφελεν. Ἐν τῷ

μετὰ δὲ οἱ ἐκεῖ σχισματικοί, τὸ μὲν εἰσέτι διατελοῦντες ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ τρόμου ἐκ τοῦ διωγμοῦ, ὃν εἶχεν ἐγείρει πρὸ ὀλίγου ἡ Κυβέρνησις κατὰ τῶν ψευδεπαναστησάντων τεράτων, τὸ δὲ καὶ ἐκπλαγέντες ἴσως ἐκ τοῦ ἐπιδεικτικοῦ μεγαλείου τοῦ Ἁγίου Δράμας, ἄγοντος μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἀνωτέρω σημειωθὲν ἐπιτελεῖον, ὑπεδύθησαν τὴν ἀλωπεκὴν καὶ ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ψευδοῖερέα αὐτῶν Ἀναστάς, προσῆλθον αὐτῷ, δηλοῦντες ὑποταγὴν τοῦ λοιποῦ καὶ ἐγκατάλειψιν τοῦ ἐπαράτου σχίσματος! Ὁ ἀγαθὸς Ἁγιος Δράμας, μήπω πάντως εἰδῶς, τί ἐστὶ βούλγαρος, περιχαρῆς διὰ τὸ ἀδόκητον εὐτύχημα(;), ἐξέχθη πᾶνυ προθύμως τὰ προσελθόντα γεννήματα τῶν ἐχιδνῶν, ἐνουθέτησεν αὐτὰ προσηκόντως καὶ ἠξίωσεν, ὅπως τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν δηλώσωσιν ἐπισήμως, συντάσσοντες καὶ ὑπογράφοντες δύο ὁμοίας ἀναφοράς, μίαν δηλ. διὰ τὴν Κυβέρνησιν καὶ μίαν δι' αὐτόν, τοῦθ' ὅπερ τὰ τέρατα ὄλως ἀκόπως ἐξετέλεσαν. Οὕτω λοιπὸν θριαμβεντικῶς ἀπελθὼν ἐκ Τσερρεσιόβου, μετέβη εἰς Ζίρνοβον παρὰ τὴν ἐναντίαν γνῶμην τοῦ καλοκαγαθου τιμιωτάτου καὶ ὀλοψύχως τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἀφωσιωμένου Προκρίτου Μπλάγου Ἰωάννου, γινώσκοντος καλῶς τὴν κατάστασιν, καὶ πάντοτε ἀπευκταῖόν τι φοβουμένου. Ὁ Κύρ Χρυσόστομος πεισθεὶς μᾶλλον εἰς τὰς εἰσηγήσεις τοῦ ἐντεῦθεν ὀρωμένου καὶ ἀκολουθήσαντος αὐτῷ διδασκάλου Κ. Χρηστίδου, ἀνδρὸς μὲν φιλογενοῦς, αἰσθηματίου καὶ ἱκανὰς τῷ Γένει παρασχόντος ἐκδουλεύσεις, ἀλλὰ καὶ φιλοχρημάτου, πότου μέχρι βαθμοῦ τινος, καὶ τὸ χεῖριστον ἀπρονοήτου πολλάκις, μετέβη εἰς Ζίρνοβον, ἔνθα ἐγένετο πανδημεὶ ὑπ' Ὁρθοδόξων τε καὶ Σχισματικῶν δεκτὸς ἐν ἐνδείξεισι βαθέος σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως, καὶ ἔνθα ἐπανελήφθη ὑπὸ τῶν ἐκεῖ Σχισματικῶν ἡ τοῦ Τσερρεσιόβου ἰλαροτραγωδία. Περιχαρέστατος ὁ Κύρ Χρυσόστομος ἐπὶ ταῖς ἀλλεπαλλήλοις κατακτητικαῖς δάφναις, διώρισε διδάσκαλον τὸν Κ. Χρηστίδην, καὶ πρότερον ἐπὶ πολλὰ ἔτη διδάξαντα ἐκεῖ, καὶ ἤδη προδιαθέσαντα ἡμετέρους καὶ σχισματικούς, ὅπως αὐτὸν ζητήσωσιν, ὡς διδάσκαλον, καὶ ὥρισεν αὐτῷ μισθὸν 45 τ. λίρας, ἃς ὁ δύσμορος δὲν ἐμελλεν ὁ ἴδιος νὰ μετρηθῇ, ὡς λεχθήσεται ἐφεξῆς. Συγχρόνως καὶ οἱ ἐν Κάτω Βροντῇ ἡμέτεροι, ἀναθαρρήσαντες ἐκ τῆς ἀδοκῆτος, ἀλλὰ βραχείας, τῶν πραγμάτων μεταβολῆς, ἀποστέλλουσιν ἐπὶ τούτῳ πεζὸν εἰς Ζίρνοβον μετ' ἐπιστολῆς, δι' ἧς προσεκάλουν τὴν Α. Σ. ὅπως μὴ ὀκνήσῃ καὶ μεταβῇ καὶ παρ' αὐτοῖς, καὶ δεχθῇ τὰ πεπλανημένα πρόβατα καὶ αὐθις εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἡ Α. Σ. ἐπειγομένη πάντως, ἵνα ἐπανακάμψῃ εἰς τὰ ἴδια, δὲν ἠδυνήθη νὰ μεταβῇ ἐκεῖσε.

Τῇ κγ'. Ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ Πέμπτη, τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ ἡμῶν ἐξέλεγεν ἡμᾶς Μητροπολίτην Νευροκοπίου, τοῦθ' ὅπερ ἄμ' ὡς ἐπληροφορήθη ὁ Κύρ Χρυσόστομος, ἐσπευσε δι' ἐκτενεστάτης, ἀλλὰ καὶ αἰσθηματικωτάτης ἐπιστολῆς τοῦτο μὲν νὰ συγχαρῇ ἡμῖν θερμότηα ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ, τοῦτο δὲ νὰ δηλώσῃ ἡμῖν, ὅτι αὐτὸς ἦν ὁ ἐκφορτωθεὶς

ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ βάρος τῆς πνευματικῆς διακυβερνήσεως τῆς παροικίας Νευροκοπίου, καὶ ἀποθέσας ἐπὶ τῶν ὤμων ἡμῶν, καὶ ὅτι προικοδοτεῖ ἡμῖν διὰ τῶν Ὁρθοδόξων Κοινοτήτων Νευροκόπου, Παπᾶς-Τοιαῖο, Γερεσιόβου, Ζιρνόβου, Σταρτίστης καὶ Κάτω Βροντῆς, ἧς ἐσώκλειε καὶ τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν προσκλητήριον ἐπιστολήν.

Ἄλλ' οἴμοι! οὐτε αὐτοῦ, οὐτε ἡμῶν ἡ ἐπὶ τούτῳ χαρὰ ἐμελλε νὰ ᾖ μακρὰ, καθόσον μετὰ τριήμερον μόλις ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς ἡμῶν, ἦτοι τῇ 26ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐτελεῖτο ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ Ι. Ναοῦ τοῦ Ζιρνόβου φρικωδέστατον ἀνοσιούργημα, ὅπερ ἀπέδειξεν αἱματηρῶς, ὅτι ὁ θησαυρὸς τῶν προσφάτων κατακτήσεων ἡμῶν δὲν ἦτο, εἰμὴ ἀνθρακες ἐσβεσμένοι. Τὸ ἀλιτήριον Βουλγαρικὸν Κομιτᾶτον μόλις ἐπληροφορήθη τὰς τοιαύτας τῶν σχισματικῶν μεταστροφάς, καὶ ἀδιαφοροῦν διὰ τὴν εἰλικρίνειαν, ἣ τὸ ἐπίπλαστον αὐτῶν, πάραυτα ἔλαβε τὴν τρομερὰν ἀπόφασιν νὰ θέσῃ ἄπαξ διὰ παντὸς τέρμα εἰς αὐτάς, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ συγχρόνως ἔξαναγκάσῃ καὶ τοὺς τέως ἡμετέρους, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀποσκιρτήσωσιν εἰς τὸ σχίσμα, καὶ ἔδωκε τοῖς ἀρμοδίοις τὰς δεούσας διαταγὰς πρὸς διάπραξιν τοῦ ἀκολούθου φρικωδέστατου ἀνοσιουργήματος.

Ὁ ἐν Ζιρνόβῳ Ναὸς τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάγυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, κατὰ δὲ τὴν μνήμην αὐτοῦ, ἀγομένην ὡς γνωστὸν τῇ 26ῃ Ὀκτωβρίου οἱ τέως λίαν φιλακόλουθοι κάτοικοι Ζιρνόβου συνείθιζον, ἵν' ἀφ' ἐσπέρας τελῶσιν ὀλονύκτιον ἀγρυπνίαν, ἣ ἐπηκολούθει τὴν πρωΐαν ἢ θεία λειτουργία κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω, εἰς ἃ χάριν ἐργασίας πολλοὶ κατ' ἔτος μετέβαινον ἄλλοτε. Κατὰ τὸ σημειωθὲν λοιπὸν ἔτος ὁ ὡς διδάσκαλος, καθὰ εἴρηται, διορισθεὶς ἐν Ζιρνόβῳ Κ. Χρησιδῆς, πρεσβύτερος ἀδελφὸς τῶν ἐνταῦθα Χρησιδῶν ἀδελφῶν Γεωργίου καὶ Ἐμμανουήλ, μετὰ τῶν ἀνεκαθεν ἡμετέρων ἐκεῖ Προκρίτων Ζαφειρίου Ἰωάννου, Ν. Γερμανοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ τούτου Γεωργίου, καίτοι οἱ πάντες, Ὁρθόδοξοι δηλ. καὶ σχισματικοί, ἦσαν δῆθεν ἕν, οὐχ ἦττον ἀπεφάσισαν νὰ μὴ τελέσωσιν ἀγρυπνίαν τὴν νύκτα ἐκείνην, ὀρθοῦ δὲ βαθέος νὰ ἀρξῆται ἡ ἀκολουθία. Ἐνῶ δὲ τοῦτο τόσον φρονίμως ἐσκέφθησαν, δυστυχῶς ὅλως χαλαρῶς ἐνήργησαν πρὸς λήψιν καὶ τοῦ ἄλλου καὶ μᾶλλον ἀπαραιτήτου μέτρου, ὅπως δηλ. ἐκ Σταρτίστης, μίαν ὥραν ἐκεῖθεν ἀπεχούσης, ζητήσωσι στρατιώτας τινάς, ἔστω καὶ εὐαρίθμους· καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι ἐσκέφθησαν καὶ τοῦτο νὰ πράξωσιν, ἀτυχῶς ὅμως διὰ τοῦτον, ἢ ἐκείνον, τὸν λόγον δὲν τὸ ἐπραξάν, ἀλλὰ μετὰ τινων ἀρειμανίων ἐγχωρίων Ὁθωμανῶν, μεθ' ὧν συνεδέοντο διὰ στενῆς φιλίας καὶ ρακοποιίας, μέχρι σχεδὸν τοῦ μεσονυκτίου ἐρακοπότον, ἐπαναπαυθέντες εἰς τὰς διαβεβαιώσεις αὐτῶν, ὅτι αὐτοὶ ἐπὶ τέλους θὰ ἤρχοντο τὴν πρωΐαν ἐνοπλοὶ εἰς τὸν Νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον, τοῦθ' ὅπερ ὅμως ἐνεκα τῆς μέθης καὶ τοῦ ὑπὸ ταύτης προκλή-

θέντος βαθέος ὕπνου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πράξωσιν, καὶ εἰς τὴν ἀφελῆ ἴσως ἰδέαν, ὅτι οἱ κακοῦργοι ἐν καιρῷ ἡμέρας, καὶ μάλιστα ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, οὐδὲν θὰ ἀπετόλμων νὰ διαπράξωσιν.

Τὴν πρωτὴν λοιπὸν καὶ ὁ Κ. Χρηστίδης, ὅστις εἰρήσθω ἐν παρόδῳ ἐξετέλει συγχρόνως καὶ καθήκοντα ἱεροψάλτου, καὶ οἱ διαληφθέντες τρεῖς πρόκριτοι, τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ Μπλάγου εὐτυχῶς ἀποδημοῦντος ἐκ τοῦ χωρίου, μετέβησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, μηδαμῶς ἀποδειλιάσαντες μήτε ἐκ τοῦ κοινοῦ καὶ τρομεροῦ ἐνυπνίου, ὅπερ ὁ τε Κ. Χρηστίδης καὶ ὁ Ζαφείριος εἶδον κατὰ τὰς ὀλίγας ὥρας, καθ' ἃς ἐκοιμήθησαν, καὶ καθ' ὅ μῆλας ὄφρις ἔδακεν, ἢ ἐζήτηι νὰ δῆξη αὐτούς, μήτε ἐκ τῆς συστάσεως σχισματικῆς τινὸς γυναικός, ὅπως μὴ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οὕτω δίκην μῶν ἐνεκλείσθησαν ἐν τῇ παγίδι, χωρὶς ἴσως, ἢ βεβαίως μᾶλλον, νὰ φαντάζωνται οἱ τάλανες, ὅτι αἱ ὄραι ἐκεῖναι ἦσαν αἱ τελευταῖαι τοῦ βίου αὐτῶν. Καὶ ὄντως! τὸ ἀπαίσιον δολοφονικὸν Κομιτᾶτον προγράψαν καὶ τοὺς 4, ὡς τοὺς κυριωτέρους στύλους τῆς ἐν Ζιρνόβῳ Ὁρθοδόξου Κοινοῦτητος, ἀνέθετο εἰς τοὺς δύο ἐγχωρίους μικροβοεβόδας, τὸν Τέσιοβαλη Ἀτανὰς καὶ τὸν Μπάντισαλη Στοῆμεν, ὅπως στρατολογήσωσι περὶ τοὺς 30—35 ἔξ ἐπαγγέλματός τε καὶ ἔρασιτέχνας ἐκ τῶν περιχώρων κομιτατζήδες, συλλάβωσιν, ἔστω καὶ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, τὰ διαληφθέντα πρόσωπα, καὶ θανατώσωσιν αὐτὰ μαρτυρικῶς. Περὶ τὴν 10ην λοιπὸν ὥραν τῆς πρωτῆς τὰ ἐν λόγῳ ἀνθρωπόμορφα τέρατα, ἅτινα, ὡς λέγεται, εὗρίσκοντο ἐν Ζιρνόβῳ ἀπὸ 2—3 ἡμερῶν φιλοξενούμενα ὑπὸ τοῦ οὐραγγοταγκομόρφου καὶ διαβολήτου Ζιρνοβαλη φωτογράφου Ἰβάν Τοδώρωφ, ὅστις καὶ δίκην Ἰούδα ὠδήγησε τοὺς κακούργους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐνοπλος καὶ αὐτός, μὲ ξίφη παλλόμενα εἰσήλασαν εἰς αὐτήν, καὶ ἀποῦ ἔταξαν φρουροὺς ἐν τε τῷ Νάρθηκι ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἤρξαντο, ὡς λίκτοι αἱμοχαρεῖς ἐν μέσῳ ποιμνίου, ἀναζητοῦντες τὰ θύματα αὐτῶν, ἅτινα καὶ ἀνευρόντες καὶ δέσαντες διὰ σχοινίων, ἀπήγαγον τῆς Ἐκκλησίας, μήτε τὴν ἱερότητα αὐτῆς μήτε τὸν ἄγρυπνον Δικαιοκρίτην σεβασθέντες μηδὲ φοβηθέντες, ὑπερακοντίσαντες δὲ ἐν τῇ ἀθεοφοβίᾳ καὶ τῇ θηριωδίᾳ καὶ αὐτοὺς τοὺς αἱμοβορωτέρους εἰδωλολάτρας.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ 1—2 ἐκ τῶν ἡμετέρων διαφυγόντες ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, ἔσπευσαν ἡρομαῖοι πρὸς τὴν τουρκικὴν συνοικίαν, ἀγγέλλοντες δι' ἀγωνιωδῶν κραυγῶν τὸ ἀπαίσιον γεγονός. Πάραυτα λοιπὸν οἱ μᾶλλον ἀρεϊμᾶνιοι καὶ φίλοι τῶν ἡμετέρων Ὀθωμανοί, καὶ πρῶτος πάντων ὁ διὰ στενῆς φιλίας καὶ πολλῆς οἰκειότητος συνδεόμενος μετὰ τε τοῦ Ζαφείριου καὶ τοῦ διδασκάλου Κ. Χρηστίδου Μουράτ Τσιασούσης, ἀρπάσαντες τὰ ἔπλα αὐτῶν μεθ' ὅσων εἶχον πολεμοφοδίων ἔσπευσαν εἰς καταδίωξιν τῶν κακούργων, οἵτινες μακρόθεν ἰδόντες ἐρχομένους αὐτούς, ἐνόμισαν κατεπεῖγον, ὅπως παρὰ τι ἔξωθεν τοῦ χωρίου λατομεῖον ἀποτελειώσωσι δι' ἄλλεπαλλήλων καὶ πολυαριθμῶν πληγμάτων μαχαίρας τὰ θύματα αὐτῶν, μὴ φεισθέντες.

μηδὲ τοῦ νεκροῦ ἤδη Ζαφειρίου, ὅστις ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ φόβου προσβληθεὶς ὑπὸ κεραυνοβόλου ἐν τῷ μεταξὺ ἀποπληξίας ἀπέθανεν αὐτοστιγμεί.

Ἐν τσοούτῳ οἱ ἀτρόμητοι Ὀθωμανοὶ προφθάνουσι αὐτούς, ἀναβαίνοντας ἤδη τὴν κλιτὺν τοῦ ὑπερκειμένου τῷ Ζιρνόβῳ ὄρους, καὶ χάρις εἰς τὴν τούτου ψιλότητα ἀνοίγουσι σφοδρὸν πῦρ κατ' αὐτῶν, ὅπερ ἐθέρισεν 8 ἔξ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄνδρῳι δολοφόνοι, ἐνῶ ἔφευγον δίκην ἀνδραπόδων, ἔρριπτον βολὰς τινας, μία δὲ σφαῖρα εὗρίσκει εἰς τὸ στηθος καὶ ἀφίνει ἐν ἀκαρεῖ ἄπνουν τὸν γενναῖον Μουράτ Γσιαούσην, πάντως προπορευόμενον τῶν λοιπῶν Ὀθωμανῶν καὶ μᾶλλον ἐφορμῶντα, ὅπως ἐκδικήσῃ τὸ ἀθῶον τῶν φίλων αὐτοῦ αἵμα. Συνεπεῖα δὲ τῶν πολλῶν πυροβολισμῶν οὐ μόνον καὶ ἄλλοι Ὀθωμανοὶ ἐκ τῶν περιχώρων, ἀλλὰ καὶ ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἐν Σταρτίστη ἐδρεύοντος αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ ἔσπεισαν ἐπὶ τόπου, ἔνθα τὰ τέρατα ἀφεύκτως θὰ ὑφίσταντο πανωλεθρίαν, ἐὰν μὴ προυλάμβανον νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ δασώδη πλέον μέρη τοῦ ὄρους, ἔνθα καὶ ἐκρύβησαν, ὡς αἱ ἐχιδναὶ ἐντὸς τῆς λόχμης. Τὸ φορικῶδες τοῦτο ἀνοσιούργημα τῶν δολοφόνων ἐνέσπειρεν ἐκ νέου τὸν τρόμον καὶ τὴν φρίκην τοῖς τε ἐν Ζιρνόβῳ καὶ τοῖς ἐν Κάτω Βροντῇ καὶ ὅπου δῆποτε ἀλλαχοῦ ἀναθαρρήσασι τέως ἡμετέροις, ἐξαναγκασθεῖσι μάλιστα μετὰ τινας μῆνας νὰ ὑπογράψωσιν ἀναφορὰν πρὸς τὴν ἐνταῦθα Ὑποδιοίκησιν, δηλοῦντες, ὅτι ἀνέκαθεν δῆθεν βούλγαροι ὄντες, ὡς ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἀναγνωρίζουσι τὸν πρωτότοκον τοῦ Σατανᾶ, τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐξαρχον, ἐν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ δὲ καὶ τῇ σχολῇ ἐπιθυμοῦσι νὰ ἔχωσι τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν γλῶσσαν.

Μάτην ἢ Μήτηρ Ἐκκλησία, πληροφορηθεῖσα παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ Ἀδελφοῦ Ἀγίου Δράμας τὸ φορικτὸν ἀνοσιούργημα, ὅπερ ἡμεῖς, ἅτε τέως ἐψηφισμένοι μόνον τυγχάνοντες, δὲν ἠθελήσαμεν ν' ἀναγγείλωμεν ἐκείνη, τοιοῦτον δδυνηρὸν καὶ ἀπαίσιον ἐγκαινίζοντες προοίμιον τῆς μετ' αὐτῆς ἐπισήμου ἡμῶν ἀλληλογραφίας, ἀπέστειλε μετ' ὀλίγον ἔνθεν μὲν ἐν μεγάλῳ σχήματι συλλυπητήριον Γράμμα, ἔνθεν δὲ 40 ὄλας τ. λίρας διὰ τὰς μᾶλλον ἐπείγουσας ἀνάγκας τῆς Κοινότητος· οἱ λεγόμενοι ἡμέτεροι τόσον ἦσαν κατεπτοημένοι, ὥστε οὔτε εὐχαριστήριον Γράμμα νὰ ὑπογράψωσι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, οὔτε τὸ προσημειωθὲν συλλυπητήριον αὐτῆς ν' ἀναγνώσωσιν ἐπ' Ἐκκλησίας, ὡς ἐγράψαμεν ἐκ Σερωῶν τοῖς ἱερεῦσι καὶ προκοίτοις, ἐτόλμησαν διὰ τὸν φόβον τῶν δολοφόνων, ἀπειλησάντων θάνατον παντί, ὅστις θὰ ἐτόλμα οὐχὶ πλέον νὰ πράξῃ τι, ἀλλὰ καὶ μόνον νὰ ὀμιλήσῃ τοῦ λοιποῦ ὑπὲρ τῆς Ὄρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μάτην ἐπίσης ὁ τότε διευθύνων τὸ ἐν Σέρραις Ἑλληνικὸν Προξενεῖον φέρελπις καὶ ἀξιόλογος υἱὸς τοῦ διασήμου Μακεδόνοιο ἐν Ἑλλάδι πολιτευτοῦ Στεφάνου Δραγοῦμη κ. Ἴων ἅμα τῷ θλιβερωῦ ἀγγέλματι ἀνέλαβε καὶ ἐξετέλεσε τὸ ἐπίπονον, ἀλλὰ καὶ τὰ μάλιστα ριψοκίνδυνον ταξίδιον ἀπὸ Σερωῶν εἰς Δράμαν, Ζιρνόβον, ἔνθα καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ διὰ γενναίας συνδρομῆς παρεμύθησε τοὺς

τε ἄλλους καὶ ἰδίᾳ τὰς ἀπορφανισθείσας οἰκογενείας τῶν δυστήνων θυμάτων, εἶτα Στάριστην, Νευροκόπον, Μελένικον, Πετρίτσιον καὶ Δεμίρ-Ἰσάριον. Καὶ μέχρι σήμερον δὲ ἡ Ὁρθοδοξία ἔν τε Ζιρνόβω καὶ Κάτω Βροντῆ ἐπισήμως εἶνε κατηρηγμένη, οἱ δὲ ἡμέτεροι, ἔὰν ὄντως ὑπάρχωσι τοιοῦτοι, οὐδὲ νὰ σαλεύσωσι τὸ δὴ λεγόμενον τολμῶσιν. Ἐν τούτοις ζώπυρά τινα τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν ἐλλείπουσιν εἰσέτι παντελῶς τόσον ἐν πολλοῖς ἄλλοις σχισματικοῖς ἤδη κεκηρυγμένοις χωρίοις τῆς Ἐπαρχίας, ὅσον καὶ ἐν Ζιρνόβω, ἔνθα ὁ γηραιὸς Ἐφημέριος Παπᾶ Στέργιος, βλαχόφωνος ὁμογενῆς τυγχάνων, ἐμμένει πιστὸς τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, καὶ διατρανοῖ τοῦτο οὐ μόνον διὰ τῶν πρὸς ἡμᾶς ἔστιν ὅτε ἐπιστολῶν καὶ μικρῶν δώρων του, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς γενναίας αὐτοῦ στάσεως ἀπέναντι τῶν δολοφόνων, πρὸς ὧν τὰς κακούργους ἀπειλὰς τελείως κωφεύων, καὶ τὸ μνημόσυνον τοῦ ἡμετέρου ὀνόματος ἐν ταῖς ἱεροπραξίαις αὐτοῦ ἐξακολουθεῖ, καὶ ὅτε κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1905 ὁ ἐνιαυθὸν ρασοφόρος βοεβόδας, ἐπωφελούμενος τὴν ἡμετέραν μετὰβασιν εἰς Θεσσαλονίκην χάριν τῆς κεκλεισμένης Ἐκκλησίας Τσερεσιόβου καὶ τὴν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἡμετέραν ἐντεῦθεν ἀπουσίαν, καθ' ἣν ἀπὸ σκοποῦ οἱ σχισματικοὶ διέδωκαν, ὅτι δῆθεν τελείως ἡμεῖς ἀπογοητευθέντες καὶ ἀποδειλιάσαντες ἐκ τῆς καταστάσεως ἀπεδράσαμεν ἀνεπιστρεπτεῖ ἐκ τῆς Ἐπαρχίας, μετέβη εἰς Ζιρνοβον, ὅπως ἀπολαύσῃ τῶν αἵματηρῶν καρπῶν τοῦ φρικώδους ἀνοσιουργήματος τῶν δολοφόνων προδρόμων αὐτοῦ, ὁ πιστὸς τῆς Ἐκκλησίας στρατιώτης Παπᾶ Στέργιος, προσπονηθεὶς τὸν ἀσθενῆ, ἀπέφυγε νὰ μεταβῆ παρ' αὐτῷ καὶ προσκνήσῃ, καίπερ ἐπανειλημμένως καὶ ἐπιμόνως προσκληθεὶς μὲν ὑπ' ἐκείνου, ἐκβιασθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν σχισματικῶν. Ἐπίσης στύλος τῆς ἐν Ζιρνόβω Ὁρθοδοξίας θεωρητέος καὶ ὁ χρηστὸς καὶ πολλῆς ἐκτιμήσεως ἄξιος πρόκριτος Μπλάγος (=Εὐάγγελος) Ἰωάννου, κατὰ τὸ μᾶλλον δὲ καὶ ἤττον ἐφάμιλλοι αὐτῷ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι καὶ οἱ ἱερεῖς Ἰωάννης, υἱὸς τοῦ Παπᾶ Στεργίου, καὶ Δημήτριος, ἀδελφὸς τοῦ δολοφονηθέντος Ζαφειρίου, καὶ ὁ ψάλτης Ἰωάννης Παπᾶ Ἀναστασίου. Καὶ οἱ 4 ὅμως τελευταῖοι οὗτοι, γινώσκοντες ἐκ τῶν προτέρων, οἷα τύχη ἀναμένει αὐτούς, ἔὰν μένωσιν οἴκοι, καὶ ἐξακολουθῶσιν ὄντες Ὁρθόδοξοι, ὁ μὲν πρῶτος περιπλανᾶται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Δράμας, Ζίχνης καὶ Σερρών τὸν ζφέμπορον ἐπαγγελλόμενος, ὁ δὲ δεύτερος ἐφημερεύει ἐν Πρωσοισιάνῃ, ὁ τρίτος ἐφημερεύει ἐν Βησοισιάνῃ καὶ ὁ τέταρτος διωρίσθη ὑπὸ τῆς I. Μητροπόλεως Δράμας ἀριστερὸς ψάλτης ἐν τῇ μιᾷ καὶ μόνῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Δράμας. Οὕτω λοιπὸν τὰ τέρατα, ὡς ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ ἐν Ζιρνόβω, ὑπὲρ οὗ τοσαῦται καὶ τηλικαῦται ἐγένοντο τέως θυσίαι ἐπὶ δλόκληρον εἰκοσαετιάν τοῦλάχιστον ἐκ μέρους τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους, δι' ἑνὸς μόνον τρομεροῦ ἀνοσιουργήματος ἐξηφάνισαν μὲν τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐν αὐτῷ, ἐγκαθίδρυσαν δὲ τὸ θιήλατον σχίσμα, ἀδεῶς καταφρονοῦντα τῆς τοῦ Θεοῦ μακροειάτης ἀληθῶς μακροθυμίας.

Τοιαύτη φεῦ! ἦν ἡ τῆς Ἐπαρχίας κατάστασις, ὅτε ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία θεία πάντως ἐπινεύσει καὶ ὄλωσ οἴκοθεν, ἄνευ οὐδεμιᾶς, ὡς συνήθως γίνεται, προειδοποιήσεως ἡμῶν τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1903, ἡμέρα Πέμπτη, ἐψήφισεν ἡμᾶς Μητροπολίτην Νευροκοπίου. Καὶ τίς μὲν ἡ δρᾶσις ἡμῶν, ὡς τοιούτου, ἄλλοις ἀπόκειται εἰπεῖν· ἡμεῖς δὲ χρονογραφικῶς μόνον σημειοῦμέν τινα τῶν καθ' ἡμᾶς μέχρι τῆς αἰσίας ἐγκαταστάσεως ἡμῶν ἐνταῦθα.

Γεννηθέντες ἐν Σέρραις περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1867 ἐκ γονέων πτωχῶν καὶ ἀφανῶν Δημητρίου καὶ Βασιλικῆς μετὰ τὸν μακαρίτην πρεσβύτερον ἀδελφὸν Ἀπόστολον καὶ τὸν ἐπιζῶντα δεύτερον ἐκείνου Κωνσταντῖνον, νήπιον ἔτι, τῆς μητρὸς ἡμῶν ἀποθανούσης, υἰοθετήθημεν ὑπὸ τῶν εὐσεβῶν καὶ εὐπόρων τότε συζύγων Κωνσταντίνου καὶ Εὐθυμίας Βασιματζῆ καὶ ἀνετράφημεν φιλοσοτῶργως ὑπ' αὐτῶν καὶ ἐξεπαιδεύθημεν ἐν τε τῇ Δημοτικῇ Σχολῇ, τῷ Σχολουρχεῖῳ καὶ τῷ Γυμνασίῳ Σερρῶν μέχρι τῆς Α' Γυμνασιακῆς τάξεως, ὅτε ἡμεῖς, καίτοι προεπιβαζόμεθα εἰς τὴν Β' τάξιν καὶ προσεφέρετο ἡμῖν πᾶσα προστασία καὶ ὑποστήριξις ὑπὸ τοῦ συμπολίτου Γυμνασιάρχου κ. Ἰωάννου Δελλίου, οὐχ ἦτιον κατεχόμενοι ὑπὸ τοῦ διακαοῦς πόθου, ἵνα μορφωθῶμεν διὰ τὸ δημοδιδασκαλικὸν ἐπάγγελμα καὶ φρονοῦντες, ὅτι ὁ πόθος ἡμῶν οὗτος ἦτο δυνάτὸν νὰ ἐκπληρωθῇ μόνον ἐὰν συνειχίζομεν τὰς ἡμετέρας σπουδὰς ἐν τῷ λειτουργοῦντι τότε εἰσέτι Διδασκαλεῖῳ τοῦ ἀειμνήστου Διδασκάλου καὶ Εὐεργέτου ἡμῶν Δημητρίου Μαρούλη, καίπερ κατηγορουμένου ὡς δῆθεν προτεστινιζόντος, κατετάχθημεν εἰς τοὺς μαθητὰς τῆς τελευταίας περιόδου τῷ 1882 καὶ μετὰ τριετῆ φοίτησιν τῷ 1885 ἐλίβομεν πτυχίον πρωτοβαθμίου διδασκάλου. Καὶ διωρίσθημεν μὲν τὸ πρῶτον ἐν Μελενίκῳ καὶ μετέβημεν ἐκεῖσε, ἀλλ' ἔνεκα τῶν κομματικῶν σπαραγμῶν τῆς Κοινότητος, ἠναγκάσθημεν νὰ ἀπέλθωμεν μετὰ τριῶν ἐβδομάδων πλουσίαν φιλοξενίαν ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει καὶ τὴν λῆψιν δεκαλίρου ἀποζημιώσεως, ἐπανέλθωμεν δὲ εἰς Σέρρας, ἀρχομένου τοῦ Ὀκτωβρίου. Μόλις δὲ περὶ τὰ τέλη τούτου παρουσιάσθη ἡμῖν ἀπόκεντρός τις καὶ εὐτελής θέσις ἐν Στανῷ τῆς Ἐπαρχίας Ἀρδαμερίου, ὁπόθεν μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους καταδιωχθέντες ὑπὸ τοῦ τότε Ἐπισκόπου Ἀρδαμερίου, νῦν δὲ Μητροπολίτου Κοζάνης Κύρ Κωνσταντίου, (ὅστις εἶμαρτο μετὰ 18ετίαν Συνοδικὸς ὢν νὰ προτείνῃ ἡμᾶς διὰ τὴν Μητρόπολιν Νευροκοπίου «tempora mutantur et nos mutamur» κατ' εἰσήγησιν τοῦ ἀγαπητοῦ Ἀδελφοῦ Ἀγίου Σερρῶν Κύρ Γρηγορίου), καταδιωχθέντες, λέγομεν, ὡς μαθητῆς τοῦ Μαρούλη, εἰργάσθημεν ἀλληλοδιαδόχως κατὰ τὰ ἐφεξῆς 2 σχολικὰ ἔτη ἐν Λιαριγκόβῃ καὶ Ἱερισῶ τῆς ὁμωνύμου Ἐπισκοπῆς. μὴ δυνηθέντες δὲ νὰ εἰσπράξωμεν ἐν Ἱερισῶ ἐκ τοῦ 30λίρου ἡμῶν μισθοῦ, ἡ τὸ ἡμῖν μόνον, διεπεραιώθημεν εἰς Θάσον, ἐνθα διωρίσθημεν ἐν τῷ χωρίῳ Μέγα Καζαβίτι¹ διδάσκαλος ὑπὸ τοῦ τότε Μαρωνείας Κυροῦ

¹ Τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰργάσθημεν ἐν τῷ χωρίῳ Μαριαῖς.

Κωνσταντίνου τοῦ Βαφείδου, ἀνδρὸς ἀγαθωτάτου καὶ εὐποιοτικωτάτου, ὅστις πληροφορηθεὶς παρ' ἡμῶν, ὅτι εἴχομεν τὸν εὐλαβῆ πόθον νὰ εἰσαχθῶμεν εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικὴν Σχολήν, προθύμως ἀνεδέξατο νὰ εἰσαγάγῃ ἡμᾶς, ὡς καὶ εἰσήγαγε μετὰ διείαν, τῷ 1890, μετατεθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὴν Μητρόπολιν Σερρών. Ἄτυχῶς βραδύτερον συγκρουσθέντες πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰωσήφ, διεπράξαμεν τὸ λάθος νὰ παραιτηθῶμεν ἀποτόμως τῆς ἐν Πρεβέζῃ, ἔνθα εἶχε πάλιν μετατεθῆ καὶ ἡμεῖς ἕνεκα τοῦ σεισοῦ τοῦ 1894 εἴχομεν μεταβῆ, ὑπηρεσίας, ἀφοῦ τῇ 2α Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐχειροτονήθημεν ὑπ' αὐτοῦ εἰς Διάκονον. Ἐπανελθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν κατ' Αὐγουστον τοῦ 1895 ἐτύχομεν τῆς προστασίας τοῦ ἐν Χάλκῃ ἐφησυχάζοντος Μακαριωτάτου Πατριάρχου καὶ Ἐδεργέτου ἡμῶν Κ. Κ. Νικοδήμου πρὸς συνέχειαν τῶν σπουδῶν ἡμῶν, αἱ καὶ συμπληρώσαντες θεία συνάρσει μετὰ βαθμοῦ—Ἄριστα—διωρίσθημεν Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Α. Σ. τοῦ Γέροντος Ἁγίου Ἐφέσου Κύρ Ἰωακείμ ἐν Βρουόλλοις, ἀφοῦ πρότερον τῇ 14ῃ Ἰουλίου 1897, Κυριακῇ τῶν Πατέρων ἐν Κυδωνίαις, ἔνθα διέτριβε τότε, ἐχειροτονήθημεν ἱερεύς, ἐχειροθετήθημεν δὲ Ἀρχιμανδρίτης. Μετὰ 25 μηνῶν ὑπηρεσίαν ἐν Βρουόλλοις παραιτησάμενοι τὴν θέσιν ἕνεκα λόγῳ μὲν ἀσθενείας, πράγματι δὲ δυσαρρεσκείας πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα, τείνουσαν εὐήκοον οὕς εἰς τὰς εἰσηγήσεις τινῶν καλοθελητῶν ἡμῶν, ἀρχομένου τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1899 ἐπανάλθομεν εἰς Σέρρας, δπόθεν ἰδιωτεύοντες προσεκλήθημεν μὲν εἰς Καβάλλαν, ὡς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος, μὴ δεχθέντες ὁμῶς ἐκ φόβου ἀνεπαρκείας τῶν σωματικῶν ἡμῶν ἰδία δυνάμεων διὰ τὴν δυσχερῆ ἐκείνην θέσιν μετέβημεν εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ Μάϊον τοῦ 1900, ὑπεχρεώθημεν δὲ ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Προστάτου ἡμῶν Πατριάρχου πρῶην Ἱεροσολύμων Κ. Κ. Νικοδήμου ἵνα δεχθῶμεν τὴν δυσχερεστάτην τότε θέσιν τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου ἐν Περάμῳ τῆς Ἐπαρχίας Κυζίκου καὶ ἐμείναμεν μετὰ μεγίστης δυσκολίας ἐπὶ 2 μῆνας Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον μόνον, διότι ἡ θέσις ἡμῶν ἀπέναντι τῶν διαμαχομένων Μητροπολίτου Κυζίκου Κωνσταντίνου καὶ Κοινότητος Περάμου διὰ τὴν ἐνοριακὴν Μοῆν τῆς Φανερωμένης ἀπέβη ἀφόρητος.

Ἐπανελθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἠτύχησαμεν νὰ διορισθῶμεν Ἱερατικὸς Προϊστάμενος τῆς ἐν Γαλατᾷ Ἱ. Νοσοκομειακῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ διδάσκαλος τῶν θρησκευτικῶν ἐν τε τῷ Ἀρρεναγωγείῳ καὶ τῷ Παρθεναγωγείῳ Γαλατᾶ. Μεθ' ἐνὸς ἔτους διαμονὴν ἐν Γαλατᾷ ἠναγκάσθημεν νὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὴν φωνὴν τῆς γενετήρας καὶ ἐδέχθημεν τὴν θέσιν Καθηγητοῦ τῶν Ἱερῶν ἐν τε τῷ Γυμνασίῳ καὶ τῷ Παρθεναγωγείῳ τῆς πόλεως καὶ Ἱεροκήρυκος, κηρύττοντες τὸν θεῖον λόγον δις καθ' ἑκάστην Κυριακὴν, ἤτοι ἀπὸ μὲν κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν μιᾷ τῶν Ἱ. Ἐκκλησιῶν ἐκ περιτροπῆς, δεύτερον δὲ μετὰ μίαν ὥραν ἀπὸ τῆς ἀπολύσεως αὐτῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Κεντρικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς κατὰ τὸ Κυριακὸν μάθημα.

Τὰ διπλᾶ ταῦτα καθήκοντα εἶχομεν ἀναλάβει καὶ διὰ τρίτον ἔτος, ὅτε κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημειωθείσαν ἡμερομηνίαν ἐψηφίσθημεν Μητροπολίτης Νευροκοπίου, ἄγοντες προδηλῶς τὸ ἅβον μὲν ἔτος τῆς ἡλικίας ἡμῶν, τὸ βον δὲ ἀπὸ τῆς ἀποφοιτήσεως ἡμῶν ἐκ τῆς Σχολῆς. Ἐπιτρεψάσης δὲ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὅπως ἐν τῇ φίλῃ γενετείρᾳ τελεσθῆ ἢ εἰς Ἀρχιερέα χειροτονία ἡμῶν, καὶ ἀναθέσης ταύτην τοῖς Σεβασμιωτάτοις Μητροπολίταις Σεργῶν Κύρ Γρηγορίῳ καὶ Ἐλευθερουπόλεως Κύρ Παναρέτῳ καὶ τῷ Θεοφιλεστάτῳ Ἐπισκόπῳ Πολυανῆς Κύρ Παρθενίῳ, ἐτελέσθη αὕτη ἐν τῷ ἐκεῖ Ἱερῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων ἐν πρωτοφανεῖ διὰ τὰ χρονιὰ τῆς πόλεως συρροῇ Ἐκκλησιάσματος, ἀποτελουμένου ἕκ τε τῶν φίλων συμπολιτῶν καὶ ἐκ τῶν χριστιανῶν τῶν γειτονικῶν πόλεων καὶ χωριῶν τῇ 16ῃ Νοεμβρίου 1903, καθ' ἣν ἡ ἀῶθημερὸν ἀγομένη μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου συνέπιπεν ἡμέρᾳ Κυριακῇ. Ἐνῶ δὲ τὸ πολὺ μέχρι τέλους Νοεμβρίου ἡμεθα ἔτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν δι' ἐνταῦθα, ἀτυχῶς ἕνεκα ἀκηδίας τῶν ἀρμοδίων πρὸς ἔγκαιρον ἔκδοσιν καὶ ἀποστολὴν πρὸς ἡμᾶς τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ βερατίου, ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Σεργῶν μόνον τῇ 29ῃ Δεκεμβρίου 1903 ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ ἐν συνοδείᾳ 2 ἐπίππων χωροφυλάκων καὶ τοῦ ἐκ Σεργῶν προσληφθέντος ὑπηρέτου ἡμῶν.

Μετὰ ὀκτώωρον καὶ πλέον τὰ μάλιστα ἐπίπονον ἐν μέσῳ χιόνων καὶ πάγων καὶ ὑπὸ δριμύτατον ψῦχος πορείαν ἡμιπαγεῖς ἀφικόμεθα εἰς Κάτω Βροντιὴν περὶ τὴν 11ην ὥραν τῆς ἑσπέρας, καίτοι δὲ ἠπειγόμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς Στάρτισταν, οὐκ ἤττον κατελύσαμεν δι' ὀλίγην ὥραν, ὅπως θερμανθῶμεν, ἐν τῷ εὐλογημένῳ οἴκῳ τοῦ πολλὰ διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν παθόντος καὶ μόνον ἐσχάτως πρὸ τῆς ἀδηρίτου ἀνάγκης ὑποκύψαντος τῷ σχίσματι προκρίτου Ἰωάννου Γεωργίου (Γιοβάν Τσιορμπατζῆ), ἐνθα προσῆλθον οἱ καθήκοντα ἱερέων ἐκτελοῦντες Ἄγγελος Στογιάννου καὶ Ἄγγελος Νικολάου, ὡς καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα ψευδοβλαδίκα προχειρισθῆς ψευδοῖφερὺς Πέτρος σιδηρᾶς, καὶ δύο τρεῖς ἕτεροι τῇ Ὁρθοδοξίᾳ προσκείμενοι. Μεθ' ὠριαίαν δ' ἐκεῖ διαμονὴν δύνοντας τοῦ ἡλίου ἀνεχωρήσαμεν διὰ Στάρτισταν, ἐνθα ἀφικόμενοι περὶ τὴν δευτέραν περίπου νυκτερινὴν ὥραν κατελύσαμεν ἐν τῷ εὐλογημένῳ καὶ ἀβραμιαίῳ οἴκῳ τῶν ἀδελφῶν Ζιώγα, τυχόντες ἐξόχως φιλοξένου ὑποδοχῆς καὶ περιποιήσεως. Ἐνταῦθα εὗρομεν τὸν ἑλλόγ. κ. Δημοσθένη Οἰκονόμου, διευθυντὴν τῆς ἐνταῦθα σχολῆς καὶ τὸν ἐπιστάτην αὐτῆς Θεόδωρον Παπᾶ Δημητρίου, ἀποσταλέντας ἐντεῦθεν ὑπὸ τῆς ἀξιοτίμου Δημογεροντίας πρὸς προὔπαντησιν ἡμῶν ἐκεῖ. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἰδόντες ἐπὶ ὀλίγην ὥραν τὸν τε γηραιὸν ἐφημέριον Παπᾶ Ἰωάννην καὶ τοὺς λοιποὺς προκρίτους τῆς μικύλλης μὲν, ἀλλὰ φιλοτίμου ταύτης ὁμογενοῦς Κοινότητος, παραλαβόντες δὲ μεθ' ἡμῶν καὶ τὸν κ. Δ. Οἰκονόμου διηυθύνθημεν εἰς Ζίρνοβον, ἐνῶ δ' ἐπιστάτης Θεόδωρος λίαν πρωτὶ ἀνεχώρησε δι' ἐνταῦθα διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ, τῆς διερχομένης ὑπὸ τὸ Τουρκικόν,

ἀλλ' ἑλληνόφωνον, χωρίον Λιάλοβο, κάτωθεν τοῦ ὁποίου εὐρὼν τινὰς τῶν ἐνταῦθα ἐμπορευομένων συμπολιτῶν ἡμῶν μετὰ τινων ἐγχωρίων ἐντεῦθεν ἡμετέρων καθημένους πέριξ πλουσίας ἀνθρακιᾶς, παρασκευάζοντας τέϊον καὶ ἕτερα θερμαντικὰ ποτὰ καὶ ἀναμένοντας ἡμᾶς, ἵνα περιποιηθῶσιν, αἶτε νομίσαντας, ὅτι ἐκεῖθεν θὰ διηρχόμεθα, ἀνήγγειλεν αὐτοῖς τὴν διὰ Ζιρνόβου προσέλευσιν ἡμῶν καὶ μετ' αὐτῶν κατῆλθεν εἰς τὸ ἔξωθεν τοῦ Τουρκικοῦ χωρίου Κοπρίβλιαν παντοπωλεῖον, ἔνθα εἶχεν ἀποφασισθῆ, ὅπως ἀναμένωσιν ἡμᾶς οἱ ἐντεῦθεν εἰς προὔπαντησιν ἡμῶν ἐξελευσόμενοι. Ἡμεῖς δὲ ἀφικόμενοι εἰς Ζιρνόβον καὶ μετὰ πολλῶν δισταγμῶν γενόμενοι δεκτοὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ὁρθοδόξου λεγομένου Μουχάτρη Ἀγγέλου Ρούντσιου, καὶ ἰδόντες δι' ὀλίγην ὥσάυτως ὥραν τὸν τε γηραιὸν Ὁρθόδοξον Ἐφημέριον Παπᾶ Στέργιον καὶ τὰς ἀπορφανισθείσας οικογενείας τῶν δολοφονηθέντων ἀτυχῶν θυμάτων, καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν παραμυθησάμενοι καὶ ἐνθαρρύναντες αὐτὰς τε καὶ τοὺς ὀλίγους προσελθόντας ἄλλους, ἀνεχωρήσαμεν διὰ τῆς λεωφόρου Δράμας—Ζιρνόβου—Νευροκόπου, περιαλαγῶς κατὰ φρένα μερμηρίζοντες, ὅτι ἡμεθα ἴσως ὁ τελευταῖος Ὁρθόδοξος Ἀρχιερεὺς, ὅστις ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τοῦ δυστήνου ἐκείνου χωρίου. Ἡδη ἦτο ἡ ὥρα ὡσεὶ ἐνάτη τοῦ δειλινοῦ, εὐτυχῶς δὲ καὶ ὁ καιρὸς καὶ θερμότερος καὶ εὐδιώτερος, ἢ χθές, ὅτε ἀφικόμεθα ἐπὶ τῶν τελευταίων ὑψωμάτων, ἀφ' ὧν ἔθεασάμεθα τὴν πεδιάδα Νευροκόπου, τὸν διαρρέοντα αὐτὴν ποταμὸν Νέστον, παρὰ δὲ τὸ χάνιον (ἐν ᾧ καὶ τὸ παντοπωλεῖον) τῆς Κοπρίβλιαν, ἀπεχούσης δίωρον ἐντεῦθεν, διεκρίνομεν πολυάριθμον ἔφιππον συνοδείαν. Ἦσαν δύο ἔφιπποι χωροφύλακες, οὓς ζητήσας παρὰ τοῦ ἐνταῦθα ὑποδιοικητοῦ Ἀλῆ Φεχίμ Βέη ἔλαβε πρὸς δεξίωσιν ἡμῶν ὁ τότε καὶ νῦν αὐθις πάρεδρος ἐν τῷ Ἰδαρὲ μετζλισίφ, ἅμα δὲ Δημογέρων, Ἐφορος τῶν Σχολείων καὶ ἔγκριτος πρόκριτος τῆς ἡμετέρας Κοινότητος ἐνταῦθα κ. Χρῆστος Ἰωαννίδης, οἱ δύο Ἐφημέριοι τῆς Κοινότητος Οἶκον. Παπᾶ Βασίλειος καὶ Παπᾶ Δημήτριος, σχεδὸν ἅπαντες οἱ ἡμέτεροι ἐνταῦθα, ἐν οἷς καὶ ὁ Καϊμμακὰμ—Μουαβινῆ Νικολάκη Ἐφέντης Ταπεινός, ὁ πάρεδρος τοῦ ἐνταῦθα Πρωτοδικείου Ἀριστείδης Ἐφέντης Οἰκονομίδης καὶ ἄλλοι ἐν τέλει τε καὶ ἰδιῶται.

Φθάσαντες καὶ ἡμεῖς ἐκεῖσε καὶ ἐφ' ἵππου ἀνταλλάξαντες τοὺς πρώτους χαιρετισμοὺς ἐξεκινήσαμεν πάντες ἐκεῖθεν ἐλαύνοντες ἐν καλπασμῷ διὰ τὸ προκχωρηκὸς τῆς ὥρας, περὶ δὲ τὴν 11 ἡν μ. μ. ὥραν ἀφικόμεθα εἰς τὰ πρόθυρα τῆς πόλεως, ἔνθα ἦσαν παρατεταγμένοι ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ οἱ τε μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριάς τῶν ἡμετέρων ἐνταῦθα Ἐκπαιδευτηρίων μετὰ τῶν οἰκείων διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, καὶ ἔψαλλον τιμητικὸν τι δι' ἡμᾶς ᾄσμα, πρὸς τὰ ἐνταῦθα δὲ ἐκατέρωθεν τῆς μεγάλης ὁδοῦ, παρίστατο ἱκανὸν πλῆθος οὐ μόνον ἡμετέρων, ἀλλὰ καὶ ἀλλογενῶν, καὶ ἰδίᾳ Ὀθωμανῶν, ἐκ περιεργίας ἐξεληθόντων πρὸς θέαν. Ὁμολογουμένως ἡ εἴσοδος ἡμῶν εἰς τὴν πόλιν ὑπῆρξε πανηγυρικὴ, ἵνα μὴ εἴπωμεν θριαμβευτικὴ, κατέβημεν δὲ πρὸ τοῦ ἡμετέρου Ναοῦ, ἐν ᾧ ψαλέντος τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ

ἐπιουναφθείσης τῆς σχετικῆς τῇ περιστάσει τελετῆς, προσεφωνήθημεν μὲν ἕκ μέρους τῆς Κοινότητος ὑπὸ τοῦ ἔλλογ. διευθυντοῦ κ. Δ. Οἰκονόμου, τοῦ ἑτέρου διδασκάλου Ι. Ζουρζουβίλλη ἀναγνόντος τὸ Πατριαρχικὸν Γράμμα, ἀντιπροσεφωνήσαμεν δὲ ἡμεῖς τὰ εἰκότα, μεθ' ὃ ἀνελθόντες εἰς τὸ τότε οἶκτρον καθ' ὅλα Μητροπολιτικὸν Οἶκημα, ἐδέχθημεν τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἡμετέρων Χριστιανῶν, τῶν τε ἐν τέλει καὶ τῶν ἰδιωτῶν, τὴν δ' ἐσπέραν συνωδούθημεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ὑπὸ τε τοῦ κ. Χ. Ἰωαννίδου, τοῦ ἐπίσης Δημογέροντος, Ἐφόρου, Ταμίου τῶν Σχολείων καὶ ἐγκρίτου Προκρίτου κ. Ν. Κωνσταντίνου, καὶ τοῦ Ταμίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Κώστα Γ. Σχινᾶ, ἐπιτετραμμένου τὰ τῆς πρώτης ἡμῶν φιλοξενίας, καὶ οὕτως ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου 1903 εὐρισκόμεθα ἐν μέσῳ τοῦ λογικοῦ ἡμῶν Ποιμνίου. Τῇ ἐπαύριον περὶ τὴν 5ην πρωϊνὴν ὥραν μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετέβημεν εἰς τὸ Διοικητήριον, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ καταλλήλου ἐπιτελείου, ἔνθα δεκάς χωροφυλάκων ὑπὸ ἓνα λοχίαν ἦσαν παρατεταγμένοι καὶ ἀπέδωκαν ἡμῖν τὰς νενομισμένας τιμὰς, ἀνελθόντες δὲ ἐπεσκέφθημεν τὸν ὑποδιοικητὴν, ἐπιδόντες τὸ ἡμέτερον βεράτιον, πρὸς ἐπίσημον ἀνάγνωσιν τοῦ ὁποίου ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς ὑποδιοικήσεως Τερφῆκ Ἐφέντη ἐξήλθομεν πάντες ἐν τῷ διαδρόμῳ τοῦ Διοικητηρίου καὶ ὄρθιοι ἠκροάσθημεν αὐτοῦ. Δεξάμενοι δὲ τὰ συγχαρητήρια τοῦ τε ὑποδιοικητοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, ὧν τινὰς ἐπεσκέφθημεν, ἠὲχαριστήσαμεν καταλλήλως καὶ περὶ μεσημβρίαν ἐπανήλθομεν οἶκοι.

Τῇ ἐπομένῃ, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ καὶ πρώτῃ τοῦ νέου ἔτους 1904 ἐτελέσαμεν τὴν Α' ἀρχιερατικὴν ἡμῶν λειτουργίαν, ἐγκαινίσαντες τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ἐπὶ ἱκανὰς ἐφεξῆς ἡμέρας ἐξηκολουθήσαμεν δεχόμενοι τὰς συγχαρητηρίους ἐπισκέψεις τῶν τε ἡμετέρων καὶ τῶν ἐγγωρίων Προκρίτων τῆς Μωαμεθανικῆς καὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς Κοινότητος, καὶ συγχρόνως ἠρξάμεθα τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀνατεθέντων ἡμῖν δυσχερῶν καθηκόντων.

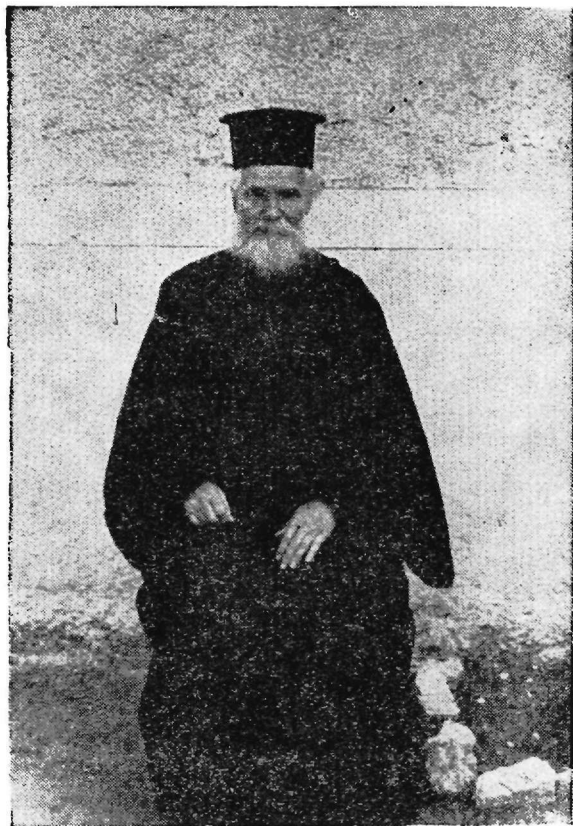
Ἐγράφομεν ἐν Νευροκόπῳ τῇ 15ῃ Αὐγούστου 1906.

[Τὰς ἀνωτέρω ἱστορικὰς πληροφορίες διὰ τὴν κοινότητα Νευροκόπου, γραφείσας ἰδίᾳ χειρὶ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου τῆς πόλεως ταύτης Θεοδωρήτου Βασμαζίδου, ἀρχιερατεύσαντος ἐν αὐτῇ ἀπὸ τῆς 16ης Νοεμβρίου 1903, ὁπότε ἐχειροτονήθη ἀρχιερεὺς, μέχρι τῆς 15ης Αὐγούστου 1907, ὁπότε ἀπέθανε ταφεὶς εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς αὐτῆς πόλεως, παρελάβομεν ἐκ παλαιοῦ κώδικος τῆς κοινότητος Νευροκόπου, φέροντος τὴν ἐπιγραφὴν «Κώδιξ τῆς ἐν τῇ πόλει Νεβροκόπου ἱεραῆς ἐκκλησίας. 1832.» Ὁ κώδιξ, ἐσταχωμένος, ἔχει διαστάσεις 0,350×0,235 καὶ σελίδας 132. Μέχρι τῆς σελ. 76 περιλαμβάνει διαφόρους λογαριασμοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, ἐκλογὰς δημογερόντων καὶ ἄλλας τινὰς κοινοτικὰς πράξεις μέχρι τοῦ ἔτους 1876. Εἰς τὰς τελευταίας κενὰς σελίδας τοῦ κώδικος (76 - 126) ἔγραψεν ὁ ἀειμνηστος Θεοδώρητος τὰς «Ἱστορικὰς πληροφορίες» αὐτοῦ, τὰς ὁποίας εὐχαρίστως δημοσιεύομεν, διότι μᾶς παρέχουν πράγματι αὐθεντικὰς καὶ ἐνδιαφερούσας πληροφορίες διὰ τοὺς ἀγῶνας τοῦ συγχρόνου Ἑλληνισμοῦ κατὰ τῶν ἀπὸ βορρᾶ ἀπλήστων γειτόνων εἰς ἐν ἀπὸ τὰ βορειότερα τῆς Μακεδονίας σημεῖα.

Ὁ κώδιξ ἐσώθη χάρις εἰς τὴν φιλοπατρίαν τοῦ αἰδεσιμωτάτου Παπᾶ Ἡλίας Οἰκονομίδου, καταγομένου ἐκ Περιθωρίου (Σταρτσίστης), ὅστις χειροτονήθη ἱερεὺς ἐν Νευροκόπῳ ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Θεοδωρήτου μητροπολίτου Δαμασκηνοῦ Μισχοπούλου, ἐκ Σερρῶν καταγομένου. Ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόπατρις ἱερεὺς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν στυλοβατῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῇ πόλει καὶ τῇ περιοχῇ τοῦ Νευροκόπου. Οὗτος τὴν 1ην Αὐγούστου τοῦ 1913, μετὰ τὴν ἀνακωχὴν, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ὁποίας ὁ Νευροκόπος περιῆλθεν εἰς χεῖρας τῶν Βουλγάρων, μεταναστεύσας μετὰ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων ἐκ τῆς πόλεως ταύτης παρέλθβε μεθ' ἑαυτοῦ ὡς πολῦτιμον κειμήλιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ αὐτῆς τὸ ἀρχεῖον τῆς Μητροπόλεως, καθὼς καὶ τὰ ὀστέα τοῦ ἀειμνήστου Θεοδωρήτου, εἰς τὴν πατρίδα του Περιθώριον, ὅπου ἐγκατασταθεὶς ὡς ἐφημέριος ἔθαψε ταῦτα εἰς τὸν νάρθηκα τῆς Ἐκκλησίας Ζωοδόχου Πηγῆς. Τὴν 5ην Αὐγούστου τοῦ 1916, κατὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Γερμανοβουλγάρων, ὁ αἰδεσιμώτατος Παπᾶ Ἡλίας ἔφυγεν ἐκ Περιθωρίου οἰκογενειακῶς, ἐγκαταλιπὼν τὰ πάντα, πλὴν τοῦ ἀρχείου, τὸ ὁποῖον οὕτω περιέσσωσε καὶ διεφύλαξε παρ' ἑαυτῷ ἐγκατασταθεὶς εἰς τὰ Μέγαρα ὡς ἐφημέριος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὅπου καὶ παραμένει μέχρι σήμερον. Τὸ ἀρχεῖον τοῦτο, ἀνήκον εἰς τὴν Μητρόπολιν Νευροκόπου, παρεχωρήθη εὐμενῶς ὑπὸ τοῦ νῦν μητροπολίτου σεβασμιωτάτου κυρ Ἀγαθαγγέλου εἰς τὴν Ἐταιρείαν Μακεδονικῶν Σπουδῶν.

Τὸν ἀειμνηστον Θεοδώρητον ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἀκούσῃ ὡς καθηγητὴν τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Σερρῶν. Μικρὸς τὸ σῶμα, ἰσχνὸς καὶ ἀσθενικὸς, φέρων μακρὰν μαύρην

γενειάδα, ἀσκητικὸς τὴν μορφήν καὶ τὸ ἦθος, προεκάλει τὸν σεβασμὸν ὄχι μόνον τῶν μαθητῶν του, ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τῆς κοινωνίας τῶν Σερρῶν. Εὐγλωττότατος καὶ ἀκούρατος ἐκήρυσσε δις καὶ ἐκάστην Κυριακὴν ἐν τε τοῖς ναοῖς καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, ὅπου συνέρρεε πλῆθος λαοῦ. Τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ ἰδίου περὶ τῆς πρωτοφανοῦς συρροῆς τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν χειροτονίαν του ἐν τῷ βυζαντινῷ μητροπολιτικῷ ναῷ

Παπᾶ Ἡλίας Οἰκονομίδης

τῆς πόλεως Σερρῶν οὐδεμίαν ἐνέχουν ὑπερβολήν. Μικροὶ μαθηταὶ του καὶ ἡμεῖς παρέστημεν εἰς αὐτὴν μετὰ τοῦ λοιποῦ πλῆθους καὶ ἠκούσαμεν τὸν ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ λόγον, τὸν ὁποῖον ἐνέπνεεν ἄκρατος πατριωτισμός, ὁ ὁποῖος ἐκδηλοῦται καὶ εἰς τὰς Ἱστορικές του πληροφορίας. Ἦτο γνωστὸν ἐν Σέρραις ὅτι ὁ αἰμίμηστος ἱεράρχης ἦτο θετὸς υἱὸς τῆς οἰκογενείας Βασιμαζίδου. Παραθέτομεν ἐνιαῦθα τὰς πληροφορίας, τὰς ὁποίας μᾶς ἔδωσε περὶ αὐτοῦ ὁ αἰδεσιμώτατος Παπᾶ Ἡλίας.

«Ἡ μάνα, ἥτις τὸν ἐγέννησε, λόγω τῆς πτώχειας ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος, ἀφοῦ τὸν ἐβάπτισεν, κρέμασεν εἰς τὸν λαιμόν του ἕνα χωρτὶ γραμμένο τὸ ὄνομά του καὶ τὸν ἀφήκε τὴν νύκτα ἔμπροσθεν τῆς αὐλόπορτας μιᾶς ἀτέκνου καὶ εὐπόρου γυναικός, ἡ ὁποία, ὅταν τὸ πρῶτ' ἐξῆλθεν ἔξω τῆς οἰκίας της καὶ εἶδε βρέφος νὰ κλαίη καὶ βαπτισμένο, τὸ μεγάλωσε, τὸ υἱοθέτησε καὶ τὸ ἐσπούδασε. Αὐτὰ εἰς τὴν βιογραφίαν του δὲν τὰ γράφει, οὔτε καὶ πῶς ἀπεκαλύφθη ἡ καθ' ἑαυτοῦ μητέρα του. Ἀπεκαλύφθη ὡς ἑξῆς. Ὅταν ἐχειροτονήθη ὡς ἀρχιερεὺς εἰς τὰς Σέρρας, ἐπειδὴ ἦταν ἀγαπητὸς εἰς ὅλους τοὺς Σερραίους, πῆγαιναν νὰ τὸν συγκαθοῦν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν πῆγε καὶ ἡ μάνα του, ἡ ὁποία τὸν ἐγέννησε καὶ δικαιολογήθη ὅτι λόγω τῆς πτώχειας τὸν ἀφήκεν εἰς τὸν δρόμον, νὰ τὸν πάρῃ ἡ θετὴ μάνα του. Αὐτὸς, ἀφ' οὗ τὴν ἐξήτασεν ἀκριβῶς, ποῦ εἶναι τὸ σπίτι της, τῆς εἶπεν ὡς ἑξῆς: «Ἐπειδὴ ἐσὺ δὲν με λυπήθηκες ὡς μάνα καὶ με ἔβαλες εἰς τὸν δρόμον νὰ με φᾶν τὰ σκυλλιά, νὰ με πατήσουν τὰ ζῶα, εἰς τὸ ἑξῆς εἰς τὰ μάτια μου δὲν θὰ βγῆς. Διότι ὁ Θεὸς ποῦ με ἔδωκεν, Αὐτὸς προώρισε πῶς θὰ μεγαλώσω καὶ τί θὰ γίνω. Κάθε μῆνα θὰ σοῦ ἔρχονται εἰς τὸ σπίτι σου δύο λίραι χρυσαῖ». Αὐτὴ ἤρχισε νὰ κλαίη καὶ ἔφυγε.

Εἰς τὸ Νευροκόπον κάθε Κυριακὴν καὶ μικρὰν ἢ μεγάλην ἑορτὴν μετὰ τὴν πρώτην καμπάναν αὐτὸς εὐρίσκετο εἰς τὸ στασίδι τοῦ ἱεροψάλτου, αὐτὸς διάβαζε τὸν τριαδικὸν κανόνα ἢ τὴν λιτὴν τοῦ ἁγίου, τὸν ἐξάψαλμον, τὰ καθίσματα, τὸν κανόνα καὶ εἰς τὴν καταβασίαν πῆγαινε εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον καὶ ἤρχιζε νὰ ψάλλῃ τὴν καταβασίαν. Κάθε Κυριακὴν ἐκήρυσσε, κάθε Παρασκευὴν πῆγαιναν οἱ χοιτζᾶδες νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὸ Κοράνιον, κάθε Σάββατον πῆγαιναν οἱ Ἑβραῖοι νὰ τοὺς ἐξηγήσῃ τὴν Παλαιὰν διαθήκην, χωρὶς νὰ θίξῃ τὴν θρησκείαν των. Τὴν Μεγάλαν Σαρακοστήν καὶ τῶν Χριστουγέννων αὐτὸς ἐξωμολογοῦσε ὅλους, ἄνδρας καὶ γυναῖκας. Ὅσοι ἐώρταζον τὴν ὀνομαστικὴν τους ἑορτὴν, τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὄχι, ἀλλὰ τὴν ἄλλην ἡμέραν πῆγαινε νὰ τοὺς χαιρετίσῃ ὅλους, μικρὸν καὶ μεγάλον, πλούσιον καὶ πτωχόν. Ὅστις ἀρρώσταινε, πῆγαινε νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ, πλούσιον καὶ πτωχόν, καὶ εἰς τὸν πτωχόν ἔθετε λεπτὰ ὑπὸ τὸ μαξιλάρι του. Ἐὰν ἀπέθνησκε κανένας, τὴν 3ην ἡμέραν πῆγαινε νὰ παρηγορήσῃ τὴν οἰκογένειάν του. Ἐὰν μάθαινε ὅτι κάποιος ἀνδρόγυνο μάλωσε, καλοῦσε πρῶτον τὸν ἄνδρα καὶ κατόπιν τὴν γυναῖκα νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ νὰ μὴ μαλώνουν. Ὅταν ἐκτίζετο τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον τίς ἐξυλόπροκες εἰς τίς πόρτες καὶ τὰ παράθυρα αὐτὸς τίς πελέκησε μετὰ τὸν σουγιᾶ του. Ὀλόκληρον τὸ κτήριον ἔγινε μετὰ συνδρομάς, ὅπως βλέπετε ἐκεῖ εἰς τοὺς κώδικας. Καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ ἀκόμη τὴν δεκάραν μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἀντὶ νὰ τὴν δώσουν διὰ κουλούρι, τὴν ἔδιδαν εἰς αὐτὸν διὰ τὴν Μητρόπολιν. Τόσῃν πειθαρχίαν εἶχον. Νομίζω, ἐὰν δὲν ὁμοίασε τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Ἐλεήμονα Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ὀλίγον τι θὰ τὸν ἐξύ-

γωσε. Πιστεύετε ὅτι θὰ εὐρίσκεται στὴν σημερινὴ ἐποχὴ ἄλλος ὁμοιος;»

Τὰ ἀπερίττως ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου Παπαῦ Ἡλία λεγόμενα καλύτερον ἴσως πάσης ἄλλης περιγραφῆς δεικνύουν τὸν ἐνθερμον θρησκευτικὸν ζῆλον τοῦ ἀγαθοῦ ποιμενάρχου, ὅπως τὰ γραφόμενα ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐν ταῖς ἱστορικαῖς πληροφορίαις δεικνύουν τὴν πατριωτικὴν φλόγα καὶ τὸ στερρὸν ἦθος τοῦ ἀνδρός, ὅστις δὲν ἐδίσταζε νὰ στιγματίσῃ τὸ κακόν, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἔβλεπεν αὐτό.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ]